

Český jazyk a literatura
pro 1. ročník učebních oborů

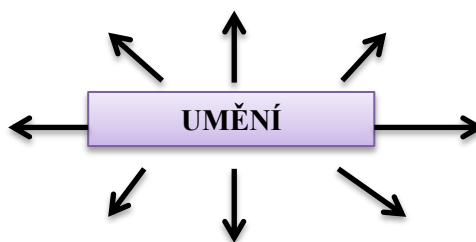
Obsah

Úvod do literárního učiva 1. ročníku	4
Kulturní instituce v ČR	6
Základy teorie literatury	7
Jak si lidé vykládali svět	9
Výběr z řecké mytologie	9
Výběr z řecké mytologie II.....	10
Bible I – Starý zákon	12
Bible II – Nový zákon	13
Báje a pověsti	14
Ústní lidová slovesnost, etnografické zvláštnosti regionu.....	16
Bajky	17
Literatura pro děti, pohádky, říkadla, poezie, ilustrace	19
Souhrnné opakování	20
Lidské vztahy v literatuře	22
Přátelství a kamarádství.....	22
Charakterové a volní vlastnosti v literatuře.....	24
Milenecké dvojice v literatuře I.....	26
Milenecké dvojice v literatuře II	28
Láska k ženě a matce v poezii	30
Konfliktní vztahy v literatuře	30
Falešné hrdinství.....	34
Souhrnné opakování	36
Člověk a země v literatuře	37
Středověké a renesanční cestopisy	37
Tradice jiných zemí, novodobé cesty	38
Vlastní zkušenost s cestováním, zobrazení přírody a civilizace.....	40
Souhrnné opakování	40
Četba ukázek	41
Tematický film I.....	41
Tematický film II.....	41
Závěrečné shrnutí	41
MLUVNICE	42
Opakování a upevňování vědomostí ze základní školy	42
Původ češtiny a její postavení	43
Slovní zásoba	45
Slovo.....	45
Vertikální diference slovní zásoby	46
Horizontální diference slovní zásoby	47
Obohacování slovní zásoby	47
Opakování a procvičování probraného učiva	49
Slova jednoznačná, mnohoznačná.....	50
Synonyma, antonyma, homonyma	50
Slovotvorba	51
Souhrnné opakování	53
Jazykové příručky, práce s nimi	54
Pravidla českého pravopisu, práce s nimi.....	54

Komunikační výchova.....	54
Jazyková kultura, kultura projevu, principy kulturního vyjadřování	55
Vztah ke slovům cizího původu a jejich užívání	55
Verbální a nonverbální prostředky komunikace.....	56
Projevy mluvené a psané, shody a rozdíly	56
Procvičování a upevňování znalostí	57
Slohová výchova	59
Slohové postupy	59
Slohové útvary a používané jazykové prostředky	59
Funkční styly	60
Souhrnné opakování	62
Prostě sdělovací funkční styl	63
Vypravování, vyprávěcí slohový postup	65
Vyprávěcí postupy v běžné komunikaci, uměleckém projevu, publicistice.....	65
Stavba vypravování	66
Charakteristické jazykové prostředky	67
Příprava slohové písemné práce	69
Realizace písemné slohové práce	70
Oprava a hodnocení písemné slohové práce	70
Krátké informační útvary.....	71
Zpráva a oznámení	71
Osobní vizitka.....	72
Inzerát a odpověď na něj	72
Pozvánka, reklama, plakát.....	74
Telegram, email, fax, internet.....	74
Tiskopisy, dotazníky	76
Ankety, jízdní řády	78
Deník, program činnosti	79
Souhrnné opakování	80

Úvod do literárního učiva 1. ročníku

Úkol 1 Vypište, co vše zahrnujeme pod pojmem umění.

Úkol 2 Přiřad'te, ve kterých metropolích se nacházejí níže uvedená muzea.

Paříž	Ermitáž
Vídeň	National Galery
Madrid	Prado
Petrohrad	Louvre
Londýn	Kunsthistoriches Museum

Úkol 3 Přiřad'te, k jakému druhu umění patří uvedená díla.

Leonardo da Vinci, Dáma s hranostajem	Sochařství
Ivan Pinkava, Salome	Literatura
Romain Rolland, Petr a Lucie	Architektura
Michelangelo Buonarotti, David	Fotografie
Ondřej Soukup, Johanka z Arku	Hudba
Vlado Milunič, Frank O.Gehry, Tančící dům	Malířství

Úkol 4 Zodpovězte otázky.

Co je literatura? _____

Proč je psána? _____

Můžeme tedy shrnout **3 základní funkce** literatury.

a) funkce _____

b) funkce _____

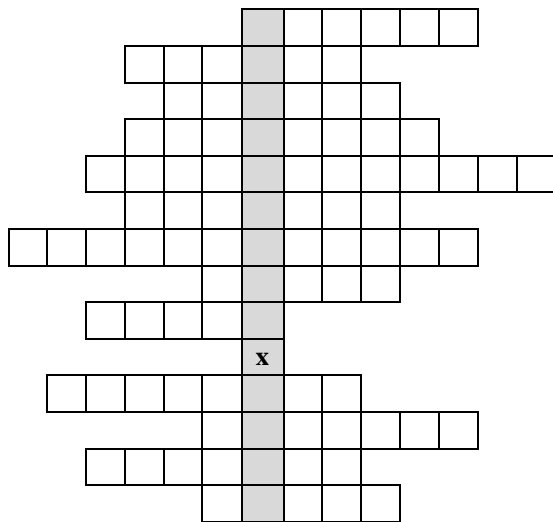
c) funkce _____

Každé literární dílo má estetickou hodnotu, kdy umělec připomíná to, co jsme přestali vnímat, nebo umožňujeme vidět, co jsme neviděli.

Úkol 5 Využijte následujících bodů a připravte propagační materiál své oblíbené knihy.

- Název knihy
- Jméno autora
- Hlavní myšlenka knihy
- Hlavní postavy
- Zajímavosti

Úkol 6 Vyluštěte křížovku.

- Název muzea umění v Paříži.
- Název díla Karla Jaromíra Erbena.
- Jméno čarodějnického učně J.K.Rowlingové.
- Příjmení učitele národů Jan Amos ...
- Jedna z funkcí literatury.
- Příběh s dobrým koncem a nadpřirozenými jevy.
- Název Nerudova díla Povídky ...
- Základní potřeba čtenáře.
- Souhrnný název všech oborů s estetickou funkcí.

- Budova, kde jsou shromažďovány knihy.
- Příjmení autorky Babičky.
- Veselý příběh s vtipným koncem
- Poučný příběh se zvířaty v hlavních rolích.

Kulturní instituce v ČR

Úkol 1 Víte, jaké kulturní instituce se nachází na obrázcích?

Mezi základní kulturní instituce patří:

Muzeum - _____.
_____. Můžeme je rozdělit na muzea _____ (např. Národní divadlo) a _____ (např. Hornické muzeum). Slovo muzeum pochází z _____. Muzea vznikala už ve starověku. U nás první vzniklo v _____ roku 1814.

Divadlo - _____. Jsou známá již ze starověkého Řecka. Prvním kamenným divadlem v Praze bylo Nosticovo, později _____ divadlo. V roce 1787 zde měla světovou premiéru opera Don Giovanni od významného skladatele _____.
_____ - instituce, kde se vystavují umělecká díla. Také se jí říká pinakotéka.

Knihovna - _____. Rozlišujeme knihovny veřejné a vědecké.

Kino - _____. Prvním stálým kinem je Lucerna, která vznikla roku 1909.

Úkol 2 V souvislosti s muzeem, galeriemi, divadly pracujeme s pojmy. Víte, co znamenají? Spojte.

DEPOZITÁŘ	člověk, který připomíná hercům text
LAPIDÁRIUM	slavnostní otevření výstavy
VERNISÁŽ	sbírka kamenných plastik a zbytků architektury
SUFLÉR	výstava
EXPOZICE	sklad, prostor pro uložení sbírek

Úkol 3 Znáte divadelní pojmy? Vysvětlete je a poskládejte, jak jdou za sebou.

derniéra premiéra generálka repríza

Úkol 4 Napište:

- operu _____
- autora opery _____
- muzikál _____

Úkol 5 Víte, jak se chovat v divadle? Zhodnot'te následující výroky.

Do divadla stačí přijít na poslední chvíli.	ANO-NE
V šatně pomáhá muž ženě.	ANO-NE
Do řady sedadel vstupujeme vždy zády k sedícím.	ANO-NE
Po začátku představení si už nepovídáme.	ANO-NE
Během přestavení můžeme žvýkat nebo cumlat, v divadle je tma a nikdo nás nevidí.	ANO-NE
Po skončení divadelního představení se nedereme ihned k šatnám, abychom tam byli první.	ANO-NE
Divadelní kukátko používáme jenom k pozorování jeviště.	ANO-NE

Úkol 6 V knihovně si můžete vypůjčit knihy, některé lze absenčně, jiné pouze prezenčně. Co to znamená?

Absenční výpůjčka –

Prezenční výpůjčka -

Základy teorie literatury

Rozlišujeme tři literární druhy:

Prózu _____
 Poezii _____
 Drama _____

Úkol 1 Pokuste se podle krátkých ukázek určit, čím se od sebe odlišují.

*Velké, širé, rodné lány,
 jak jste krásny na vše strany,
 od souvratě ku souvratí
 jak vás dnes to slunko zlatí!*

*Když asi za dva roky nebo osmnáct měsíců
 ... přišli do sklepení v Mountfaconu...,
 našli mezi všemi těmi ohavnými kostlivci
 dvě kostry, z nichž jedna objímala
 podivným způsobem druhou.*

*Oidipus: Kdo je ten muž a co mi chce říci?
 Iokasté: Je z Korinta a chce Ti oznámit, že
 Polyba není: mrtev otec tvůj!
 Oidipus: Jak, cizí muži, pověz mi to sám!
 Korinťan: Když toto nejprve mám potvrdit, nuž
 věz, že Polybos již dokonat!*

Literární žánry jsou realizovány uvnitř literárních druhů a mohou být dále diferencovány.

Literární žánry epické:

Epos – rozsáhlá veršovaná skladba, která chronologicky zachycuje vyprávěné události, jež jsou spojeny jednou či několika postavami (žánrové varianty: hrdinský, rytířský, duchovní epos).

Román – _____

Legenda – podává zprávu o životě světce.

Povídka – příběh s relativně jednoduchým dějem a několika postavami, děj je méně rozvětvený než u románu.

Novela – _____

Romaneto – žánrová varianta novely, příběh s fantastickou a nevysvětlitelnou záhadou, která je postupně rozuzlována. Zakladatelem J. Arbes.

Pohádka – _____

Pověst – _____

Báje – příběhy, v nichž lidé ztvárnili své představy o vzniku světa, o přírodních jevech a jejich příčinách.

Bajka – _____

Anekdota – stručně navozená situace s komickou pointou.

Úkol 2 Vyberte z uvedených možností charakteristiku románu, novely, pohádky, pověsti a bajky.

- má jednodušší děj než u povídky, příběh směřuje rychlým spádem k nečekané pointě. Zakladatelem G. Boccaccio.
- krátký alegorický příběh s morálním poučením.
- smyšlené vyprávění s poutavým dějem, dobro vítězí nad zlem, objevují se fantaskní prvky
- zachycuje různá společenská prostředí a osudy mnoha postav v dlouhém úseku života, hlavní dějová linie se dále dělí.
- je vázána k určité osobě, místě či stavbě. Může se částečně opírat o fakta z historie, ale má také výrazně fantastickou povahu.

Literární žánry lyrické:

Píseň – prostá, zpěvná skladba určená ke zpěvu. Vyznačuje se pravidelným rýmem a rytmem.

Óda – oslavná báseň velkého rozsahu velebící boha, hrdinu či něco vznešeného.

Hymnus – chvalozpěv menšího rozsahu, inspirovaný láskou, vlastí, technikou.

Elegie - báseň smutného, teskného charakteru. Tématem bývá ztráta čehosi.

Epitaf – náhrobní nápis.

Epigram – krátká satirická báseň zakončená pointou.

Pásmo – souvislý proud po sobě jdoucích myšlenek a dějů, tvořících celek. Jedná se o žánr moderní poezie.

Sonet – nejrozšířenější forma lyrické poezie v Evropě, skládá se ze 14 veršů rozdělených do 4 strof – dvou čtyřveršových, dvou tříveršových.

Úkol 3 Určete, o jaké lyrické žánry se jedná v následujících ukázkách.

<p><i>Krásné a zářící se objevuješ na obzoru, ó slunce živoucí, počátku všeho žití! Když na východě objevilo ses, zemi jsi naplnilo krásou svojí.</i></p>	<p><i>Cizince, v Lakedaimon spěj občanům ohlásit zprávu, mrtvi že ležíme zde, poslušní zákonů jich.</i></p>	<p><i>Poctivému hrozí jenom hlad, zloději zas jenom šibenice: český literát má trampot více: jemu hrozí hlad i šibenice</i></p>
<p><i>Skvěješ se vznešené a velké vysoko nad zeměmi všemi, paprsky tvoje objímají světy, světy, jež zrodily se z tebe, a ty jsi Den a spoutáváš je všechny, ty spoutáváš je pro drahého syna.</i></p>	<p><i>Viděl jsem dnes a jméno už nevím pěknou ulici Novou a čistou byla to sluneční polnice Šéfové dělnice a krásné písařky z bureau Z pondělí do soboty čtyřikrát denně tudy se berou Zrána tu třikrát tovární píšťala plačky zní</i></p>	

Literární žánry lyrickoepické:

Balada – skladba, která zachycuje marný zápas člověka s přírodou nebo společenskými silami. Děj bývá zhuštěn a má rychlý spád.

Romance – skladba s milostnou či romantickou tematikou, rozmarným dějem a šťastným zakončením. Opakem balady.

Moderní epos – útvar, ve kterém dominují subjektivní prvky, epické jádro básně je potlačeno.

Poema - básnická povídka ze života jednotlivce, kratší a sevřenější než moderní epos.

Úkol 4 Vyluštěte přesmyčky, u chybějících popisů žánrů je doplňte.

Literární žánry dramatu:

_____ (DITREAGÉ) – hra s vážným obsahem, hrdina bojuje se silami mocnějšími, než je on, často jim podléhá. Klasická tragédie má 5 částí: expozice, kolize, krize, peripetie a katastrofa.

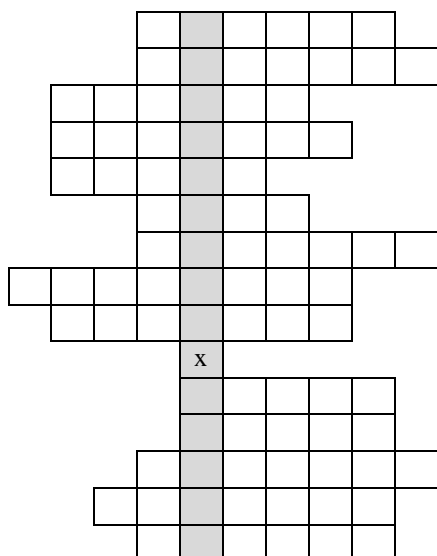
Komedie – _____
_____ (TERIADGEIKMO) – prolíná se zde tragično a komično, vážný děj vyústí v komický závěr, nebo naopak.

_____ (HRANIČO) – útvar s vážným tématem a závažným konfliktem, hrdinové jsou obyčejní lidé, děj se odehrává v běžném životě.

Opera – _____

Muzikál – _____
_____ (MARDOLEM) – přednes básně nebo činohry doprovázený hudbou, útvar je založený na relativní samostatnosti slovesné a hudební složky.

Úkol 5 Vyluštěte křížovku.

Žalozpěvy, smuteční zpěvy.

Přednes básně za doprovodu hudby.

Náhrobní nápis.

Divadelní hra s vtípnou pointou, končící dobře.

Představení spojující hudební a divadelní složku.

Způsob výkladu světa, hrdiny jsou bohové.

Divadelní hra končící špatně.

Žánr, jehož zakladatelem je Jakub Arbes.

Málo rozvětvený příběh s malým počtem postav a jednoduchým dějem.

Určeno pro jeviště.

Velká epická skladba s velkým počtem postav a složitým dějem.

Scénické obrazy spojené hudbou a tancem.

Příběh, v němž soupeří dobro a zlo.

Lyrický žánr oslavující vznešenou věc, např. boha.

Jak si lidé vykládali svět

Výběr z řecké mytologie

Řecká mytologie – se složená z mýtů a legend starých Řeků, které pojednávají o vzniku světa, bozích, hrdinech a vzniku a významu řeckého kultu. Řecká mytologie je velmi obsáhlá, podrobně líčí příběhy mnoha hrdinů, bohů a jiných stvoření. Původně byla šířena ústně, dnes je známá spíše z řecké literatury.

Nejstaršími prameny jsou Homérova Ilias a Odyssea, které se věnují tématu Trojské války. Zdrojem jsou ale i další díla, např. Herodota, Ovidia či Aristofana.

Mytologie může být rozdělena do tří základních okruhů:

- věk bohů – o vzniku světa
- věk bohů a lidí
- věk hrdinů – moc bohů byla více ometena

Úkol 1 Jaké znáte řecké bohy?

Úkol 2 Podle výkladu doplňte informace.

Zrození bohů začíná _____ neboli prázdnotou. Z prázdnoty se vynořila Gaia (_____) a několik dalších prvotních božstev. Gaia bez pomoci muže porodila Urana, s nímž pak zplodila _____ (6 mužů a 6 žen, z nichž nejstrašnější byl Kronos). Po Titánech porodila _____, storuké Hekatoncheiry, Lítice, aj.

_____, který prahnul po moci, nechal _____ svého otce a sám se ujal vlády. Spolu se svou sestrou a manželkou zplodil první _____ – Héru, Poseidóna, Hestia, Demetéra, Háda a Dia. Jelikož Kronos zradil svého otce, bál se, že by jeho potomek mohl udělat to samé, protože pokaždé, když Rheia porodila, uchvátil dítě a _____ ho. To Rheia nemohla snést, a proto ho oklamala tím, že novorozeného Dia ukryla a do jeho pokrývky zabalila _____, který tak Kronos snědl. Když Zeus vyrostl, podal svému otci nápoj, kvůli kterému _____ Rheiny ostatní děti i s kamenem, které zůstal v jeho žaludku po celou tu dobu. Zeus se svému krutému otci vzeprěl a vyhlásil mu _____. Přemohl jej a ujal se vlády.

Úkol 3 Přiřad'te k sobě správné pojmy.

Athéna, Hélios, Hádes, Artemis, Héra, Afrodité, Poseidon, Árés

a) bohyně lovu	b) bůh války
c) bůh slunce	d) bohyně lásky a krásy
e) bohyně moudrosti	f) manželka vládce bohů
g) bůh podsvětí	h) bůh moře

Tantalos

....

Tantalova zpupnost rostla a rostla. Už mu nestačilo, že sám směl pít nektar a jíst ambrózii. Kradl božský nápoj a pokrm se stolu bohů a nosil jej z Olympu na zem, lidem. Každým skutkem se vysmíval božím i lidským zákonům a nakonec si vymyslel hrozný a neslýchaný čin. Zabil svého syna Pelopa a pozval bohy na hostinu k sobě do svého paláce. Při hostině jim předložil maso svého vlastního syna. Démétér, bohyně rolnictví, snědla v zamýšlení kousek předloženého pokrmu, ale ostatní bohové zděšeně vyskočili od tabule.

I Tantalos se ulekl, poznal, že bohové jsou vševědoucí, a začal se jim klanět a prosit o slitování. Novým zločinem však dovršil míru zlých skutků. Zeus, vládce bohů, bez váhání srazil nelidského Tantalosa do nejhlubšího podsvětí, do tartaru. Za zlé činy spáchané zaživa odsoudil Tantalosa k věčnému trápení.

Staré řecké báje a pověsti

____. HODINA

DATUM: _____

Úkol 4 Z odpovzte otázky.

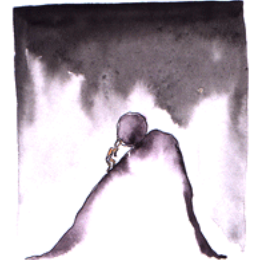
Tantalos byl uvržen do podsvětí. Která mytologická přišera hlídá jeho vstup?

Víte (poznáte podle obrázku) jakým způsobem si Tantalos odpykává svůj trest?

Podobně jako Tantalos se prohřešil i jiný člověk, který byl také uvržen do podsvětí. Jeho práce je marná a utrpení nikdy nekončí. Jak se jmenoval tento člověk a jaký trest si v podsvětí odpykává? Pomůže vám obrázek.

Jak se jmenuje hora, na které sídlí řeční bohové?

Jaké znáte filmy s antickou tematikou? _____

Úkol 5 Přiřaďte k jednotlivým mytologickým postavám odpovídající výklady.

- a) Pegasos b) Kyklop c) Medusa d) Mínotauros e) Harpyje f) satyrové
g) Skylla h) Kirké i) Atlas j) najády k) kentaur l) Charybdis

1. bytost do půl těla lidská, druhá polovina těla se podobala koni
2. ohyzdní ptáci s hlavou stařeny a tělem supa
3. okřídlený kůň
4. obludná, křídlatá, smrtelná Gorgona s hady na hlavě místo vlasů
5. netvor, který žil v bludišti a živil se lidským masem
6. kouzelnice s líbezným hlasem
7. jednooký obr
8. bůžkové s lidskou hlavou a špičatými ušima
9. obr, který držel nebesa
10. obluda se šesti psími hlavami, které se kývaly nad hladinou moře
11. nebezpečná skála chrlící vodu v moři
12. vodní víly

Výběr z řecké mytologie II

Úkol 1 Podle obrázků doplňte následující věty – bohové.

Kniha s mapami, která se jmenuje podle Titána nesoucího na svých bedrech nebe . _____

Oblíbená snídaně, která nese jméno antické bohyně úrody. _____

Planeta, nesoucí stejný název jako římský bůh války. _____

Jeho jméno najdete ve výrazu nezvladatelného strachu, také bůh lesa a divoké zvěře. _____

Úkol 2 Podle obrázků doplňte následující věty – bytosti a hrdinové.

Jakákoli cesta dovedla Thesea v labyrintu k této obludě. _____

Tento hrdina zabil Medúsu a zachránil Andromedu. _____

Tříhlavý pes hlídající vstup do podsvětí. _____

Lví hlava, kozí tělo, hadí ocas. _____

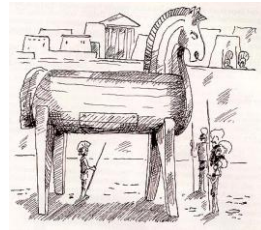
Úkol 3 Podle obrázků doplňte následující věty - báje

Přinesl lidem oheň a trpěl přikován ke skále. _____

Obr, jehož oslepil Odysseus . _____

Jeho tragický pád je důkazem, že syn má věřit svému otci. _____

Dar, který se stal symbolem lsti a zrady. _____

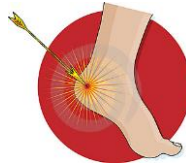

Úkol 4 Podle obrázků doplňte následující věty - rčení

Když někdo přijde s nápadem či zprávou, které jsou už dávno známy. _____

Znát zranitelné místo svého soka . _____

Náhly záchvěv inspirace a tvůrčího myšlení, zejména na poli umění. _____

Úkol 5 Podle komiksu stručně popište příběh o Théseovi a Minotaurovi a vysvětlete pojem Ariadnina nit.

Úkol 6 Určete památky, které jsou na obrázcích

A) _____ B) _____

C) _____

Úkol 7 Napište alfabetou slovo „Afrodithé“

Úkol 8 Odpovězte na následující otázky:

Jak se nazývá oděv řeckých žen a mužů? _____

Jaký materiál se používal při výrobě oděvů? _____

Nosili v antice spodní prádlo? _____

Jak chodili oblečení doma? _____

Úkol 9 Jaké znáte filmy s tematikou antických bájí. _____

Úkol 10 Spojte:

Apollón

podsvětí

Artemis

moudrost

Hádes

slunce, zpěv

Athéna

lov

Úkol 11 Z písmen složte jména 3 žen, které usilovaly o přízeň Parise:

T H E N A A

E R H A

F R A D I A T O

Bible I – Starý zákon

Úkol 1 Přiřaďte symboly k náboženství.

Úkol 2 Víte, jaký symbol používali první křesťané jako poznávací znamení? _____

Úkol 3 Doplňte do textu slova z nabídky.

Bible je složena ze dvou základních částí _____ a _____ zákona. Rozšířila se do všech koutů světa, za což vděčí četným _____. V současnosti je stála pokládána za jednu z nejpřekládanějších knih.

Starý zákon se skládá z _____ různorodých knih (_____ spisy, přísloví, modlitby, proroctví, mravní zásady). Byl psán _____, zčásti _____ a datován je k _____ století př.n.l. Starý zákon tvoří:

- **Pět knih soudců** (_____):
 1. Genesis – o dějinách _____
 2. Exodus – vyvedení Izraelitů z _____ otroctví
 3. Leviticus
 4. Numeri
 5. Deuteronomium
- **Knihy soudců, Samuelovy knihy a Královské knihy** popisují osudy _____ v době vlády Saula, Davida a _____.
- **Prorocké knihy, Mudroslovné knihy** – obsahují Žalmy, Přísloví a Píseň _____

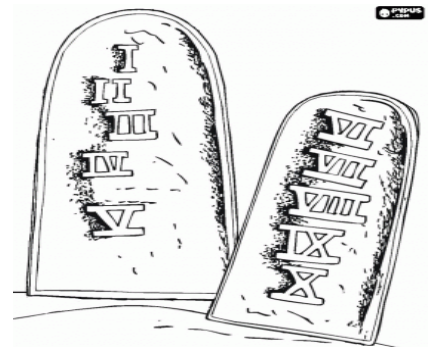
Nový zákon obsahuje _____ knih. Psán byl _____ jazykem _____, vznikl v 1. a 2. století n.l. Obsahuje:

- **Čtyři evangelia** – popisují život, umučení a vzkříšení _____
- **Skutky apoštolů** – zachycují počátky _____
- **listy apoštolů** – vyložení křesťanských zásad
- **Zjevení** – poslední soud země

27, aramejsky, historické, křesťanství, 39, lidstva, egyptského, Ježíše, nového, starého, Izraelitů, Šalamouna, Tóra, hebrejsky, 15., písní, Židy, řeckým, překladům

Úkol 4 Součástí Starého zákona je desatero přikázání. Vypište je.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Označte ta přikázání, která se vám zdají aktuální i v současné době.

Úkol 5 Podle obrázku poznejte příběh.

____. HODINA

DATUM: _____

Úkol 6 Podle poslechu zodpovězte otázky. (Poslech - CD)

Proč přišla potopa? _____

Kolik lidí bylo zachráněno? _____

Jak dlouho stály na zemi vody? _____

Jak Noe poznal, že voda potopy opadla? _____

Bible II - Nový zákon

Úkol 1 Součástí Nového zákona jsou evangelia, která popisují život, umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista, jednotlivá evangelia nesou název podle svých autorů. Poskládejte přeházená písmena.

A J N

U Á Š L K

K E R A M

Š M T A O U

Úkol 2 Napište vše, co víte o Ježíši.

Úkol 3 Označte, který pojem sem nepatří:

Pět knih Mojžíšových

čtyři evangelia

Mudroslovné knihy

Skutky apoštolů

listy apoštolů

Královské knihy

Prorocké knihy

Talmud

prorocká kniha Zjevení

Úkol 4 Napište, v čem spočívá význam Bible.

Úkol 5 Přiřaď biblickou postavu (David, Mojžíš, Noe, Salome, Kain, Jonáš)

Děti vložené do ošatky a puštěné po Nilu píše Tóru.

Žena, jež tančí před nevlastním otcem, žádá hlavu Jana Křtitele.

Bratrovrah, jenž zabil pro uznání oběti Bohem.

Muž, jenž zachránil každý živočišný druh na lodi.

Prorok, jenž odmítl prorokovat zkázu Ninive, byl vhozen do moře, kde ho spolkla velryba.

Hoch, jenž zabil obra prakem.

Báje a pověsti

Báje označuje vyprávění o vzniku světa, města. Podává celistvý obraz nadčasového řádu.

Pověst je útvar lidové slovesnosti, jedná se o záznam reálné události, která obsahuje konkrétní místa, čas a osoby. Základ tedy může být pravdivý, ale díky ústnímu předání může obsahovat fantastické prvky. Pověsti zaznamenávají povědomí lidí o světě, jejich představy. Náměty patří k mezinárodnímu vypravěčskému fondu, jejich počet je proto omezen.

Rozlišujeme různé druhy pověstí:

- místní – vztahují se k určitému místu
- historické – vztahují se k události
- démonologické – popisují setkání člověka s nadpřirozenou bytostí
- současné

O ČECHOVI

Za Tatrami, v rovinách při řece Visle rozkládala se od nepaměť charvátská země, část prvotní veliké vlasti slovanské. V té charvátské zemi bytovala četná plemena, příbuzná jazykem, mravy, způsobem života.

I stalo se, že se strhly mezi nimi vády a krvavé boje o meze a dědiny. Vstal rod na rod, příbuzní bojovali proti příbuzným a hubili se navzájem.

Úkol 1 Očíslujte jednotlivé části příběhu tak, aby navazovaly.

Muži káceli pralesy, obdělávali půdu, stavěli vesnice. Ženy opatrovaly děti, chystaly potravu, tkaly látky a z nich šily šaty.

Praotec Čech zemřel. V slavnostním rouchu ho posadili na hranici. V podvečer obětovali bohům a za velkého nářku hranici zapálili.

Když mezi kmeny zavládly sváry, rozhodli se bratři, že pro své rodiny vyhledají novou vlast.

Za svítání vystoupil Čech na vrchol hory, přehlédl krajinu a řekl: „Zde je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající.“ Lidem se země líbila. Rozhodl, aby nesla Čechovo jméno.

Vladykové vyslali posly k Lechovi, aby jim vládl. Lech však poradil, aby si za českého knížete zvolili moudrého Kroka.

Svolali své rody, shromáždili stáda a vydali se na cestu. Po mnoha útrapách došli až pod horu Říp. Rozložili se na úpatí, aby si odpočinuli.

Rody vzrůstaly, přibývalo vsí a hradů sroubených z klád. Vojvoda Lech se po čase s bratrem rozloučil a táhl se svým lidem zpět k východu.

V bájně pravlasti Slovanů na řece Visle žili se svými rodinami bratři Čech a Lech.

Úkol 2 Zodpovězte otázky.

Odkud k nám Čech, Lech a jejich lidé přišli? Proč? _____

V jakém byli příbuzenském vztahu? _____

Vysvětlete význam slova VÁDY. _____

Jakou větu praotec Čech pronesl, když vystoupil na horu ... na kterou horu? Na kterém obrázku je hora zobrazena?

Co se stalo s Lechem? _____
 Jak byl Čech pohřben? _____
 Kdo byl zvolen knížetem po Čechovi? _____

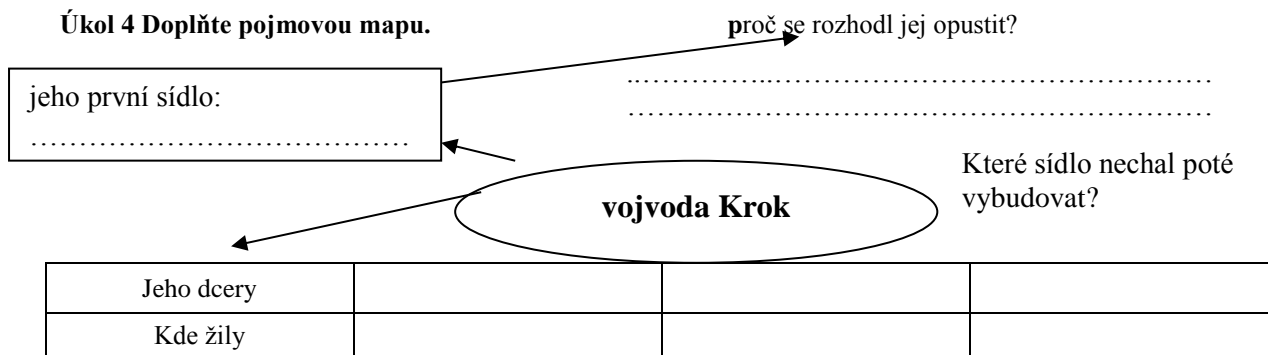
Úkol 3 Doplněte slova z nabídky.

nadané, zvláštní, poznat, životě, Krok, Budči, Krokovy dcery, rozmlouvat, Čech, radil, boji, přírody, moc

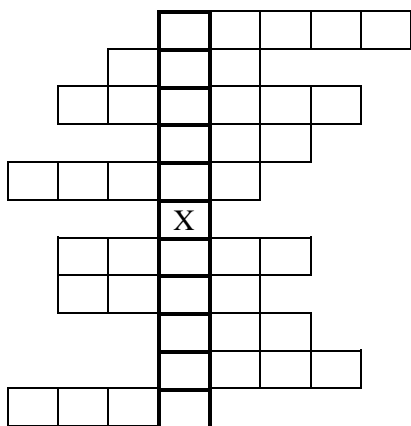
Když _____ zemřel, stal se jeho nástupcem _____. Byl to silný a odvážný muž, statečný v _____ a moudrý v _____. Říkalo se o něm, že umí _____ s bohy, kteří mu pomáhají _____ pravdu. Na svém sídle v _____ shromáždil nejlepší věštce a hadačky, se kterými se často _____ o svých rozhodnutích. Byli to _____ lidé, kteří dobře znali skrytou moc _____ a věděli, jak využívat jejich _____. Svému umění vyučovali _____ chlapce a dívky, mezi nimi _____.

(podle knihy Staré pověsti české a moravské - Alena Ježková, Albatros 2005)

Úkol 4 Doplněte pojmovou mapu.

Úkol 5 Vyluštěte správně křížovku, vyjde vám název pověsti.

1. Libuše byla Krokova ...
2. Praotec Čech vystoupil na horu ...
3. Neskutečný příběh z minulosti
4. Naše země nese název po muži jménem ...
5. Teta žila na hradě jménem ...
6. Silák, který zabil kance
7. Přemysl měl přízvisko
8. Čechův bratr se jmenoval ...
9. Vzala si za muže siláka, který zabil kance
10. Prostřední Krokova dcera

Když Libuše zemřela, zdálo se Čechům, že navždy zašlo slunce. Jako by žal a stesk po ní neměl konce, ale čas jednou utiší i největší bolest. Jen družina Libušiných dívek na svou kněžnu ve smutku vzpomínala den co den. Na hradě už dávno nebyly ženy v takové vážnosti jako kdysi za kněžnina života, muži se jim posmívali a chovali se k nim hrubě. Dívky společně nařikaly na krutý osud, ale protože neměly, kam by šly, zůstávaly na hradě dál. Jedna z nich se však rozhodla pomstít mužům za jejich neúctu.
 (z knihy Staré pověsti české a moravské - Alena Ježková)

Úkol 6 Doplňte slova z nabídky.

slitování, lov, Šárka, chybě, lesa, Děvín, Ctirada, Děvín, dubu, Vlastiny ženy, křoví, medovinou, Vlastiny jezdčyně, ženu, Přemysl, Vyšehrad, roh, ženy, roh, Vlasta, past, pomoc

Vlasta nenáviděla mladého vladyku _____. Nastražila tedy na něj _____. Jednoho dne jel Ctirad do blízkého _____ na _____. Tam našel u starého _____ přivázanou _____. Jmenovala se _____. Ctirad se nad ní slitoval a osvobodil ji. Šárka mu nalhala, že ji ke stromu přivázaly _____, její lovecký _____, kterým si chtěla přivolat _____, jí vzaly a pohodily dál vedle džbánů s _____. Ctirad a jeho družina se tímto nápojem osvěžili a pak došlo k osudové _____ - Ctirad vzal _____ a zatroubil na něj. Vtom okamžiku se z _____ vyřítily _____ a na lahodným mokem znavené muže zaútočily - byla to léčka. Muže pobily, Ctirada odvělekly na _____ a tam ho ještě téhož dne umučily. Když se tato hrozná zpráva donesla na _____ ke knížeti Přemyslovi, ten neváhal a na Děvín zaútočil se svými muži. _____ vyjela proti nim jako první, ale žádná jiná žena se za ni nepostavila. Tak zemřela uprostřed mužů. Ostatní _____ prosily muže, aby je ušetřili - ti ale s nimi neměli _____. Celý _____ nakonec podpálili a _____ vzal vládu v zemi zase pevně do svých rukou.

Ústní lidová slovesnost, etnografické zvláštnosti regionu

V pravěku vzniká pouze ústní lidová slovesnost, tj. pranostiky, obřadní zařikadla či zpěvy. Až teprve se vznikem státních útvarů (starověk) je spojen zrod písma, a to zejména k náboženským a hospodářským účelům, krásná literatura se rozvíjí jen pomalu. Nejstarší literatura je datována od poloviny 4. tisíciletí př.n.l. a pochází z oblasti Mezopotámie a Persie, kde žili Sumerové, Akkadové, Babyloňané a další. Významnou kulturní oblastí je rovněž Egypt.

Úkol 1 Spojte přísloví.

Kdo se bojí	nastrčí babu.
Kdo chce psa bít	mlčeti zlato.
Komu se nelení	sám do ní padá.
Kdo jinému jámu kopá	tomu se zelení.
Mluvíti stříbro	najde si hůl.
Kam čert nemůže	létají třísky.
Když se kácí les	nesmí do lesa.

Úkol 2 Vysvětlete rčení.

Pro jedno kvítí, slunce nesvítlí. _____

Úkol 3 Doplňte pranostiky.

Únor bílý _____
 Medardova kápě _____
 Svata Anna _____
 Na Hromnice _____

Úkol 4 Dešifrujte piktogramy přísloví.

1 O+1	2 H+4	3 O+1	4 Ř-3
5 Z+1	6 B+1	7 S+3	8 T+3
9 Á+3	10 H+1	11 D-2	12 Ú+1
13 Ř+3	14 J+1	15 D-1	16 D+4

Úkol 5 Dešifrujte skrytá přísloví:

- a) Při poklesu produktivity práce na nulu se projeví totální nedostatek kruhového pečiva.
- b) Náraz akustických vln šířících se ze zdroje v lidském hrdle se odrazí od bariéry kompaktní hmoty a síla i kvalita zpěvné vlny je adekvátní původnímu impulzu.**
- c) Striktní dodržování zásad občanského soužití vede k maximální délce pěšího transferu jednotlivce, který se tak chová.
- d) Přenos informace od jedince s kalorickým deficitem k jedinci s kalorickou potřebou již saturovanou je blokován.**

Pověsti Teplicka

Jednoho krásného dne, kdy slunce nemilosrdně pražilo, toulala se prasata zase po lese a zalézala pokud možno co nejdále do stínu rozsychatých dubů. I pastýř si v sladké únavě zdříml v příjemném lesním chládku. Najednou ho ze spánku probudilo divoké prasečí kvičení. Pastýř vyskočí a běží po hlase. Konečně se křovinami prodere až k místu, kde prase divoce řve. Z rozryté země, ve které se svíjí čuník, valí se a stoupají vzhůru podivné páry. Přistoupí blíž a co vidí. Bublá tu malá studánka a vycházejí z ní horké páry. Pastýř hned poznal, proč čuně tak nařiká. Opařilo si rypák.

Znáte ještě nějakou pověst o objevení léčivých pramenů?

Víte, čí hlava je ve znaku Teplic? _____

Bajky

Bajka vznikla přibližně v 6. století př.n.l a původně byly určeny dospělým. Za jejího zakladatele bývá považován Ezop. Základem je alegorie, zvířata mluví jako lidé, konají tak, mohou dělat i nadpřirozené věci. Z jejich jednání plyne poučení. Jednotlivá zvířata získávají lidské vlastnosti, které se pro ně tímto stávají typické (např. liška je chytrá až vychytralá). V reálném světě zvířata nemusí být nositeli těchto vlastností, ale lidé jim je z nějakého důvodu (např. vizuálního) přisoudili. Cílem bajky je kritizovat nějaké nešvary, působit na lidi a vychovávat je k odstranění těchto nešvarů. Nejznámějšími autory jsou: Ezop, Jean de La Fontaine, Ivan Andrejevič Krylov, u nás např. Karel Čapek, Jiří Žáček

Úkol 1 Označte 5 správných tvrzení, která vyplývají z bajky.

- a) podle lišáka má havran krásné peří, ale špatný zrak
- b) ješitnost znamená být samolibý
- c) „šálit“ znamená obelstít nebo oklamat
- d) havranovy pařáty jsou prý účinnější než drápy dravce
- e) havrani jsou němí
- f) havran je nadšený lišákovými lichotkami
- g) lišák chválí havranův melodický hlas
- h) vlastní hloupost havrana připravila o sýr

Havran a lišák

Kdys přilét na strom havran; sýr měl zobáku.
 Tu šelma lišák po tom sýru zatouží,
 i šálí ptáka takovouto promluvou:
 „Máš krásnou perut', bystré oko, havrane,
 máš prsa jako orel, šíjí nádhernou
 a silou drápů všechny dravce překonáš;
 tím větší škoda, že jsi němý: nemáš hlas!“
 Tou chvalořečí zpyšněl havran ješitný
 a zakrákoral; sýr mu vyklouzl ze zobce
 a lišák už jej držel. Dodal jízlivě:
 „Ach nejsi němý, zvučný hlas máš, havrane,
 „Máš všechno možné, všechno – jenom rozum ne.“

Úkol 2 Které přísloví nebo rčení by bylo poučením z příběhu.

- a) Čiň čertu dobře, peklem se ti odmění.
- b) Komu není rady, tomu není pomoci.
- c) Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
- d) Nechval dne před večerem.
- e) Pýcha předchází pád.
- f) Bez práce nejsou koláče.

Úkol 3 „Lišák“ se chová jako člověk, který.

- a) se vždycky snaží ostatní oklamat
- b) dosáhne vždy svého
- c) zesměšňuje ostatní
- d) vychytrale dokáže druhé přelstít

Podle staré indické bajky žila myš neustále ve stresu, protože se bála kočky. Kouzelníkovi se jí zželelo a proměnil ji v kočku. Ta se pak ale bála psa. Tak ji kouzelník proměnil v psa. Pes se však začal bát levharta. A tak z něho udělal levharta. Ale i ten byl celý ustrašený před lovcem. V tom okamžiku to kouzelník vzdal. Proměnil levharta opět v myš a té řekl: "Ať udělám cokoli, nic ti nepomůžu, protože ve svém nitru zůstáváš pořád myší."

Úkol 4 Jaký význam má výraz „zželel se“ _____ a „ve svém nitru“ _____

Úkol 5 Uved'te přísloví či rčení, které mluví o strachu – využijte některá slova z nápovědy.

- a) udělat, mít strach _____
- b) bát se, les, smět _____
- c) oči, velký _____
- d) malovat, zeď, čert _____

Úkol 6 Doplňte do bajky slova z nabídky. Poté bajku dokončete.

Slepice, která snášela zlatá vejce

Jean de la Fontaine

Žil jeden lakomý sedlák a měl slepici, která z ničeho nic začala snášet zlatá vejce. Každý den našel hospodář v seně pořádný kus zlata.
 To měl _____! Nakoupil další _____, krávy, koně a _____ byl nejbohatším sedlákem v _____. Ale ještě mu to _____. Jedno zlaté _____ denně mu bylo _____.

MÁLO	RADOST	BRZO	NESTAČILO	VEJCE	OKOLÍ	POLE
------	--------	------	-----------	-------	-------	------

____. HODINA

DATUM: _____

„Slepice je líná,“ říkal si. „To kdybych já měl to, co má v sobě ona, vyrobil bych si zlata celé hromady.“ A jak tak o tom uvažoval, napadlo ho, že by to něco vlastně _____

Správný závěr: _____

Úkol 7 Jaké poučení z bajky plyne? _____

Literatura pro děti, pohádky, říkadla, poezie, ilustrace

Úkol 1 Napište všechny pohádky, které znáte.

Úkol 2 Podle indicií poznejte pohádku.

JABLKO, ZRCADLO, 7

KOŠILE, KLETBA, 7

UŽ JE TI TEPLA, DĚVENKO?

3 ÚKOLY, ŽIVÁ VODA, VLASY

3 SESTRY, LÁSKA K OTCI, SŮL

RŮŽE, SPÁNEK

ŠATY, OŘÍŠEK, POPEL

PEKLO, MACECHA, SPRÁVCE

Úkol 3 Poznejte podle obrázku pohádku.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____

Úkol 4 Napište názvy 3 pohádek, ve kterých figuruje ryba.

Úkol 5 Doplňte pohádkovou dvojici.

Bob a _____

Štaflík a _____

Dařbuján a _____

Mach a _____

Pejsek a _____

Rumcajs a _____

Maková panenka a _____

Princ a _____

____. HODINA

DATUM: _____

Úkol 6 Napište definici pohádky.

Pohádka je - _____

Úkol 7 Na základě textu napište, proč jsou pohádky oblíbené.

Reálný svět, který nás obklopuje, zpravidla nebývá takový, jaký bychom si přáli, a přináší nám strach, rozčarování, nejistotu a pocit ohrožení. A právě pohádky nás uvádějí do světa, kde – tak, jak má – vítězí dobro, láska a pravda nad zlem, lží a nenávistí. Jsou určeny především dětem, ale rádi se k nim vracejí i dospělí. v nichž probouzejí pozitivní vlastnosti.

Úkol 8 Jakou mají pohádky funkci?

Úkol 9 V přesmyčkách vyluštěte známé pohádkáře.

BONAŽE CONĚMVÁ - _____
LERAK RÍMORAJ NEBRE - _____
HASN CHIRSAINT NDARSEEN - _____
ANJ RIWECH - _____
JOENNA KATHEELN WORNGLIOVÁ - _____

Dětským literárním žánrem nejsou jen pohádky, ale také říkadla, dětské písničky či hádanky.

Říkadla – bývá součástí dětských her, slouží k procvičování řeči, převažuje rytmická složka nad významovou.

Hádanka - je zajímavá otázka či záhada, skládá se ze zadání úkolu a rozuzlení. Má zábavné poslání. Mezi autory hádanek a říkadel patří František Hrubín, Jiří Žáček či František Halas.

Úkol 10 Uhodněte následující hádanky.

Jede panna uličkou,
trousí drobnou krupičkou.

Mezi dvěma horama,
bije beran rohama.

Jede kočí, má sto očí,
do každého něco strčí.

Malý domeček,
plný koleček.

Souhrnné opakování

Úkol 1 Zopakujte si pojmy.

Mytologie - _____
Bible - _____
Bajka - _____
Pranostika - _____
Pověst - _____
Pohádka - _____

Úkol 2 Následující pojmy přiřaďte k útvaru (bajka, pověst, pohádka, mýtus).

bohové	Jean de La Fontaine	král	Čech	Božena Němcová
zvířata s lidskými vlastnostmi		pravdivé jádro	Olymp	dobrý konec
ponaučení	nadpřirozené bytosti		výklad o vzniku světa	

Úkol 3 Vyluštěte kvíz.

<p>1) Tato dvojice psích kamarádů je neznámější z televizních večerníčků. Jeden je dlouhý a malý, druhý je krátký a vysoký.</p> <p>a) Tom a Jerry b) Bolek a Lolek c) Štaflík a Špagetka</p>	<p>2) Pohádka z prostředí makového pole, na kterém se setká motýl v oranžovém cylindru s panenkou v červené sukýnce, se jmenuje:</p> <p>a) O Makové panence a motýlu Emanuelovi b) O Červené Alence a motýlu Emanuelovi c) O Líbezné panence a motýlu Emanuelovi</p>
<p>3) Kterí kamarádi mají věrného pejska Žeryka a zmateného taťuldu Spejbla, se kterými společně zažívají dobrodružství na stránkách knih i prknech loutkového divadla?</p> <p>a) Čert a Káča b) Rumcajs a Manka c) Hurvínek a Mánička</p>	<p>4) Kterí dva přátelé se rozhodli upéct ten nejlepší dort na světě, do kterého dali všechny dobroty, které znají? Dort jim pak snědl cizí zlý pes, kterému pak bylo tuze špatně.</p> <p>a) pejsek a kočička b) Mochomůrka a Křemílek c) Bob a Bobek</p>
<p>5) Králičí bráškové, kteří bydlí v kouzelnickém klobouku, ze kterého vylézají jen proto, že je ráno a je čas cvičit, se jmenují:</p> <p>a) Bob a Bobek b) Bolek a Lolek c) Vdolek a Lolek</p>	<p>6) Jak se jmenují vousatý loupežník v červeném klobouku a jeho žena, kteří prožívají spoustu dobrodružství v lese Řáholci?</p> <p>a) Cipísek a Manka b) Rumcajs a Manka c) Krucipísek a Manka</p>
<p>7) Jak se jmenují kamarádi, kteří nosí čepičky s bambulkou, jeden je vysoký a hubený, druhý vypadá trochu jako kulička, a bydlí spolu v pařezové chaloupce ukryté v mechu a kapradí?</p> <p>a) Bolek a Lolek b) Křemílek a Vochomůrka c) Bob a Bobek</p>	<p>8) Jak se jmenují dva kutilové, velcí kamarádi, kteří neustále vymýšlí nové věci? Jsou vynálezaví, nikdy nepoužijí jednoduchý způsob, vše dělají složitě a ještě vás při tom pobaví.</p> <p>a) Pat a Mat b) Šach a Mat c) Jerry a Tom</p>
<p>9) Jak se jmenují žáci 3.B, kteří s utrženým sluchátkem a věrným kamarádem psem Jonatánem zažívají spoustu dobrodružství?</p> <p>a) Mach a Šebestová b) Horáček a Šebestová c) Mach a Horáčková</p>	<p>10) Jakou tělesnou vadu NEMĚLA žádná ze tří přadlen, které pomohly chudé dívce sepríst všechen len, aby dostala za muže prince?</p> <p>a) široký palec u pravé ruky b) veliká pravá noha c) veliké pravé ucho</p>
<p>11) Se splněním jakého úkolu pomáhali Jiříkovi ve „Zlatovlásce“ krkavci, které zachránil, když jako malá ptáčka umírali hladem?</p> <p>a) přinesli mu zlatou šišku ze špice nevyšší borovice b) přinesli mu náhrdelník, který princezna ztratila, když byla na vyjížděce vysoko v horách c) přinesli mu živou a mrtvou vodu</p>	
<p>12) Kde se vzaly meče pro prince-dvojčata, kteří se narodili po tom, co jejich matka snědla rybu, ulovenou v královském rybníku?</p> <p>a) Meče vyrostly ze zbytků ryby, kterou předtím jedla královna, kobyla a psice b) Meče vyrostly ze dvou jehel, které královna zasadila. c) Otec král přivezl meče svým synům z válečné výpravy.</p>	
<p>13) „Za hory, za doly, mé zlaté parohy, kde se pasou...“ který neposlušný chlapec takhle volal svého zvířecího přítele s parohy z drahého kovu na pomoc před zlými lesními ženštinami?</p> <p>a) Pacholíček a jelen se stříbrnými parohy b) Budulínek a daněk se zlatými parohy c) Smolíček a jelen se zlatými parohy</p>	

Lidské vztahy v literatuře

Přátelství a kamarádství

Karel Poláček

Narozen: 1892 Rychnov nad Kněžnou

Zemřel: 1945 koncentrační tábor Dora

Základní informace: Pocházel z českožidovské rodiny, otec vlastnil obchod se smíšeným zbožím. Po neúspěšném studiu na rychnovském gymnáziu, přestoupil do Prahy, kde odmaturoval. Začal studovat práva, jeho snahy však překazila láska k loutkovému divadlu a následně válka, narukoval a následně na srbské frontě padl do zajetí. Po skončení války pracoval na úřednických postech. Když v roce 1920 vyšly v časopise jeho první povídky, které zesměšňovaly poměry v jeho firmě, místo ztratil. Od roku 1922 pracoval v Lidových novinách, které na počátku války musel opustit. Do roku 1943 pracoval u Rady židovských starších, kde sepsával seznamy židovských knihoven. Téhož roku je deportován do Terezína, odtud o rok později do Osvětimi. Původně se historikové domnívali, že zde zemřel, ale podle nových záznamů se tak stalo až po převozu do tábora Dora.

Tvorba: Jeho výchozím žánrem je humoreska, založená na schopnosti karikovat, na jazykovém humoru. Tihnul k parodickému zobrazení života, typický je pro něho útočný i laskavý humor, detailní znalost různých sociálních prostředí. Podobu jeho díla ovlivnila i novinářská praxe. Jeho rozsáhlejší prózy jsou situované do předměstí maloměsta, v nichž živnostníci a úředníci prožívají své každodenní strasti.

Bylo nás pět - _____

Muži v ofsajdu (1931): děj tohoto románu se odehrává v prostředí fotbalových klubů Viktoria Žižkov a Slavia Praha.

Úkol 1 Rozhodněte o pravdivosti tvrzení.

Velká část díla Karla Poláčka se věnuje kritice maloměstského života.	ANO - NE
Více než studiu se věnoval divadlu.	ANO - NE
Aktivně se účastnil 1. světové války.	ANO - NE
Karel Poláček je považován za jednoho z nejvýznamnějších humoristů v české literatuře.	ANO - NE
Karel Poláček zanechal stopu i ve filmu.	ANO - NE
Konec života byl poznamenán tragicky kvůli jeho původu.	ANO - NE

Ukázka 1 Bylo nás pět

Pan učitel mne chválí, že se chovám mravně a že mám dobrou hlavu, protože mu nosím sešity domů. Písmo mám nejlepší z celé třídy, vnější úprava písemných prací velmi úhledná. Píšu krásněji než Kolorenč František, co je první ve třídě, ale často schází, má škrofle a taky měl příušnice. Já si přinesl ze školy vši, měl jsem jich plnou hlavu. Nikdo neměl tolik vši, ani Zilvar, co ostává v chudobinci. Maminka pravila, že si musí zoufat, a česala mě...

... Já nyní chodím s Čěnkem Jirsákem a my spolu mluvíme a všem jsem pravil, že spolu mluvíme, aby to věděli. Jelikož jsem poznal, že není falešný, ale náhodou je správný. A vůbec to není prauha, co pravil Bejval Antonín, že Čenda je jenom sám pro sebe...

... Mně se to velmi líbilo a pravil jsem, že by se to mělo říct taky Édovi Kemlinkovi, ten jistě dovede dělat obyvatele. Bejval povídal, že jo, a já jsem řekl, že Zilvar z chudobince taky může dělat obyvatele. Bejval souhlasil, ale já jsem mnil, že Jirsákovi se to nesmí říct, protože každou hru zkazí.

„To se vr!“ vece Bejval Antonín. ...

... My, kteří bydlíme v Palackého ulici, jsme přátelé, ale ostatní jsou nepřátelé. My jsme ti nejudatnější, protože jsme postrachem všech nepřátel. Kteří jsou nepřátelé: To jsou Ješínáci, ti jsou nejzlejší. ...

Úkol 2 Zodpovězte otázky.

Kdo je vyprávěčem příběhu? _____

Název díla zní „Bylo nás pět“ – kdo se ukrývá za číslovkou pět. _____

____. HODINA

DATUM: _____

Jaké druhy komiky Poláček použil? _____

Co znamená slovo „vece“ Do jaké jazykové vrstvy patří? _____

John Steinbeck

Narozen: 1902 Kalifornie

Zemřel: 1968 New York

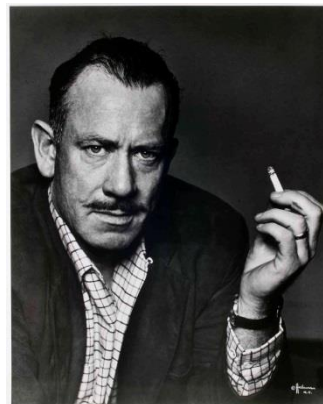
Základní informace: Jeho otec pocházel z _____, do Kalifornie se přestěhoval v 16 letech. Matka pocházející z _____ rodiny před sňatkem působila jako učitelka. Finanční poměry jeho rodiny nebyly _____ a Steinbeck už jako školák vypomáhal na _____.

Vystudoval střední školu, rok pracoval v cukrovaru, ale pak nastoupil na Stanfordovu _____, kde se věnoval historii a anglické literatuře. Na jaře roku 1920 _____ Steinbeck univerzitu a vrátil se k práci na velkostatku, aby se seznámil s životem rolníků. V roce 1925 definitivně opustil univerzitu. Rozhodnut stát se spisovatelem odešel jako _____ do New Yorku. První literární práce mu redakce neuveřejnily, a proto nechal žurnalistiky. Mezi Steinbeckovy zájmy patřila hlavně _____ a _____. V jeho dílech je vykresleno přírodní pozadí, vztah lidí ke zvířatům, rostlinstvu, kameni, hlíně a vodě. Odsuzuje surovost, násilí, ziskovost a vykořisťování chudých.

Tvorba: Autor je nositelem Pulitzerovy a Nobelovy _____.

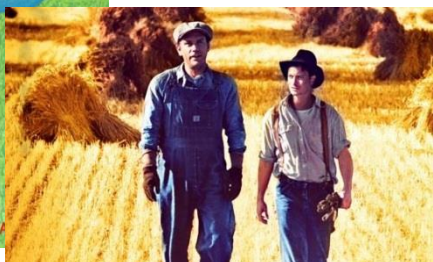
Hrozny hněvu – na pozadí rodiny Joadových popsal situaci stovek farmářských rodin, které se ve 30. letech potýkaly s vleklým suchem. Neúroda vedla k _____ neschopnosti, lidé museli prodávat farmy a stěhovali se do _____. Sám autor prožívá situaci na vlastní kůži.

O myších a lidech - _____

Úkol 3 Doplňte slova z nabídky:

příznivé, reportér, ceny, biologie, Německa, opustil, Kalifornie, univerzitu, platební, farmách, irské, literatura

Úkol 4 Na základě obrázků se pokuste určit: hlavní postavy příběhu (kdo je Lennie, kdo George)

časoprostorové údaje: _____

vlastnosti hrdinů (charakter, inteligence, síla): _____

Úkol 5 Přečtěte si ukázkou a zhodnoťte vaše odpovědi.

Ukázka O myších a lidech

Na volném prostranství se první muž zastavil, a ten za ním málem do něho vrazil. První si sundal klobouk, setřel si ukazováčkem pot z jeho pásky a prudkým pohybem pot z prstu setřepal. Jeho společník shodil ze sebe houně, vrhl se na zem a začal pít z povrchu zelené tůňky; pil dlouhými hlty a frkal do vody jako kůň. Ten malý k němu nervózně přistoupil.

„Lennie!“ okřikl ho přísně: „Nepij mi tolik, Lennie, propánaboha!“ Lennie frkal do vody dál. Ten malý se naklonil a zatřásl mu ramenem. „Lennie! Bude ti zas nanic, tak jako včera.“

Lennie se ponořil do tůňky celou hlavou, s kloboukem a se vším, a pak se posadil na písek; z klobouku mu crčelo na modrý kabát a zatékalo na záda.

„To ti je dobrota,“ pochvaloval si. „Napij se taky, Georgi. Jen se jaksepatrij napij.“ Slastně se usmíval.

George si sundal stočenou houni a opatrně ji spustil na břeh. „To se neví, jestli je to dobrá voda. Vypadá náhka potažená.“ Lennie začal svou ohromnou tlapou cákat ve vodě a svíral a otvíral dlaň, takže voda pokaždé trošičku vyšplachla; po tůňce se šířila kóla, a když dosáhla druhého břehu, zase se vracela. Lennie se na to zadíval. „Koukni, Georgi, koukni, co jsem udělal.“

Charakterové a volní vlastnosti v literatuře – Giovanni Boccaccio

Narozen: 1313 Certaldo či Florencie

Zemřel: 1375 Certaldo

Základní informace: Narodil se v rodině florentského obchodníka, kde prožil nelehké dětství. Několik let strávil v Neapoli, kam ho otec poslal sbírat obchodnické zkušenosti. Po studiích práv stráví nějakou dobu u dvora, kde se seznámí s nevlastní dcerou neapolského krále, která se stává jeho múzou. Kvůli milostným dobrodružstvím musí z Neapole odejít. Byl proslulý svou učeností, což mu vyneslo i mnoho úřednických funkcí. Od roku 1371 se zdržuje v ústraní, následně umírá. Během života ho pojilo pevné přátelství s Petrarcou.

Tvorba: Většina jeho děl je datována před rokem 1348, po tomto roce je zabrán do psaní *Dekameronu*, jenž tvoří celých pět let. Krátké epické příběhy inspirované životem měšťanstva zobrazují skutečné problémy této společenské třídy. Celou jeho tvorbu spojuje pozemské pojetí lásky.

Úkol 1 Proč myslíte, že Dekameron působil ve své době skandálně? _____

Úkol 2 Jak ovlivnila Boccacciova tvorba dějiny literatury? _____

Soubor sta novel představuje klíčové dílo italské prózy. Příběhy hýjí vtípem a často i erotickými motivy. Na tridentském koncilu v polovině 16. století je kniha zakázána. Sám Boccaccio se ke konci života stále více obrací k Bohu a trpí obavami z věčného trestu, takže se dokonce Dekameronu zřekne. Od úmyslu spálit knihu Boccaccia odradí Petrarca.

Ukázka Dekameron I

Když král postřehl, že Elisin příběh končí, obrátil se bez průtahů k Laurettě a dal jí najevo, že si přeje, aby vyprávěla nyní ona. Proto Lauretta neprodleně takto začala: V Arezzu žil kdysi boháč, který se jmenoval Tofano. Tomu byla dána za manželku překrásná žena, jež slula donna Ghita, a on na ni neprodleně začal žárlit, aniž věděl proč. Paní to postřehla, a jsouc tím rozhořčena, častokrát se poptávala po důvodu jeho nesmírné žárlivosti;

Úkol 3 Vyberte možnost, jak podle vás bude příběh pokračovat.

- manžel však nevěděl žádný důvod, proto se žena rozhodla, že schválně bude žárlivost podněcovat
- manžel jí řekl, že je moc krásná, proto žárlí
- manžel neodpověděl a zavřel ji v domě, aby žárlit nemusel

A protože už dávno seznala, že mezi manželovy zlozvyky patří záliba v pití, začala mu pití nejenom doporučovat, ale zchytrale ho k tomu ještě vybízela. Navykla ho tak pít, že skoro po každé - když se jí zachtělo - manžel pil, až se opil, a ona - když viděla, že je hodně zpítý -, ho uložila ke spánku. Tak se setkala se svým milencem poprvé, v čemž později bezpečně pokračovala.

Úkol 4 Vyberte možnost, jak podle vás bude příběh pokračovat.

- Jednou zjistil, že se ho žena snaží opít, ačkoliv sama nepije, proto se rozhodl zjistit, proč tomu tak je. Když žena odešla z domu, sbalil jí věci a nechal je před domem, protože tušil, že její žena podvádí.
- Jednou zjistil, že se ho žena snaží opít, ačkoliv sama nepije, proto se rozhodl zjistit, proč tomu tak je. Když žena odešla z domu, šel za ní.
- Jednou zjistil, že se ho žena snaží opít, ačkoliv sama nepije, proto se rozhodl zjistit, proč tomu tak je. Když žena odešla z domu, zamknul za ní a čekal, až se vrátí.

Tofano nějakou chvíli čekal a potom řekl: "Paní, namáháš se nadarmo, protože sem dovnitř už se nikdy nemůžeš vrátit. Jdi, vrať se tam, kde jsi až dosud byla, a buď jista, že sem nevstoupíš dříve, dokud ti v přítomnosti tvých příbuzných a sousedů neprokáží onu čest, jaká ti náleží."
Paní ho začala prosit, aby jí pro lásku boží ráčil otevřít, ježto nepřichází odtud, odkud on se domnívá, neboť prý byla na procházce s jednou sousedkou, jelikož noci jsou dlouhé a ona nemůže pořád jen spát nebo potloukat se sama po domě.

Úkol 5 Vyberte možnost, jak podle vás bude příběh pokračovat.

- a) Protože prosby nezabraly, začala na svého muže křičet a chtěla vylomit dveře.
- b) Protože prosby nezabraly, vyhrožovala žena, že se radši zabije skokem do studně.
- c) Protože prosby nezabraly, vrátila se žena k milenci.

Ozvalo se velké žbluňknutí, jež Tofano zaslechl, a rázem byl skálopevně přesvědčen, že se jeho choť vrhla do studny: popadl proto vědro s provazem, rychle vyběhl z domu a utíkal k studni ženě na pomoc. Když ho paní, jež se ukryla u vrat, uviděla běžet k studni, vklouzla do domu, zavřela za sebou, odebrala se k oknu a pravila: "Jestliže chcete ředit víno vodou, nedělejte to v noci."

Úkol 6 Vyberte možnost, jak podle vás bude příběh pokračovat.

- a) Žena nechtěla Tofana pustit domů, začala nahlas vykřikovat, že je opilec a domů ho pustí, až mu promine před zraky příbuzných.
- b) Žena nechtěla Tofana pustit domů, ten opravdu skočil do studně.
- c) Žena vpustila muže domů, tam se usmířili.

Ukázka 2 Dekameron II

Rozpomínám se, že jsem slýchal - nemýlím-li se - o jednom velikém a bohatém muži, jenž měl před dávnými časy ve své pokladnici vedle velmi drahých klenotů i překrásný a drahocenný prsten, a právě pro tu jeho cenu a krásu si onen muž přál, aby každý měl prsten neustále v úctě a aby prsten navěky zůstal majetkem jeho potomků. Z té příčiny také přikázal, že ten z jeho synů, u něhož se onen prsten najde jako jeho odkaz, má být všemi ostatními považován za jeho dědice a má být ctěn a vážen jako hlava ostatních.

Ten, jemuž byl prsten odkázán, dal stejný příkaz svým potomkům a učinil podobně jako jeho předchůdce. Krátce a dobře onen prsten šel z ruky na ruku mnoha dědiců, až se posléze dostal na prst jednoho člověka, jenž měl tři krásné a ctnostné syny; byli velmi poslušní svého otce a on je proto všechny tři stejně miloval.

Mladíci znali onen obyčej s prstenem, a proto každý z nich usiloval, aby byl všemi ostatními nejvíce ctěn, a každý zvláště prosil starého otce, jak dovedl nejlépe, aby mu onen prsten odkázal, až bude umírat.

Výtečný muž miloval však všechny stejně a sám nevěděl, kterému ze synů by měl prsten odkázat, a tak ho napadlo - aby uspokojil všechny tři - slíbit ho všem třem. Dal tajně udělat u dobrého mistra ještě dva jiné prsteny, jež se podobaly tomu prvnímu tak, že by i ten, kdo je zhotovil, těžko poznal, který prsten je pravý - a před svou smrtí odevzdal tajně každému synovi jeden prsten.

Sotvaže otec zemřel, chtěl se každý syn zmocnit dědictví a poct, a když je začal jeden druhému upírat, vytasili se všichni se svým prstenem jako svědectví, že jednají spravedlivě. Jelikož se však jeden prsten podobal druhému tak, že nikdo nemohl rozeznat, který je ten pravý, zůstala nerozřešena otázka, kdo z nich je pravý dědic - a je nerozřešena dodnes.

Tak je tomu, pane můj, i s třemi vírami, jež dal Bůh Otec třem národům a na něž jste se mne tázal. Každý věří, že má jeho dědictví, jeho pravý zákon a jeho přikázání, ale otázka, kdo je jeho dědicem, je dosud nerozřešena - jako ta otázka s prsteny."

Úkol 7 Příběh pojednává o podobenství sporu mezi křesťanstvím, judaismem a islámem. Vysvětlete smysl alegorie.

Milenecké dvojice v literatuře I – William Shakespeare

Narozen: duben 1564 (Stratford upon Avon)

Zemřel: duben 1616 (Stratford upon Avon)

Základní informace: Narodil se jako třetí z osmi dětí do rodiny rukavičkáře a dcery bohatého velkostatkáře. Navštěvoval gymnázium a bezprostředně po jeho ukončení se oženil s Anne Hathaway, která byla o osm let starší. Důvodem bylo Annino těhotenství, neboť 6 měsíců po sňatku se narodila dcera Susanna, další dva potomci – dvojčata Judith a Hamnet se narodili záhy. Hamnet však v jedenácti letech zemřel. Shakespeareova starší dcera Susanna se v roce 1607 provdala za lékaře Johna Halla. Mladší dcera Judith, která se nikdy nenaučila číst a psát, se vdala za Thomase Quineyho, obchodníka s vínem.

Úvorba: Není známo, kdy přesně se Shakespeare dostal do Londýna a kdy zde začala jeho divadelní kariéra. Záznamy vystoupení však ukazují, že několik jeho her bylo na londýnské scéně od roku 1592. Rok na to byla londýnská divadelní scéna uzavřena kvůli epidemii moru, tehdy psal Shakespeare poezii. Po epidemii se stal členem nové divadelní společnosti *Služebníci lorda komořího*, kde působil jako herec a dramatik.

Většinu svých her napsal Shakespeare asi v letech 1590-1613. Zpočátku psal hlavně komedie, později také historické hry. Od roku 1598 vycházely převážně jeho tragédie. V roce 1599 se společnost přemístila do divadla Globe a Shakespeare se stal vlastníkem jedné její desetiny. Když roku 1613 divadlo Globe vyhořelo, přesunula se společnost jinam.

Ve svém díle byl Shakespeare inspirován antickou historií, staršími hrami, kronikami a ústní lidovou slovesností.

Poslední roky a smrt

Shakespeare zemřel 23. dubna 1616. Ve své poslední vůli zanechal své starší dceři Susanně značné množství majetku. Podmínkou bylo, aby jej předala nedotčený svému prvnímu synovi. Shakespeareova manželka, v literatuře většinou zvaná Anne Hathaway, je v jeho dochované závěti zmíněna jen jako dědička "druhé nejlepší postele". Manželé Hallovi měli jen jedno dítě, dceru Alžbětu, která se dvakrát provdala, ale zemřela bezdětná v roce 1670. Quineyovi měli tři děti, ale všechny zemřely bez potomků. Tak v roce 1670 Shakespearův rod zanikl.

Spekulace 1 - Autorství

Vícekrát bylo zpochybněno autorství děl připisovaných Williamu Shakespeareovi. Podle těchto hypotéz se jednalo například o pseudonym filozofa a státníka Francise Bacona nebo o dramatika Christophera Marlowa. Nejvíce hlasů však připadá na "oxfordskou teorii", podle níž byl pravým autorem příslušník nejvyšší šlechty Edward de Vere, 17. hrabě z Oxfordu, který byl dobovou konvencí a možná i z vůle královny Alžběty I. donucen se při své literární činnosti skrýt a použít uměle vykonstruovaný pseudonym "William Shakespeare".

Spekulace 2 - Sexuální orientace

Na základě některých pasáží v jeho hrách a hlavně v *Sonetech*, jejichž část podle některých autorů popisuje přátelský nebo milostný vztah autora k jinému nejmenovanému muži, se spekuluje také o Shakespearově homosexualitě, resp. bisexualitě

Úkol 1 Vyberte, co patří mezi znaky Shakespearovského dramatu.

- nejednotnost místa a času/ jednotnost místa a času
- komické prvky nejsou/jsou odděleny od tragických
- střídání veršovaného jazyka a prózy/ používá se jen veršovaný jazyk
- obraz pozemského života a lidských vlastností/zobrazovány jsou nadpozemské problémy

Úkol 2 Rozdělte Shakespearovy hry do tří skupin (tragédie, komedie a hry inspirované antickými či anglickými dějinami).

Othello	Veselé paničky windsorské	Macbeth	Jindřich V.	Romeo a Julie
Zkrocení zlé ženy		Richard III.	Večer tříkrálový	Julius Caesar
Jindřich IV.	Král Lear		Richard II.	Hamlet

Ukázka Romeo a Julie

Julie:

Ó Romeo, Romeo! Proč jsi jen Romeo!
Zřekni se otce, zapři svoje jméno:
a jestli nechceš, zapřu já svůj rod
a navždy budu patřit tobě.

Romeo:

Mám poslouchat dál? Nebo promluvit?

Julie:

Jenom tvé jméno je můj nepřítel.
Ty nejsi Montek. Ty jsi prostě ty.
Co je to Montek? Ruka nebo noha?
Tvá paže, tvář, či jiná část,
co k tobě patří? Ne? Tak znič to jméno!
Co na něm záleží? Takzvaná růže
nazvána jinak bude vonět stejně.
A stejně Romeo by s jiným jménem
byl stejně drahocenný jako bez něj.
Tak se ho zbav, Romeo, pryč s tím jménem,
a místi něho, však tě neubude,
si vezmi mě.

Romeo:

Beru tě za slovo.
Řekni mi „milý“, já se nechám překřtít
a nebudu již nikdy Romeo

- 1) Ke komu mluví Julie?
- 2) Je tato scéna dialogem?
- 3) Vysvětlete podtržené verše.

Ukázka Hamlet

Hamlet:

Být, nebo nebýt; tak zní otázka;
zda důstojnější pro ducha je snášet
kličky a šípy nepřátelské sudby,
či ozbrojit se proti moři běd,
vzepřít se jim a skončit? – Umřít – spát –
nic víc; a spánkem, řekněme, tak skončit
bol srdce, tisíc přirozených ran,
jež tělo zdědilo; vždyť to je cíl
náš snažně vytoužený; umřít – spát –
Spát! Možná také snít? V tomhle to vážne;
o čem v tom spánku smrti můžem snít,
když setřáslí jsme smrtelný svůj úděl –
v tom váháme. A zde je příčina,
proč naše neštěstí tak dlouho žije;
vždyť kdo by snášel bič a výsměch doby,
urážky mocných, pyšných pohrdání,
bol lásky zhrzené a průtah práva,
nestoudnost úřadů a kopance,
jež trpí nemá zásluha od hrubců,
když sobě sám si může zjednat mír
jen tenkou jehlou? Kdo by vlekl břímě,
pod tíží života se v potu svíjel?
Jen hrůza před něčím tam po smrti –
neznámý kraj, od jehož hranic žádný
poutník se nevrací – nám zchromí vůli
a nutí nás spíš snášet zlo, jež máme,
než prchat za jiným, jež neznáme?
Tak svědomí z nás ze všech dělá skety;
vrozená barva odhodlání bledne,
jsouc nakažena šedí myšlenek,
a podnik, plný úderu a vzletu
tím ohledem se vymkne ze své dráhy
a ztratí důraznost. – Však tiše! Krásná
Ofelie! – Ó, vílo, v modlitbách
vzpomeň mých hříchů všech!

1) Jaká je základní myšlenka Hamletova monologu?

2) Z čeho má Hamlet strach? _____

3) Je spokojený s dobou, ve které žije? Proč? _____

4) Jaké je podle něj nejlepší řešení otázek, které si klade? _____

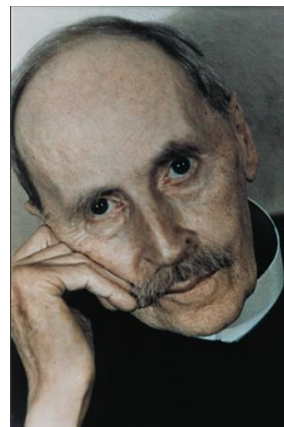
5) V čem je podle Hamleta háček? _____

Milenecké dvojice v literatuře II – Romain Rolland

Narozen: 1866 Clemency

Zemřel: 1944 Vézelay

Základní informace: Rolland se narodil do rodiny notáře, která jej aktivně podporovala v získání co nejvyššího vzdělání, neboť již v raném věku se projevilo Romainovo velké nadání. Odstěhovali se proto do Paříže, kde Rolland vystudoval historii, poté pokračoval v Římě. Zde také zahájil svou literární činnost. Působil jako profesor dějin umění, současně přednášel dějiny hudby, byl hudebním kritikem a psal hudební monografie. Díky svým dílům se stal známou osobností, že se jej němečtí nacisté po okupaci Francie neodvážili zatknout, a to i přesto, že Rolland veřejně projevoval sympatie k Sovětskému svazu, kritizoval fašismus i Mnichovskou dohodu. Romain Rolland zemřel v Burgundsku. Byl vegetariánem a přítelem Gándhího.

Tvorba: Stěžejním dílem je rozsáhlý román-řeka *Jan Kryštof*, za který Rolland získal Nobelovu cenu. Po skončení prací na Janu Kryštofovi chtěl napsat jen kratší prózu, z čehož nakonec vzešlo dílo *Dobrý člověk ještě žije* a následně *Petr a Lucie*.

Kromě řady prozaických děl je autorem životopisů slavných osobností a také divadelních her.

Úkol 1 Rozhodněte o pravdivosti tvrzení.

Vélezay se nachází v Burgundsku.	ANO – NE
Rolland zahájil svou spisovatelskou dráhu ve Francii.	ANO – NE
Rolland představoval pro fašismus hrozbu, přesto nebyl zatčen.	ANO – NE
Rolland byl nositelem Nobelovy ceny za povídku Petr a Lucie.	ANO – NE
Rolland byl po napsání románu Jan Kryštof unaven.	ANO – NE
Rolland byl německý spisovatel.	ANO – NE

Ukázka 3 Petr a Lucie

Petr byl volán na vojnu se svými vrstevníky, osmnáctiletými chlapci. Za půl roku bude vlast potřebovat jeho těla. Válka se ho dožaduje. Už jen šest měsíců mu popřává. Šest měsíců! Kdyby aspoň bylo možné prožít toho půl roku bezmyšlenkovitě! Zůstat v těchto podzemních chodbách! Nespatřit již nikdy kruté denní světlo...!

Pohroužil se s uhánějícím vlakem do tmy a zavřel oči...

Když je otevřel - na několik kroků před ním, oddělena od něho dvěma cizími těly, stála dívka, zrovna přistoupivší do vozu. Napřed z ní uviděl jenom jemný profil pod stínem klobouku, světlou kadeř na pohublé tváři, světélko na líbezném líčku, krásnou linii nosu a vyklenutého rtu a pootvřená ústa, ještě teď rozechvělá spěšnou chůzí. Vešla mu do srdce dvěma jeho očmi; vešla tam celička a dveře se za ní zavřely. Všechny venkovní zvuky zmlkly. Ticho. Klid a mír. Byla tam.

V příští stanici tlačence. Lidé se s křikem hrnuli do vozu již plného. Vlna lidských těl Petra strhla a nesla s sebou. Nad klenbou podzemní dráhy, tam nahoře v městě, temné výbuchy. Vlak se znovu rozjel. V té chvíli nějaký vyděšený muž, zakrývající si rukama tvář a sestupující k stanici podzemní dráhy, najednou se skutálel se schodů. Lidé ve vlaku ještě zahlédli, jak se mu mezi prsty řine krev... A znovu černá chodba a temnoty... Ve voze zděšené výkřiky: „Němci jsou tady...!“ V tom všeobecném vzrušení všechna natlačená těla splývala v jeden celek a Petrova dlaň přitom uchopila ruku zlehka se ho dotýkající. A když zdvihl oči, spatřil, že je to Ona.

Úkol 2 Napište otázky, které vás napadnou při čtení ukázky.

Úkol 3 Pokuste se příběh domyslet.

Úkol 4 Zodpovězte otázky.

Charakterizujte Petra. _____

Určete časoprostorové údaje. _____

Ukázka 4 Petr a Lucie II

Jeho duchovní růst byl již několik měsíců zaražen, jako když je mladý stromek v plném květu spálen „ledovými muži“. Nebyl z těch praktických mladíků, kteří využili všech studijních úlev poskytovaných nastávajícím vojákům, aby chvatně dosáhli vysvědčení u shovívavých examinátorů. A o nic více nepociťoval zoufalou dychtivost jinochů, kteří, když před sebou vidí blízkou smrt, nenasytně polykají dvojnásobná sousta a hltají tolik vědomostí, že si je nikdy nebudou moci ověřit ve skutečném životě. Neustálý pocit prázdna, které bylo na konci, prázdna, které bylo vespod, všude skryto pod krutým a nesmyslným šalebným zevnějškem světa, ten pocit podtímal každé jeho nadšení. Dychtivě se vrhal ke knize, k nové myšlence — ale hned se zarazil, hned zase zmalátněl. Nač to? Nač se učit? Nač se obohacovat, když je nutné všechno ztratit, všechno opustit, když nic nám nenáleží? Aby lidská činnost, aby učenost měla smysl, k tomu je nezbytně třeba, aby jej také měl život. A žádné úsilí ducha, žádná pokorná touha srdce nikde neviděla smysl života. A tu najednou se ten smysl objevil sám od sebe... Život měl najednou smysl...

Co to tedy bylo? - A když tak hledal, odkud září ten úsměv v jeho nitru, spatřil pootevřená dívčí ústa a rty mu zahořely touhou přitisknout se na ně.

Úkol 5 Zodpovězte otázky.

Motiv čisté lásky dvou mladých lidí je v literatuře často využíván. Vzpomenete si na jiná díla s touto tematikou?

Jaký konec mívají nejčastěji mladí milenci? Proč? _____

Úkol 6 Vyberte správné tvrzení, nepravdivá tvrzení opravte.

Petr a Lucie se odehrává v Německu.

Autor kritizuje 1. světovou válku.

Dílo je založeno na kontrastech.

Děj se odehrává během 2 měsíců.

Petr a Lucie jsou sourozenci.

Petr je chudý, Lucie bohatá.

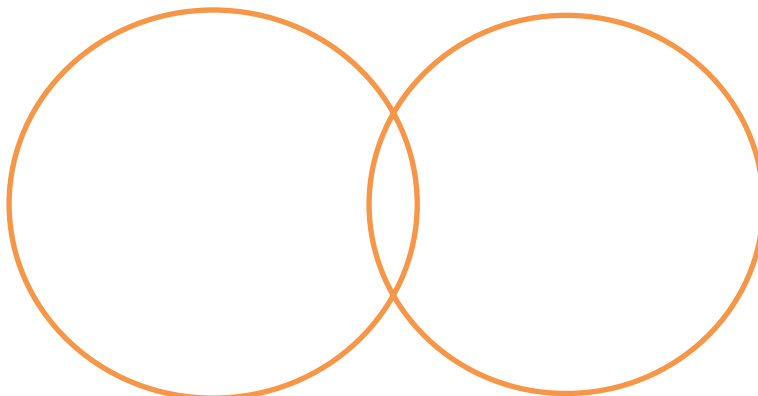
Lucie má bratra Filipa.

Milenci přežijí.

Povídka byla inspirována skutečným bombardováním Paříže.

Úkol 7 Popište děj příběhu.

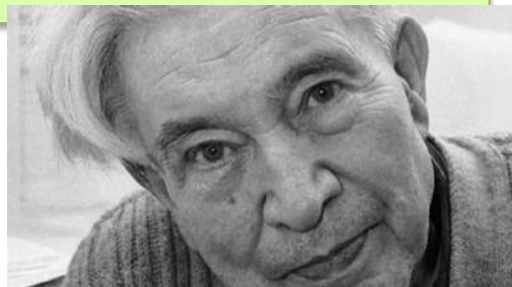
Úkol 8 Nalezněte společné a odlišné znaky děl Petr a Lucie a Romeo a Julie.

Láska k ženě a matce v poezii

O matce se píše v různých novinářských útvarech, od fejetonů, přes sloupky, až k rozhovorům. Zpovídáné osobnosti obvykle sdělí, co pro ně první žena jejich života znamenala a znamená, poukazují na její výchovný vliv, vzpomínají jaké mravní zásady a jaký pohled na život jim vstřípila.

Autoři, kteří se věnují tématu maminky v poezii, jsou např. Jaroslav Seifert, Vladimír Holan, J.V.Sládek, R.M.Rilke.

Úkol 1 Na základě výkladu, doplňte informace o autorovi.

Jaroslav Seifert

Narozen:

Zemřel:

Základní informace: Jaroslav Seifert se narodil do proletářské rodiny. Studoval na _____, studia však nedokončil, rozhodl se pracovat jako _____. Jako mnozí ostatní zpočátku viděl v _____ hnutí východisko poválečné situace, jako žurnalista redigoval několik komunistických deníků a avantgardních časopisů. Ve dvacátých letech byl zakladatelem hnutí _____. Vystřízlivění přichází záhy, roku 19__ podepisuje _____ proti gottwaldovskému vedení KS4, ze strany je _____.

V 50. letech se stává terčem komunistické kritiky, situace se uklidnila až po smrti _____. Rozchod Seiferta s komunismem byl zásadní a několikrát se projevil i veřejně – roku 1956 kritikou kádrování na _____, roku 1968 odsouzením okupace, roku 1977 za podpis _____. Roku 19__ získává prestižní _____ cenu, netroufá si ji převzít osobně, udělají to za něj jeho děti.

Tvorba: Seifertova tvorba lze rozdělit podle tematiky a směru, který v díle převládá.

Maminka, Na vlnách TSF, Zhasněte světla, Přílba hlíny, Morový sloup

Úkol 1 Doplňte vynechaná slova.

První _____ mamince

Už vím, dám dopis na _____
či do _____,
však žel dosud mě nenapadlo
co psát, jak dopis _____.

Maminko moje milovaná,
a v _____ konec násadky,
přemýšlím; _____ nenapsaná
čeká a čeká na _____.

Přeji Ti dnes v den Tvého _____
- ve slově Tvého velké T -
no vida, už mám druhou _____
a pokračuji ve větě:

šťěstí zdraví – po t se píše ě –
a zdraví – a pak selhává
už nadobro má _____,
tak přízemní a kulhavá.

A trhám _____, muchlaje ho
- maminka stojí nad _____
a chystá něco voňavého –
tu v odhodlání zoufalém

přibíhám k ní, _____ mě k sobě,
očima mlčky ptá se mě.
Pak zamoučené _____ obě
zvedly mě rychle se země.

*Když padala již únavou
a večer spát nás odnášela,
tou rukou drsnou od popela,
stlala nám měkce pod hlavou.
V hořáku ještě přede plyn,
a nad pelestí přechází nám,
podobaje se pavučinám,
velikánský stín mamčin.*

Dnes už tak šťastně neusínám.

Rainer Maria Rilke

Narozen: 1875 Praha

Zemřel: 1926 Val-mont Švýcarsko

Základní informace: Rilke byl synem pražského německého úředníka. V Praze prožil 20 let života a velmi jej toto prostředí ovlivnilo, vliv na něj měla i matka, která jej nutila nosit dívčí šaty – celý život jí to vyčítal. Po studiích vojenské kadetní školy studoval literaturu, dějiny umění a filozofii. Po studiích cestoval. Byl známý svými vztahy se staršími zámožnými dámami, které jej financovaly. Účastnil se 1. světové války. Zemřel ve Švýcarsku, kde strávil část života a vznikala zde vrcholná díla.

Úkol 2 Posuďte, jaký vztah měl autor k matce.

*Jak často po mamince toužívám,
po tiché paní s prokvetlými vlasy,
teprve s ní bych našel sebe sám
a chladný hněv, jenž se v mé duši hlásí,
by udusila s něhou vlídných dam.*

Úkol 3 Napište, co se vám vybaví, když se řekne maminka.

MAMINKA

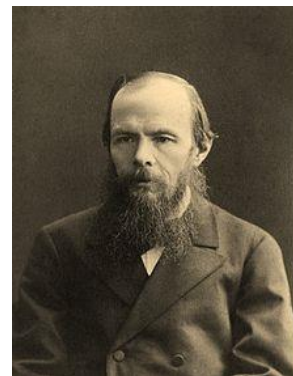
Konfliktní vztahy v literatuře

Fjodor Michailovič Dostojevskij

Narozen: 1821 Moskva

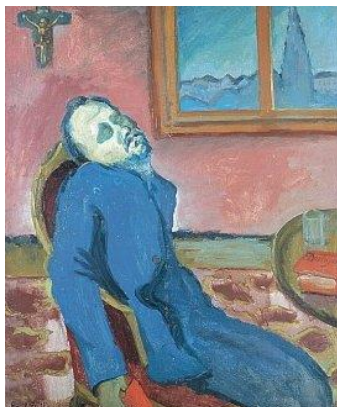
Zemřel: 1881 Petrohrad

Základní informace: Dostojevského život je poznamenán neustálou nouzí a zápasem o holou existenci a lidskou důstojnost. Na prahu dospělosti se stal sirotkem, vystudoval vojenskou technickou školu, následně nastoupil na post na ministerstvu obrany, ale práce jej nenaplňovala, a tak požádal o výslužbu a odešel. Po vydání první knihy *Chudí lidé* se stává rázem slavným, následující díla jsou však kritikou zavrhnuta. Dostojevskij se stahuje do sebe, horečně píše a navštěvuje pouze kroužek odpůrců carismu, ten je však prozrazen a Dostojevskij je deportován na Sibiř, kde strávil čtyři roky. Poté je omilostněn, vrací se do Petrohradu, ale propadá hráčské vášni

a tone v dluzích. Před věřiteli utíká do Evropy. Silí u něj záchvaty padoucnice a plicní choroba, které nakonec podlehne.

Tvorba: Mistrně zachycoval vnitřní prožívání postav, napětí mezi dobrem a zlem. Využíval ve svých dílech vše, co jej zaujalo – inspiroval se romantiky (V. Hugo), realisty (Ch. Dickens, H. de Balzac), anglickými romány, osvícenskými, gotickými, ale i černými romány, literaturou faktu, atd.

Obrázek 1 E. Filla - Čtenář Dostojevského

- **Zločin a trest** _____

Ukázka 5 Zločin a trest

...Zvedl se a zavrával, vzal láhev a sklenku a přesedl si trochu šikmo naproti mladíkovi. **Měl v hlavě**, ale hovořil plynně a hbitě, jen tu a tam se pletl a zakoktával...

„Velevážený pane,“ začal téměř slavnostně. „Chudobě není neřest, o tom není sporu. Já vím, že ani pití není ctnost, to je nasnadě. Ale bída, velevážený pane, bída je, prosím, neřest. **Jsa chud**, stále ještě netratíte ušlechtilosti svých přirozených citů, kdežto v bídě vždycky každý. Za bídu dokonce nevyhánějí holí, ale **vymetají koštětem** z lidské společnosti, aby vás co nejvíce ponížili; a docela správně! Protože maje bídu, jsem první ochoten sám sebe urážet. Proto si rád přihnu!“

(...)

Raskolnikov dovedl zničeného a vysíleného Marmeladova domů:

Raskolnikov okamžitě poznal **Kateřinu Ivanovnu**. Byla to strašně přepadlá tenká žena, dost vysoká a urostlá, s dosud krásnými tmavě rusými vlasy a opravdu rudými **ruměnci** na tvářích... Oči se jí zimničtě leskly, ale jejich pohled byl pichlavý a strnulý, v posledním mihotavém blikání dohořívajícího oharku působila ta souchotinářská a rozčilená tvář chorobným dojmem...

(...)

„Aha!“ rozkřikla se zběsile. „Už ses vrátil! Ty kriminálníku! Ty vyvrheli! ... Kde jsou *****? Ukaž kapsy, co tam máš? Šaty máš také jiné! Kams dal šaty? A peníze? Mluv!“ ... „Panebože, snad všechno nepropil!“

O koho projevuje Dostojevskij (na rozdíl od Tolstého) nejvíce zájem? Kdo jsou jeho hrdinové?

Popište rodinu Marmeladových a jejich životní podmínky? _____

Jaké slovo byste doplnili místo hvězdiček? _____

Co je myšlenko slovním spojením „měl v hlavě“? Nahraďte jiným, aktuálnějším spojením.

Ukázka 6 Alkohol a jiné návykové látky u žen

Alkohol a jiné návykové látky v těhotenství jsou spojeny s četnými riziky, ta přinášejí i těžké odvykací syndromy. Plod je ohrožen fetálním alkoholovým syndromem, jestliže těhotná žena – budoucí matka – pije v průběhu těhotenství alkohol (a to v celém průběhu těhotenství, i když plod je nejvíce ohrožen v prvním trimestru, tedy často ještě před tím, než žena ví o těhotenství). Alkohol v prvním trimestru těhotenství zvyšuje i v malých dávkách riziko potratů. K známým uvedeným poruchám patří vrozené vady v oblasti hlavy a obličeje, nižší porodní váha a poškození mozku projevující se poruchami chování a nižším intelektem. Právě alkohol se považuje ve vyspělých zemích za nejčastější příčinu mentální retardace. Expozice alkoholem také působí těmto dětem řadu problémů v pozdějším životě.

(Alkohol a jiné návykové látky u žen, Karel Nešpor - upraveno)

Odpovězte na otázky:

- Rizika pro matku i plod představuje i odvykací léčba. ANO-NE
- Plod je nejméně ohrožen v prvním trimestru. ANO-NE
- Alkohol ve velké míře zvyšuje procento potratů. ANO-NE
- Ve vyspělých zemích se mentálně retardované děti v důsledku požívání alkoholu v těhotenství téměř nevyskytují. ANO-NE
- Jestliže žena v těhotenství pije alkohol, její dítě bude pravděpodobně geniální. ANO-NE
- Důsledkem konzumace alkoholu u budoucích maminek je nižší porodní váha miminek. ANO-NE

Dávkování ethanolu je velice relativní. V malých dávkách krátkodobě způsobuje euforii a pocit uvolnění, ve větších pak deprese, ztrátu koordinace pohybů těla, sníženou vnímavost, prodloužení reakce a útlum rozumových schopností, případně i agresivitu. Dlouhodobé a opakované působení ethanolu prostřednictvím acetaldehydu vede k závislosti na něm a způsobuje cirhózu jater. V poslední době (2005) bylo zjištěno, že zvýšená hladina ethanolu může stimulovat bujení mikroorganismu, který je odpovědný za zánět plic, meningitidu a infekční záněty močových cest. Proto užívání alkoholických nápojů jako „vnitřní dezinfekce“ je značně dvousečným prostředkem. Vzhledem k tomu, že biochemická podstata jeho působení na lidský organismus je obdobná jako u methanolu, ale je méně riziková, používá se jako antidotum při otravách methanolem.

(www.alkoholik.cz – upraveno)

Odbourávání alkoholu (v hod) v závislosti na váze a pohlaví		
kg	ženy	muži
55	3	2,5
60	3	2,5
65	2,5	2,5
70	2,5	2
75	2,5	2
80	2	2
85	2	2
90	2	1,5

Zdroj: www.alkoholik.cz
Hodnoty jsou vztaženy na 1 standardní sklenici (tj. 1 pivo, 2 del vína).

Ukázka Zločin a trest II

„Zabíjet? Zda máte právo zabíjet?“ zalomila rukama Soňa.
 „Ach Soňo!“ vybuchl podrážděně a chtěl se nějak ohradit, ale udělal jen přezíravou odmlku. „Nepřerušuj mě, Soňo! Chtěl jsem tě jenom přesvědčit, že mě tehdy ponoukl ďábel a teprve pak mi ukázal, že jsem neměl právo udělat ten krok, protože jsem zrovna taková veš jako všichni! Ztropil si ze mně posměch a já teď přišel k tobě! Máš hosta! Přišel bych za tebou, nebýt jen veš? Poslyš: když jsem tenkrát k staré šel, šel jsem to, abys věděla, **jen zkusit ...**“
 „A zabil jste! Zabil!“
 „**Ale jak jsem zabil?** Copak takhle se zabíjí? Copak někdo jde zabíjet tak jako tehdy já? Jednou ti povím, jak to bylo ... Copak jsem zabil nějakou babku? Sebe jsem zabil, žádnou babku! Zároveň jsem při tom navždy utloukl sám sebe! ... Ale tu babku zavraždil ďábel, a ne já ... Ale dost, dost už, Soňo, dost! Nech mě!“ vykřikl náhle v hysterickém zoufalství. „Nech mě!“ Opřel si lokty o kolena a sevřel hlavu v dlaních **jako v kleštích**.
 „Ta bolest!“ zaúpěla utýraně Soňa.
 „Ale co teď, co mám dělat teď, jen řekni!“ zvedl k ní náhle hlavu a podíval se na ní s tváří sešklebenou zoufalstvím.
 „Co mám dělat!“ vykřikla, prudce se vztyčila a v očích, doposud zalitých slzami, jí náhle blýsklo! “Vstaň!”
 (...)
 Její nenadálé zanícení ho překvapilo, ba ohromilo.
 „Ty tedy myslíš, abych šel do vězení, Soňo? Abych se sám udal?“ zeptal se ponuře.
 „**Vzít na sebe kříž a vykoupit se jím**, to musíš udělat.“

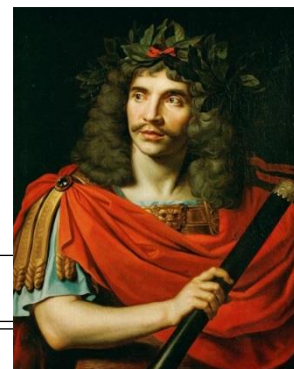
____. HODINA

DATUM: _____

Molière

Narozen: 1622 Paříž

Zemřel: 1673 Paříž

Úkol 1 Očíslujte jednotlivé rámečky dle chronologie Moliérova života.

Molière studoval na clermontské jezuitské koleji, právnický diplom získal v Orléansu

Později s divadelními společnostmi kočoval převážně po jihu Francie.

Zemřel 17. února 1673 na jevišti při čtvrté repríze hry *Zdravý nemocný*, kde hrál titulní roli.

Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin, se narodil 15. ledna 1622 v Paříži.

Roku 1658 získal podporu králova bratra a následně samotného krále.

V roce 1643 vytvořil spolu s Madeleine Bějatrovou a dalšími herci divadelní soubor zvaný *Skvělé divadlo* (*Illustre théâtre*). Tehdy, aby nekompromitoval svou rodinu, začal používat jméno Molière.

Moliérovo dílo tvoří převážně satirické komedie, veršované (*Misanthrop*) i prozaické (*Lakomec*), tematicky se zaměřující na nešvary francouzské vyšší společnosti (*lakota*, *naivita*, *pokrytectví*, *hypochondrii* a především *snobství*). Zápletky komedií nebývá příliš důmyslná, většinou se točí kolem sblížení milenců nebo nevěry. Používá ovšem velmi důmyslný jazyk a humor - zde vždy činí rozdíl mezi cílovou skupinou, pro niž je ta která hra určena - a britkou a výstižnou satiru. Některé postavy a fráze z jeho her jsou natolik známé, že přešly i do běžné řeči (např. slovo *harpagon* označuje lakomce).

Lakomec - _____

Výstup 6

Kleant a Čipera

Čipera: (*přiběhne ze zahrady s pokladničkou pod paží*) To je dobře, že vás vidím. Pojd'te se mnou, honem!

Kleant: Co se stalo?

Čipera: Pojd'te se mnou, vám povídám! Jsme z vody!

Kleant: Jak to?

Čipera: Tady to mám! To je ono! To jste potřeboval!

Kleant: Co?

Čipera: Od rána po tom pasu.

Kleant: Co to je?

Čipera: Kasička vašeho otce. Vyfouk jsem mu ji.

Kleant: Jak se ti to povedlo?

Čipera: Všechno vám povím. Ale teď: zachraň se, kdo můžeš. Již ho slyším křičet.

Falešné hrdinství

Christiane F.

Základní informace: Roku 1978, ve věku šestnácti let, vypovídá Christiane F. v jednom procesu jako svědkyně. Její výpověď zaujala dva reportéry, kteří chtějí interview. Z dvou hodin vyprávění se staly dva měsíce a posléze autobiografické dílo, které v jistém slova smyslu zvrátilo tehdejší názory

západoněmecké společnosti na mladistvé, kteří jsou závislí na drogách. Ze seriálu časopisu se stala kniha, která byla později zfilmována. Christiane měla na této knize zájem, protože stejně jako všichni narkomani si přála, aby už konečně bylo prolomeno mlčení o drogové závislosti dospívajících. Všichni členové narkomanské party, kteří dosud žijí, tuto knihu podpořili.

Tato kniha je svým způsobem velmi specifická. Jedná se o zachycení výpovědi narkomanky Christiane, **není však autorkou knihy**. Je jen její hlavní postavou. Autory jsou ve skutečnosti dva novináři, **Kai Hermann** a **Hoerst Rieck**. Oba zkušené spolupracovníci významných světových novin (Time, Star,...), autoři několika filmových scénářů.

Dostávala jsem od babičky pravidelný kapesný. Tvrdě jsem šetřila. Vlastně jsem ani nevěděla proč. Nikdy dřív jsme nespořila. Až když jsem měla čtyřicet marek, bylo mi to jasné. Celá pyšná na tu uspořenou sumu jsem si peníze schovala. Čtyřicítka bylo moje magický číslo. Čtyřicet marek stálo obvykle jedno šlehnutí. Čtyřicet marek jsem proto chtěla od svých zákazníků.

Když mi to konečně všechno došlo, řekla jsem si: "To snad není možné, už tady zase šetříš na první ránu." Šla jsem a koupila si za dvacet marek tričko, jen abych se zbavila toho prokletého čísla čtyřicet. Vždyť jsem přijela proto, abych na háčko zapomněla.

Když se blížil konec čtvrtého tejdne, zavolala mi matka a zeptala se, jestli tam nechci zůstat dýl. Řekla jsem bez rozmýšlení ne. Možná kdyby se mě zeptala, jestli tam nechci zůstat pořád, tak bych o tom začala přemýšlet. Ale takhle to byl od začátku jenom trip, kterej začal sice hrozně, ale pak byl moc hezkej. Už jsem byla připravená na to, že je u konce. Chtěla jsem zpátky za Detlefem, nemohla jsem bez něho bejt.

V den odjezdu jsem se zase převlíkla. Zbytečně mě babička a sestřenice přemlouvala, abych si nechala kostkovaný kalhoty, který mi už v té době byly akorát. Nacpala jsem se do svých úzkých džín. Švy praskaly a zip zabohta nešel zavřít. Natáhla jsem si svůj dlouhý pánský kabát a kozačky s vysokejma podpatkami. Už jsem byla zase za heracku, ještě dřív než jsem odjela. S rozepnutějma kalhotama jsem se vracela do Berlína.

Hned příští odpoledne jsem šla na stanici ZOO. Detlef a Bernd tam stáli. Třetí z naší party, Axel, chyběl.

Myslela jsem, že je právě pryč s nějakým zákazníkem.

Shledání s klukama bylo bouřlivý. Viděla jsem, že mají skutečně radost z mého návratu. Hlavně samozřejmě Detlef. Řekla jsem mu: "Tak co, už sis odvyk, už máš dobrý zaměstnání?" Všichni tři jsme se rozesmáli.

Zeptala jsem se: "Jak se má Axel?"

Kluci se po sobě tak divně podívali a Detlef po chvíli řekl: "Copak ty nevíš, že je Axel mrtvej?"

Úplně mě to rozhodilo. Ztratila jsem dech. Řekla jsem je: "Kecáte." Ale to už mi bylo jasné, že je to pravda.

Tak teď teda Axel. Axel, u kterého jsem v bytě strávila za poslední měsíc většinu nocí o víkendech s Detlefem. Kterej mi ve svém smradlavém heráckým doupěti každém tejdne čistě povlíkal postel. Ten, kterému jsem vždycky nosila toho jeho děsného tuňáka a kterej pro mě měl připravený jogurty. Ten jedinej, za kterým jsem mohla jít se svojíma problémama, když jsem se pohádala s Detlefem. Byl na mě vždycky hodnej, nikdy nedokázal ublížit.

Zeptala jsem se: "Jak to?"

Detlef řekl: "Našli ho na nějakým záchodě s jehlou v žíle." Pro oba kluky už byla Axelova smrt minulostí.

Vypadalo to, že nemaj chuť se o tom bavit.

Musela jsem pořád myslet na toho blbého tuňáka, kterého jsem mu kupovala, a že už ho teď nikdy nebudu moct koupit. Najednou jsem si vzpomněla, že Detlef nebude mít kde spát. Zeptala jsem se: "Bydlíte ještě v Axelově bytě?"

Detlef odpověděl: "Jeho matka už byt vyklidila. Bydlím teď u jednoho zákazníka."

"Do prdele," řekla jsem si. Teď jsem Detlefa definitivně ztratila, pomyslela jsem si. Že bydlí u zákazníka, to mě porazilo skoro jako Axelova smrt.

Detlef řekl: "Ten zákazník je docela dobrej. Je ještě mladej, něco přes dvacet, žádněj špekoun. Už jsem ti o něm vyprávěl. Můžeš u něho taky spát."

Jeli jsme na flek, protože Detlef si musel koupit fet. Potkali jsme pár známejch a já pořád dokola opakovala: "To je v prdeli, co se stalo s Axelem." Ale nikdo na to nereagoval. Řekla jsem si to teda aspoň ještě párkrát sama sobě: "To je v prdeli, co se stalo s Axelem."

Odtamtud jsme šli na záchody na Bulowbogen. Detlef si chtěl hned píchnout. Čekala jsem, že mi trochu fetu nabídne. Snad proto, abych mu pak mohla říct "ne", abych mu ukázala, jak sem silná a co všechno dokážu. Jenže Detlef mi nic nenabídnul. Byla jsem z toho Axela tak vodrovnaná, že jsem to nemohla vydržet. Když si Detlef převaril fet, dostala jsem šílenou chuť na šlehnutí. Říkala jsem si, že jedno mrňavý píchnutí mi nemůže uškodit a aspoň mi vyžene z hlavy Axela a toho Detlefova zákazníka. Řekla jsem mu o trochu.

Detlef řekl: "Co blázníš, ty si chceš zase šlehnout? Já myslel, že si s tím přestala."

Řekla jsem: "Jasně, taky si dám jen jednou. Ale právě ty víš moc dobře, jak šíleně lehký je přestat. Však si taky děsně odvykal, když jsem byla pryč, já byla celou tu dobu čistá. Ne vážně, když slyším o všem tom svinstvu, potřebuju trochu fetu."

Detlef řekl: "Náhodou vůbec není tak těžký přestat. Moh jsem toho kdykoli nechat. Ale neměl jsem prostě na to náladu. Ale ty s tím už nezačíněj."

Zatímco takhle kecal, píchnul si a nechal mi trochu ve střikačce. Protože jsem byla tak dlouho čistá, stačilo mi jen málo, abych se trochu sjela a skoro zapomněla na Axela.

Tentokrát jsem najela na háčko mnohem rychleji než dřív...

Úkol 1 Charakterizujte:

- téma: _____
- postavy: _____
- v jakém prostředí se děj odehrává: _____
- použité jazykové prostředky: _____
- formu: _____

Úkol 2 Zhodnoťte čtivost textu a pokuste se své tvrzení zdůvodnit.

Úkol 3 Znáte jiná díla s touto tematikou? _____

Úkol 4 Zhodnoťte aktuálnost tématu. _____

Souhrnné opakování

Úkol 1 Doplňte dílo nebo autora.

- Bylo nás pět - _____
- Romeo a Julie - _____
- Petr a Lucie - _____
- Dekameron - _____
-
- Jaroslav Seifert - _____
- John Steinbeck - _____
- Christiane F. - _____
- Fjodor Michailovič Dostojevskij - _____

Úkol 2 Určete, z kterého díla je postava.

- Raskolnikov - _____
- Tofano - _____
- Pěťa Bajza - _____
- Lenny - _____

Úkol 3 Jaká díla napsal William Shakespeare? _____

Úkol 4 Kdo jsou Kai Hermann a Hoerst Rieck? _____

Úkol 5 Objasněte název Boccacciova díla? _____

Člověk a země v literatuře Středověké a renesanční cestopisy

Marco Polo (1254 - 1324)

Byl benátský kupec a cestovatel, který se proslavil svými cestami po Číně, zaznamenaných v knize *Il Milione* (Milion). Byl prvním Evropanem, který podrobněji poznal východní Asii.

Roku 1271 se vypravil s otcem a strýcem na cesty. Cílem jejich cesty byl Peking, od roku 1264 sídlo velkého mongolského chána. Kublaj je opět přijal s velkými poctami. Nejvíce si oblíbil mladého Marka a během sedmnácti let, které tu pobýval, mu svěřoval různé úřady. Například ho na tři roky zmocnil správou města a okresu Jang-čou v jižní Číně. Na cestách z titulu své funkce Marco Polo navštívil provincie Šan-si, Šen-si, S'čchuan a Jün-nan, pravděpodobně i severní Barmu, a dále z Pekingu cestoval na jihovýchod až po přístav Cuan-čou. V roce 1292 velký chán Marka Pola s otcem a strýcem bohatě odměnil a propustil. Do Benátek se vrátili po třileté cestě.

Léta 1298–1299 strávil Marco Polo ve vězení v Janově jako zajatec Janovanů po bitvě benátského a janovského loďstva u Korčuly. Ve vězení trávil volný čas diktováním svých vzpomínek z cest. Cestopis je prvním zeměpisným dílem o Asii a nejcennějším zdrojem historických informací o tehdejší Asii. Je obzvláště cenný, kvůli fantastickým legendám z raného středověku. Podává informace o způsobu života obyvatel, počasí, pouštích, řekách, monzunech, o Tichém a Indickém oceánu a podobně. Východní Asie je vykreslena jako velmi bohatá, oplývající zlatem, drahým kořením, přístavy s čilým obchodním ruchem a velkými městy.

Úkol 1 Podtrhněte důležité informace.

Tatarové obecně mnoho voluův a ovec i jiného dobytka mnoho chovají, protož s svými stády bydlé vždy na pastvách. Lété na horách bydlé a na miestech chladných, ktežto pastvy a drva mají. A zimě pak do teplých krajin se berú, ktež by mohli doby ku píci najíti. Domky mají jakžto stany, a ty plstí dobrou velmi dobře uhradie, a ty domky s sebu nesú, kamž se koli obrátí. A tí jsú tak mistrně spojeni, že je velmi snadně muož složiti i rozložiti, zdvihnutí i položiti i nésti, kamžkoli chtě. Jichžto dveři vždy ku poledni obrátí, když ty domky vzdvihnú. Vozy také mají, kteréžto velblúdi táhnú, a tí jsú také plstí tak misterně přikrytí, buď to že by celý den na ně děšč šel nemuož nic zmoknúti, což jest pod nimi. Na těch vozích děti a ženy své i všecko náčinie své i potřeby vezú. Ženy taterské mužóm svým velmi věrny jsú. U nich slyšenie mrské a nestrpelivé jest, by který ovšem muž směl s svého bližného ženú přebývati. Velmi se pilně v téj věci vystřiehají, aby sobě na téj věci krivdy neučinili. Ale každý z nich muož toliko žen míti, koliko jich muož krmiti, avšak prvá žena jest jmiena mezi jinými najvyššie a najpocievějšie. Kromě sestr všech a velmi blízkých rodiček s obú stranú s v blízkém pokolení ženy sobě berú. Aneb když otec umře, syn jeho muož svú macechu za manželku pojíti. Také když bratr umře, nevěstu pojme bratr. Veliké svadby dělají, když ženy pojímají. Mužie od žen věna neberú, ale oni jim a jejich materám věno ukazují, proto že mnoho žen mají a také mnoho dětí. Tatarské ženy svým mužóm na stravě nejsú těžky, proto že svú prací a dielem svým mnoho dobudú. K spravování čeledi jsú velmi opatrné; a k jiesti dělání velmi pilné. A což těch úraduov domovitých, to vše snažně zjednávají, kupují, prodávají velmi dobře. Mužie jejich domovité potřeby *péči žen* nechají, s lovy zviefecími i ptačími, s oděním, s válkami se obchodie.

Úkol 2 Rozhodněte o pravdivosti tvrzení.

Tataři se často stěhují.	ANO - NE
Tataři jsou dobří pastevcí.	ANO - NE
Muži mohou mít pouze jednu ženu.	ANO - NE
Žena si do rodiny muže bere i příbuzné.	ANO - NE

Úkol 3 Proč se o dítě po narození stará muž?

V této provincii je zvykem, že žena po porodu opouští co nejdřív lůžko a věnuje se vedení domácnosti, kdežto její muž leží čtyřicet dní na lůžku a pečuje o syna, který se mu narodil. Matka se o dítě vůbec nestará kromě toho, že je kojí. Mezitím přátelé a příbuzní navštěvují muže ležícího na lůžku. Říkají, že to dělají proto, že žena syna nosila a pak ho porodila a tím že dlouhý čas velmi trpěla, a proto považují za přiměřené, aby si po čtyřicet dní od péče od syna odpočinula. Musí ovšem nosit jídlo manželovi do postele.

Úkol 4 Přečtěte si úravek z Deníku Václava Šaška.

Ukázka 7 Deník Václava Šaška

"Kdo chce plouti do Anglie, musí vyplouti z Calais. Když jsme tam přišli, musili jsme čekat celých dvanáct dní na větry, které by vanuly do Anglie. A když pan Lev opatřil loď" a když do ní vtáhli všech šestatřicet koní a ta loď vyplula z přístavu na širé moře, dostala velikou díru a nateklo do ní tolik vody, že koně v ní stáli až po břicho. Tehdy nám Pánbůh dopřál to štěstí, že se vítr obrátil, takže jsme mohli plouti zpět. Kdyby se vítr neobrátil, byli bychom všichni utonuli."

"Londýn je město veliké a nádherné a má dva hrady. V jednom z nich, ležícím na samém konci města a oblévaném mořskou zátokou, bydlí anglický král. Byl právě přítomen, když jsme přijeli. Přes tu zátoku, již je řeka Temže, jest položen most, kamenný a dlouhý, na němž jsou po celé délce postaveny domy. Nikde jinde jsem neviděl takové množství luňáků jako zde. Pod trestem smrti jest tam zakázáno ubližovati jim. Veliký podiv zde budila délka našich vlasů. Říkali totiž, že ještě nikdy neviděli nikoho, kdo by nás předčil délkou a spanilostí kadeří. A nikterak jsme je nemohli přivést k tomu, aby uvěřili, že nám tak narostly od přírody. Tvrdili, že jsou to vlasy přilepené pryskyřicí. A kdykoli někdo z našich lidí šel prostovlasý po ulici, měl kolem sebe víc diváků, než kdyby tam ukazovali nějaké podivné zvíře. Také takový obyčej tam mají: když přijde host do hospody poprvé, krčmářka mu s celou rodinou vyjde naproti a host musí jak jí, tak všem ostatním dáti po hubičce. Neboť polibek jest u nich totéž, jako když podáš pravici: nejsou zvyklí podávati ruku."

Václav Šašek z Bírškova _____

Tradice jiných zemí, novodobé cesty

Úkol 1 Definujte tradice. Co to je? _____

Úkol 2 Napište, jaké tradice znáte. _____

Úkol 3 Na obrázcích jsou svatební tradice a zvyky. Pokuste se je pojmenovat a vypíšte další.

Svatba je v Řecku ohromná událost jak pro novomanžele, tak pro celou rodinu. Řecká rodina na rozdíl od té naší české nečítá pět, šest, sedm členů, ale třeba i padesát až sto lidí. Proto se také celá ta sláva připravuje velmi dlouho dopředu, sezvat tolik hostů a zařídit vše tak, aby se na ten slavný den po celý život vzpomínalo, může trvat i celý rok. Dívka si do manželství přináší nejen dobré vychování, ale i velkou výbavu, do které naprosto běžně patří třeba byt nebo dům. Řecko není jedinou zemí, kde má rodina velkou váhu. Mladí ctí staré a samozřejmě pro ně jen se o své rodiče či prarodiče postarat. Ani svazku tak posvátnému, jako je svatba, se nevyhýbají tradice a zvyky. Podle nich se v jednom pokoji nevěstina domu vystavuje výbava. Tu potom navštěvují všichni známí i neznámí, přátelé i sousedi, aby se podívali, jak má taková správná řecká výbava vypadat. Pro mnohé rodiče neprovdaných dívek je to jistě dobrá inspirace. Tradice také všem návštěvníkům „výstavy“ ukládá přinést hrníček rýže a hrníček cukru. Cukr pro sladký život a rýži pro plodnost.

Obřad se koná v řeckém pravoslavném kostele v podvečer a novomanželé dostávají dárky v podobě peněz a šperků. V den svatby se nevěsta obléká za asistence kamarádek a žen z její rodiny a je schována před ženichem, který ji smí vidět teprve těsně před obřadem. V průběhu obřadu svědek a svědkyně zvaní „kumbaros a kumbara“ předají nevěstě a ženichovi požehnané prsteny a třikrát za sebou kříží „stefana = věnce“ nad jejich hlavou a poté je na jejich hlavu položí. V průběhu prvních manželských kroků, které novomanželé společně podniknou před zraky pozvaných kolem oddávajícího stolu, jsou posypáni rýží a bonbóny obsahující mandle v cukrové polevě zvanými „kufeta“.

7 podivných svatebních zvyků, které dodnes přžívají ve všech koutech světa

7. Megalomanství v Řecku

V Athénách to sice už moc nevidíte, ale když si na dovolené půjčíte auto a během cesty po řeckých vesnicích a městečkách narazíte na něco, co připomíná protivládní demonstraci, neděste se. Je to jenom svatba. Jenže Řekové velmi lpí na svých antických zvycích a řecká svatba je právě jeden z těch zvyků. Začíná obřadem zvaným Krevati, kdy se v domě snoubenců sejdou hosté a vhadují páru peníze do postele. Je zvykem, že Řekové zvou všechny své příbuzné, ti zvou své přátele a ti zase své přátele. Průměrná svatba mívá 500 – 1500 hostů, padne na ni několikero ovcí a jehňat. Pokud se svatba koná ve vesnici, přijde na ni opravdu celá vesnice. Nikdo nechybí. Svatba v Řecku není v žádném případě soukromá událost, neexistuje, aby se v tradičních rodinách brali snoubenci bez rodiny nebo nedejbože tajně.

6. Opilá černá nevěsta ve Skotsku

Skotské výšiny přechovávají celkem podivný předsvatební zvyk. Mladá dívka musí podstoupit tradici očernění, než se navlékne do bílých šatů. Jenže není to nic příjemného. Svědci a nejbližší přátelé nejprve nastávající nevěstu unesou, pak na ni vylíjí černou hmotu smíchanou ze zkažených vajec, popela a mléka a nasypou na ni peří. Je zvykem, že aby se nevěsta nebránila, klidně ji na ulici uvážou ke sloupu a očernění se pak stává veřejnou zábavou. Takto pohaněná nevěsta pak musí v peří a celá černá navštívit alespoň deset hospod v okolí a všude něco popít.

5. Zákaz tance v Irsku

Další zástupce prastarých keltských zvyků, ze Skotska jen co by kamenem dohodil. Irští skřítkci a víly jsou podle mnoha lidí skuteční, a tak i nevěsta si musí dávat pozor na jejich tajemnou sílu. A zatímco se všude ve světě a dokonce i u keltských bratrů ve Skotsku na svatbách tančí o sto šest, irské nevěsty si ani jednou neskočí. Kdyby zvedla byť jen jednu nohu na delší chvíli, než povoluje normální chůze, unesly by ji v noci zlé bytosti. A Irky tomu věří. Na svých svatbách tak netančí.

4. Svatební noc po francouzsku

Žádná není. Když se berou Francouzi, je u toho hrozný kravál a páchají ho svatebčané přímo na ulici pod okny čehokoliv, kde právě mají spát novomanželé. Pískají na píšťalky, mlátí vařečkami do hrnců a cinkají zvonky. A to tak dlouho, dokud nevěsta nesejde dolů a nepozve je do novomanželského apartmá. Tam nastává obří pijatyka, která trvá až do rána. Manželé tedy o svatební noci nejsou sami. A čím déle trvá pozvání svatebčanů do apartmá, tím více se hluk zvyšuje, protože všem je jasné, co tam novomanželé dělají.

3. Drsný třídní test v Indonésii

Tři dny a tři noci před svatbou si nesmějí ani ženich, ani nevěsta dojet na toaletu. Hlídnají je všichni příbuzní a mají zákaz jíst a pít. Test odolnosti je tu proto, aby vyzkoušel jejich vůli přečkat těžkosti v manželství.

2. Pečení chleba z těla nevěsty na Slovensku

Je to polozapomenutý zvyk, ale občas na něj můžete ještě narazit. Nevěstu potřela její rodina medem a pak se takto obalená vyválela v zrní. To, které na ní zůstalo, se pak přidávalo do těsta, ze kterého se pekl chléb pro ženicha.

1. Jenom ne pannu!

Že muslimové chtějí na svatbě panny, to je obecně známá věc. Ovšem dodnes se v některých arabských a perských vesničkách setkáte s tím, že dívka musí jít k oltáři už jako zkušena žena. O panny tam nemají zájem, a pokud by se rodina pokusila muže podvést a podstrčila mu nevinnou dívku, klidně ji může po zjištění pravdy, že ještě neměla před svatbou sex, potupně zahrnout.

Vlastní zkušenost s cestováním, zobrazení přírody a civilizace

Úkol 1 Napište, jaké země jste navštívili. Zapřemýšlejte, kde se Vám nejvíce líbilo, proč. Popište místo, kde jste byli.

Úkol 2 Představte si, že k vám přijeli přátelé, kteří žijí v jiné zemi a neznají to tu. Přemýšlejte, co byste jim doporučili k návštěvě. Proč?

Souhrnné opakování

Úkol 1 Vymyslete křížovku na téma tradice a cestopisy.

____. HODINA

DATUM: _____

Četba ukázek

Tematický film I

Tematický film II

Závěrečné shrnutí

MLUVNICE**Opakování a upevňování vědomostí ze základní školy****Úkol 1 Doplňte y/i.**

V televiz_ ted' hrají znám_ here_ . Máme doma ještě černobíl_ telev_zor. Jako kluk jsem musel užívat ryb_ tuk. Několik jablek b_lo červav_ch. Pět vajec b_lo holub_ch. Nic mu neb_lo ciz_. Někteří lidé jsou stále vesel_. Jeho náhl_ odchod m_ překvapil. Za mraziv_ch nocí se člověku nechce ven. Prokřehl_ v_ letnici se nakonec dostal_ do chat_.

Úkol 2 Vypište slovní druhy. Rozdělte je podle libovolného kritéria.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Úkol 3 V následující větě

- určete slovní druhy
- v hlavní větě podtrhněte základní skladební dvojici

Ve skutečnosti jsme byli opilá, ale ne tolik, abych si neuvědomovala nebezpečí, které mi hrozilo.

Úkol 4 Doplňte čárky v úryvku.

Astarita stál až do té chvíle nehnutě a beze slova u dveří do ložnice a upíral na mne oči. Pak jsem viděla že otvírá ústa jako by chtěl něco říci. A potom prohlásil pomalu a rozčileně jako by pronášená slova byla hutná a lepkavá a jen s námahou se odtrhávala od rtů: „Pojď ... nebo řeknu Ginovi že jsi dnes byla s námi a že ses se mnou vyspala.“

Úkol 5 V textu z úkolu 4 nalezněte přímou řeč a podtrhněte ji. Jak ji poznáte? _____**Úkol 6 Určete počet vět v souvětí.**

Odvázali kozlům zvonky, které dostávali od Arabů výměnou za papoušky, a umístili je na okraj městečka k použití všem, kteří nedbali proseb hlídek a chtěli by obec přece jen navštívit.

Úkol 7 Vytvořte větu podle následujícího schématu - Kdyby VV1, VH1, protože VV2.

Původ češtiny a její postavení

Na světě existuje přibližně 5 000 jazyků (některé nemají ani psanou podobu), které mezi sebou vytvářejí jazykové rodiny. Slované patří k rodině indoevropských jazyků. Kromě této rodiny lze jmenovat např. ugrofinskou rodinu (finština, maďarština, estonština), semito-hamitskou rodinu (arabština, hebrejštiny), africkou, asijskou, atd.

Indoevropskými jazyky se hovoří převážně v Evropě, ale i v Asii. U některých jazyků lze spatřit podobné rysy.

česky	sloven.	rusky	polsky	srb.	něm.	angl.	franc.	ital.	lat.
slunce	slnko	solnce	słońce	sunce	Sonne	sun	soleil	sole	sol
matka	mať	mať	matka	majka	Mutter	mother	mère	madre	mater

Indoevropskými jazyky hovoří více než 3 miliardy lidí. Mezi 20ti nejužívanějšími jazyky je 12 z indoevropské jazykové skupiny.

Vyčleňování jazyků slovanských bylo velmi složité a pozvolné. Roku 2000 př.n.l. se ze společenství Slovanů a pravděpodobně i baltských jazykových skupin vyčlenil jazyk **praslovanský**. Praslovanština jako jazyk se nedochovala, avšak poznatky získáváme srovnáním různých slovanských jazyků, zejména pomáhá jazyk **staroslověnský**, pro nějž Konstantin sestavil písmo zvané **hlaholice**.

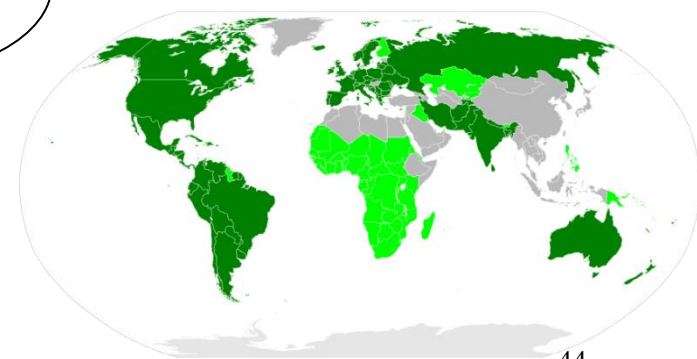
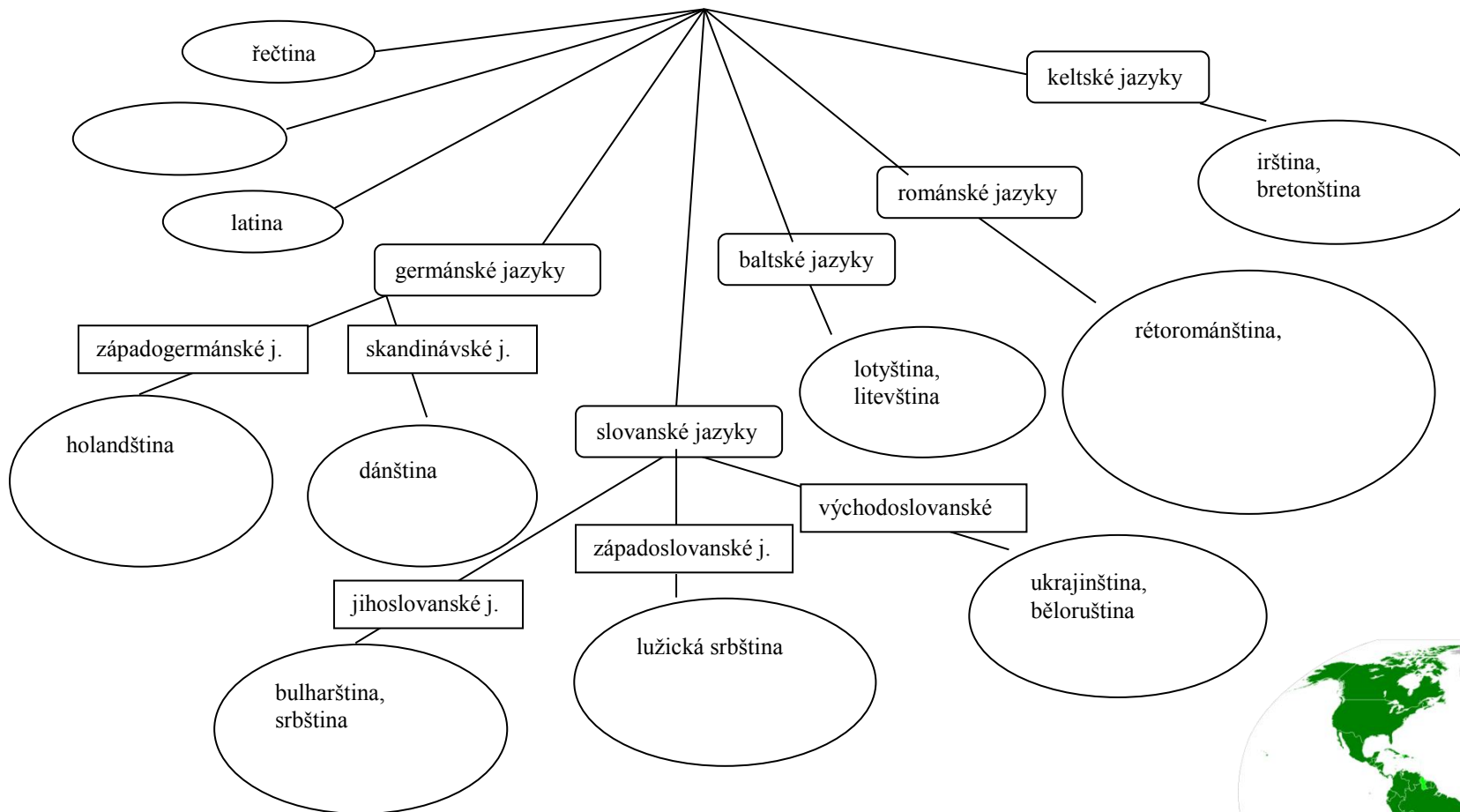
Čeština vznikla jako samostatný jazyk v 9. století v době Velké Moravy, její vývoj a formování lze pozorovat až od 13. století.

Úkol 1 Označte v mapě slovanské jazyky s příslušnými zeměmi.

Úkol 2 Podle výkladu doplňte chybějící informace.

INDOEVROPSKÉ JAZYKY

Úkol 3 Víte, jaký je nejrozšířenější indoevropský jazyk?

Úkol 4 V jaké zemi se hovoří rétorománsky?

Úkol 5 Proč je latina označována jako mrtvý jazyk?

Slovní zásoba

Slovo

Slovo je skupina hlásek tvořící ustálený celek a mající svůj ustálený význam. Je tvořeno několika částmi:

Kořen – část slova společná pro všechna odvozená slova, nese základní význam a nelze ho dále dělit.

Předpona – část slova před kořenem, mění význam slova

Přípona – část slova za kořenem, která mění význam

Koncovky – používáme při skloňování či časování slov, mění se pouze tvar slova, nikoliv jeho význam.

Kmen – část slova vzniklá odtržením koncovky.

Slova, která mají společný kořen, se označují jako **příbuzná**.

Z hlediska slovotvorného lze slovo rozdělit na **slovotvorný základ** (část slova společná pro slovo základové a odvozené) a **slovotvorný prostředek** (jeho pomocí se tvoří nové slovo od slova základového).

peřin|a
sl.základ < > sl.prostředek
peřin|ka

Principy třídění slov podle kritérií:

- sémantické (věcně obsahové)
 - o slova **plnovýznamová**: význam věcný i gramatický, podst.jm., příd.jm., slovesa, příslovce, citoslovce
 - o slova **neplnovýznamová**: význam gramatický, předložky, spojky, částice, některá slovesa
- morfologické (tvaroslovné)
 - o slova **ohebná** - lze je skloňovat a časovat
 - o slova **neohebná** - nelze je skloňovat a časovat
- syntaktické (skladebné)
 - o **je větným členem** (podst. jména až příslovce)
 - o **není větným členem** (předložky až citoslovce)

Úkol 1 Napište všechna slova, která mají kořen **klid**.

Úkol 2 V krátké pohádce se opakuje slovo se stejným kořenem, nalezněte jej a podtrhněte.

V malém království za devatero řekami, osmero horami a sedmero větrnými mlýny stál malebný zámek. V zámku kraloval rozverný pan král Kryšpín. Za ženu měl rozmarnou královnu Eleonoru. Měli spolu překrásnou královskou dceru Evelínku, která však byla velice posmutnělá. Netěšilo ji královo rozhodnutí provdat ji. Na zámek se sjeli princové i kralevisi z širošířého okolí. Všichni se ucházeli o ruku krásné Evelínky a všichni chtěli kralovat. Ale Evelínka nechtěla žádného královského synka, protože tajně milovala pasáčka Jiříka. U všech králů a kraleviců, jak tohle všechno dopadne?!

Úkol 3 U uvedených slov určete příponu.

zahrádka maličkový letohradský podvodní výprava rozsypaný

Úkol 4 U uvedených slov podtrhněte:

- červeně kořen
- modře předponu
- zeleně příponu
- žlutě koncovku

nesmysl nábytek rozzlobený vrták osel odklidit odvážná zídka

nejměkčí vodstvo synáček přihrávat nákupní

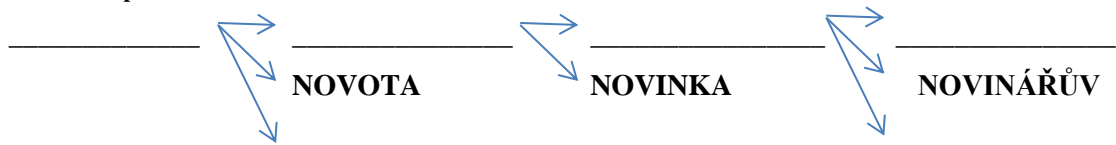
___ HODINA

DATUM: _____

Úkol 5 Kolik slov s kořenem **jem** se skrývá v osmisměrce?

P	D	O	J	E	M	N	É
L	M	E	J	Á	Z	I	N
Y	E	E	Ř	S	E	T	M
N	J	V	J	L	K	D	E
O	Í	J	Z	O	L	Í	J
J	Ř	E	P	N	D	P	Á
E	P	M	E	J	B	O	Z
M	M	E	J	O	P	Š	V

Úkol 6 Doplňte slovtvorné hnízdo.

Úkol 7 Odpověz na otázky.

Z jakých částí se skládá slovo? _____

Musí obsahovat všechny tyto části? _____

Předpona se píše dohromady se slovem, nebo zvlášť? _____

Vertikální diference slovní zásoby

Národní jazyk je soubor výrazových prostředků vymezený územně, uvnitř funkčně teritoriálně, stratifikovaný sociálně (sociolingvistika, dialektologie, nauka o spisovném jazyku a teorii komunikace).

Dělí se na dvě základní skupiny:

- Spisovný jazyk** - nejdůležitější útvar NJ; jako jediný se řídí kodifikací (závaznou jazykovou normou)
 - využívá se při sledování vyššího komunikačního cíle; jeho norma vyhovuje stylové rozrůzněnosti; má funkci národně reprezentativní
 - vystupuje jako prestižní jazykový útvar
 - patří sem i **hovorová čeština** - je zbavena knižních dublet, podob a konstrukcí. Plní dvojí funkci: Zaprvé je nástrojem dorozumívání těm, kteří užívají výhradně spis. jazyka a také je nástrojem běžného dorozumívání
- Nespisovný jazyk**
 - nářečí** – územně vymezený útvar jazyka
 - obecná čeština** – původně středočeské nářečí, dnes se stává celonárodním nespisovným jazykem
 - slang** – mluva zájmových skupin (učitelé, studenti, sportovci)
 - profesní mluva** - soubor vyjadřovacích prostředků určité skupiny zaměstnanců, kteří při práci užívají termínů nebo terminologických spojení pro jejich spolehlivou jednoznačnost a výrazovou úspornost
 - argot** – mluva vězňů, prostitutek

Z hlediska času rozlišujeme:

- archaismy** – zastaralé výrazy postupně nahrazované novějšími (lučba = chemie)
- historismy** – výrazy označující zaniklé jevy a skutečnosti
- neologismy** – nová slova a slovní spojení (čip)

Z hlediska rozlišujeme:

- slova původní
- slova převzatá z cizích jazyků

Úkol 1 Zaškrtněte, co znamenají následující slova.

- Štrikovat:** a) rychle jít b) potácet se, vrátorat c) zašívát d) plést
Vyštafirovaný: a) vyděšený b) vyšínutý, nenormální c) úvystrojený, upravený d) překvapený
Lógr: a) kávová sedlina b) podřadné zboží c) ničema, darebák d) zbytky jídla
Zrychtovat: a) zrušit nebo odvolat b) zmařit, překazit c) zřít, poškodit d) zpevnit
Švunk: a) rychlost b) vojenská přehlídka c) podvod, podraz d) krkolomný kousek
Execírovat: a) vyhánět b) vynikat c) upoutávat na sebe pozornost d) cvičit
Ausgerechnet: a) zrovna, právě b) bez vlastního zavinění c) mimořádně d) náhodou

Úkol 2 Zaškrtněte, co znamenají následující slova.

- Čistočistě:** a) rychle, spěšně b) často, mnohokrát c) naprosto, dočista c) pozdě, opožděně
Prosivěly: a) neobvyklý b) všední c) proslulý d) prošedivělý
Brach: a) čert b) lehkomyšlný člověk c) kamarád, chlapík d) vousáč
Zkřísnout: a) zkrátit b) pokropit c) těžce zasáhnout d) silně stisknout
Jaře: a) sobecky b) rychle c) s křikem c) otevřeně, přímo
Spět: a) věnovat, darovat b) odporovat c) udělat ústupek d) stoupat, nést se
Výmínek: a) obydlí, které si majitel domu vymínil na svém nástupci b) budova na uskladnění obilí
c) poplatek za zproštění od vojenské služby d) tvrdá patka bochníku chleba
Dumný: a) teskný b) dovedně, zručně udělaný c) zastaralý c) zmatený d) zmatený
Zásep: a) krmivo pro koně b) klička k uzavírání oken c) zápraží d) ozdobně upravený okraj látky
Kalamajka: a) český lidový tanec b) krátký kabát c) kaše z brambor a krup d) pišťalka
Vakace: a) prázdniny b) hostina c) námaha, obtíž d) oslavná řeč
Zvěčnělý: a) slavný b) zemřelý c) podepsaný d) osvědčený, vyzkoušený
Přenáramně: a) silně b) těžkopádně c) přehnaně d) velmi
Poklasný: a) úředník vedoucí účetnictví b) zaměstnanec, který dozíral na statku c) obecní strážník
d) ponocný
Štrapace: a) námaha, obtíž b) nudná a zdlouhavá práce pochůzky po úřadech d) obtěžování, dotěrnost
Letora: a) slunné počasí b) veselá, usměvavá nálada c) povaha, temperament d) lenivost, zahálčivost
Vyglancovaný: a) budící pozornost b) vyleštěný, nablýskaný c) vyčerpaný, vysílený d) zdařilý, povedený

Horizontální diferenciacce slovní zásoby

Úkol 1 Přečtete si pohádku O řepje a podtrhněte nářeční výrazy.

Protože belo zrovna jaro, šil dědeček na pole a zasadil řepo. Řepa začala rust až bela na podzem uplně veleká a zralá. Kdež hož její leste visele uskorem až na zem, rozhodl se dědeček, že řepo vetáhne. Šil teda na pole, popadl řepo a tahá, a tahá a tahá, ale řepo vetáhnót nemuže. Zavolal teda na pomoc babko, děda tahá za řepo, babka tahá za dědo a tahaji, tahaji, ale vetáhnót nemužó. Zavolale teda vnučko. Děda tahá za řepo, babka za dědo, vnučka za babko a táhnó, potahojó, ale vetáhnót nemužó. Vnučka proto zavolala péska. Děda tahá za řepo, babka za dědka, vnučka za babko, pések za vnučko a táhnó, potahojó, ale vetáhnót nemužó. Pések zavolal kočěčko. Kočěčka za péska, pések za vnučko, vnučka za babko, babka za dědka, dědek za řepo a táhnó, potahojó, ale vetáhnót pořáď nemužó. A tak kočěčka zavolala maló meško. Meška za kočko, kočka za péska, pések za vnučko, vnučka za babko, babka za dědka a dědek za řepo – táhnó, potahojó a najednó řepa ze země veskočela a je venko. A tak děda, babka, vnučka, pések he kočěčka hoš vijó, že každé sám kolekrát nic nedokáže. Ale kdež všeci dohromade táhnó za jedno řepo, dokážó všecko. A malá meška ? Ta dostala za vodměno vod babičke tolek séra, že se kvule temo skorem nevende do peliška. Holt he malá pomoc negde dokáže veleky věce. To hož vijó všeci.

Úkol 2 Rozdělte slova do tabulky.

Gauner, čachrovat, piko, pajzl, póvl, chabrus, plajte, šmirák, benga, mergle, dylina, gádžo, bachař, fáráky, anglina, absík, atombordel, bigoš, bonzák, holub, kaprál, kombajn, suprák, rajóny, heft, jekl, laborky, matura, ponk, šalunk, šlic, šmelc, fřcimra, smažka, koloťuk, potítko, rigo, šibr, šíny, fligna, gómat, gramloň, kocór, mantl, šolna, špiznót, bedna, čtvrka, háček, kanár, kufrovat, šlajsna, zášleh, bidýlko, sardel, doják, kácko, smotnout, forbína, kasaštyk, kláda, štronzo, šumlovat, trip, hnojař.

SKUPINA NESPISOVNÉHO JAZYKA	Vybraná slova:
ARGOT	
MLUVA „SVĚTSKÝCH“ (LIDÍ BEZ PEVNÉHO DOMOVA)	
VĚZEŇSKÝ SLANG	
VOJENSKÝ SLANG	
ŘEMESLNICKÝ SLANG	
ŽELEZNIČÁŘSKÝ SLANG	
„HANTEC“ – BRNĚNSKÁ MLUVA	
SPORTOVNÍ SLANG	
ŠKOLNÍ A STUDENTSKÝ SLANG	
DROGOVÝ SLANG	
DIVADELNÍ SLANG	

Úkol 3 Očíslujte jednotlivé rámečky tak, aby příběh logicky navazoval.

Obohacování slovní zásoby

Slovní zásoba se velmi rychle mění, některá slova zanikají, jiná se objevují v závislosti na vzniku nových materiálů, výrobku, objevů a vědních oborů. Slovní zásoba je obohacována:

1) Tvořením slov

- a) **odvozováním** – pomocí přípon a předpon (př. les – prales – lesník – polesný – lesák)
 - b) **skládáním** – vznikají složeniny
 - i. pravé – nedají se rozložit na dvě samostatná slova (př. ropovod)
 - ii. nepravé – dají se rozložit na dvě samostatná slova (př. zeměkoule)
 - c) **zkracování slov** – vznikají zkratky z počátečních písmen, nebo slabik slov (př. ČR)
- 2) **Přejímání z cizích jazyků** – z historického hlediska je v našem prostředí nejdůležitější přejímání z latiny, němčiny, ruštiny a v současnosti z angličtiny (př. forte, banka, flaška)
 - 3) **Změnou slovního významu** – u některých slov se rozšiřuje význam slov (př. myš – hlodavec, část PC)
 - 4) **Spojováním slov v sousloví** - ustálená spojení dvou a více slov, slova ve sportu, v chemickém průmyslu, (př. skok daleký (atletická disciplína))
 - a) **multiverbace** - používá se v odborném a v publicistickém stylu, jedno slovo nahrazeno souslovím (př. operovat = provést operaci)
 - b) **univerbace** - používá se v běžném hovoru, sousloví je nahrazeno jedním slovem (př. písemná práce = písemka)

___ . HODINA

DATUM: _____

dějepis
pekařka
učebnice

ubíhat
velkovýroba
kresba

plynoměr
rozplynout
severozápad

vyléčený
horolezec
černovlasý

výběh
maloměsto
napuštěný

Úkol 2 K uvedeným slovům utvoř alespoň pět slov příbuzných.

Stavit _____
Malovat _____
Ryba _____
Lovit _____

Úkol 3 Víte, co jednotlivé zkratky znamenají?

OSN EU JAR MDŽ ČD MS ODS SR MŠMT SŠ

Úkol 4 Použijte u následujících slovních spojení univerbaci.

Panelový dům - jednosměrná ulice -
Zasedací síň - písemná práce -
Tisková konference - úřad práce -
lanová dráha -
hudební výchova -
učitel angličtiny -

Úkol 5 Přiřad'te správný ekvivalent.

věda o živočišstvu
věda o nerostech
věda o vývoji, složení a stavbě zemské kůry
soubor mýtů, bájesloví
krásná literatura
velké, významné, zpravidla hlavní město státu
podzemní dráha
soudní orgány, jejich činnost, soudnictví
průvodce pořadem
opakované dramatického nebo hudebního díla
snaha o ovládnutí určité oblasti, nadvláda
mytologie
justice
metropole
hegemonie
metro
repríza
moderátor
beletrie
biologie
mineralogie
geologie

Opakování a procvičování probraného učiva

Úkol 1 Doplňte slovo, které vystihuje oba významy.

Součást dveří	Hovorový výraz pro štěstí	
Výprask	Salám nakrájený na kolečka	
Část skleničky na víno	Část jablka nebo hrušky	
Hlodavec	Součást počítačové sestavy	
Název ptáka	Osoba nastrčená jako návnada	
Boty na fotbal	Hovorový výraz pro rozchod páru	
Dřevo na oheň	Nešika	
Severské parohaté zvíře	Poukázka do loterie	
Hmyz	Nutná součást pušky	

Úkol 2 Vysvětlete následující zkratky.

MPSV _____
ČTK _____
ND _____
SPZ _____

Úkol 3 U následujících slov určete způsob vzniku.

ČSSD	oko na punčoše	provést výměnu
lesostep	žákajda	kulturák
ZOO	segedín	banka
jazyk u bot	ředitelka	ropovod
kamenný		

Úkol 4 Označte správnou odpověď – neologismy.

komplement

- a) doplňující prvek b) základní součást c) malá vojenská jednotka d) ozdoba

petterapie

- a) nejrychlejší léčba b) neúspěšná léčba c) pourazová léčba d) léčba pomocí zvířat

favorizovat

- a) zlepšovat b) zpříjemnit něco c) dávat někomu přednost d) dochucovat pokrmy

humanizace

- a) zlidšťování b) výchova k vyšším morálním zásadám c) úcta k důstojnosti člověka
d) nezištná pomoc

labilní

- a) vyhybavý b) nestálý c) přecitlivělý d) opožděný, zaostalý

inkompatibilní

- a) nespočetný b) neslučitelný c) nevyrovnaný d) neúspěšný

komplot

- a) spiknutí b) nepsaná dohoda c) svržení vlády nebo panovníka d) tajná schůzka

screening

- a) zkouška herců před kamerou b) celostátní program preventivních vyšetření
c) módní přehlídka d) soutěž módních návrhů

empatie

- a) přenos myšlenek na dálku b) virová nákaza c) zrovnoprávnění d) schopnost vcítit se

detox

- a) odloučené pracoviště b) čistění vody c) zařízení pro drogově závislé d) roznět trhavín

Úkol 5 Zkuste ke slovu cizího původu přiřadit jazyk, ze kterého dané slovo pochází.

Parfém	Banka
Barva	Archeologie
Lečo	Republika
Gejša	Náčelník
Gól	Leporelo

Latina, Ruština, Angličtina, Francouzština, Japonština, Maďarština, Řečtina, Španělština, Němčina, Italština

Slova jednoznačná, mnohoznačná

Každé slovo má svůj **význam**. Významy slov najdeme ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Slova jednoznačná mají **pouze 1** význam. Slova mnohoznačná mají **více** významů.

Úkol 1 Rozliš slova jednoznačná a mnohoznačná.

prapor, houba, dárek, talíř, oko, pohoří, kohoutek, pánev, šátek, kočka, známka, taška, stůl, zámek, pero, hruška

Úkol 2 Napište významy slova hlava.

Úkol 3 Napiš slovo mnohoznačné:

- a) zaměstnanec v nemocnici, sourozenec – _____
- b) píše se na začátku notové osnovy, nářadí pro údržbáře – _____
- c) část lidského těla, díra na punčoše – _____
- d) spouštěč vody, zvířecí budík – _____
- e) koňovitý savec, přechod pro chodce – _____
- f) mince, symbol krále – _____

4 Ve větách najdi schované mnohoznačné slovo, zeleně ho vyznač a napiš jeho významy.

- a) Byl jsem u chovatele vzácných hadů. _____
- b) Martin se potápěl velmi blízko lodě. _____
- c) Zajímal se o hry, ze kterých získával body. _____
- d) Na plnou nádrž ujeli sto kilometrů. _____
- e) Hledáte-li Petra, najdete ho u bazénu. _____

Synonyma, antonyma, homonyma

Synonyma

- ☞ slova souznačná
- ☞ slova, která různě znějí, ale mají stejný nebo podobný význam
- ☞ jeden význam můžeme vyjádřit několika různými slovy
- ☞ vyskytují se u různých slovních druhů
- ☞ synonyma se liší slohovým užitím, rozlišujeme **slova slohově neutrální** a **slova slohově zabarvená**:

- ☞ **hovorová** – moc/mnoho, muzika/hudba, klika/štěstí
- ☞ **knižní** – pravit/říct, žal/smutek, jinoch/chlapec
- ☞ **básnická (poetismy)** – luna/měsíc, ručej/potok, jeseň/podzim
- ☞ **odborná** – hmotnost/váha

Antonyma

- ☞ slova s opačným významem

Homonyma

- ☞ slova souzvučná
- ☞ slova, která stejně znějí, ale mají zcela odlišný význam a původ
- ☞ mezi významy neexistuje vztah, jde o náhodnou shodu tvaru slov
- ☞ obvykle mají i stejnou psanou podobu, někdy se liší i psaná podoba (být/bít, vír/výr, plod/plot)

Úkol 2 Podtrhněte slova mnohovýznamová.

klavír, oko, měsíc, láhev, Brno, ježek, člověk, jazyk, koruna, Petr, vlna, maminka, lístek, kolo, bernardýn, psaní, Lysá hora

Úkol 3 Napište synonyma:

horko _____	kluk _____	zábavný _____
chalupa _____	škaredý _____	kouř _____
omyl _____	vada _____	očarovat _____

Úkol 4 Spojte antonyma.

jít	nahoře	líc	dole	hluk	mrtvý
	stát	mluvit	nádherný	nic	ticho
živý	mlčet	ošklivý		rub	všechno

Úkol 5 Použijte slova ve větách tak, aby byl zřejmý jejich význam.

kolej - _____
 kolej - _____
 výr - _____
 vír - _____
 vlna - _____
 vlna - _____

Slovotvorba

Předmětem slovo tvorby je zjišťovat, jak se slova tvoří a jak se vytvořená slova jeví. Slova jsou tvořena třemi základními způsoby:

- 1) **odvozováním** pomocí předpon a přípon
- 2) **skládáním**
- 3) **odvozováním**

Slova, od kterých se tvoří nová pojmenování, se dělí do dvou skupin. **Slova základová** neboli značková, jsou slova původní. **Slova motivovaná** jsou ta, která jsou odvozena od jiných slov. Mezi základovým slovem a nově vzniklým slovem existuje **slovotvorný vztah**.

Úkol 1 Určete základové slovo k výrazům:

cukrář - _____	jezdec - _____
nadlesní - _____	prohra - _____
prádlo - _____	zelenina - _____
kominík - _____	
zahrada - _____	

Úkol 2 Vysvětlete, proč nejde v následujících dvojicích slov o výrazy příbuzné.

vodník – podvodník _____
 nosní – přínos _____
 míra – mírový _____
 mořský – umořit _____
 dělník – přiděl _____

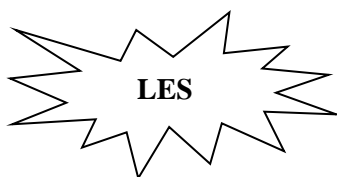
Úkol 3 Tvořte slova.

a) substantiva: *za mořem* _____, *za hranicemi* _____, *po vodě* _____, *na břehu* _____, *po břehu* _____
 b) adjektiva: *proti ústavě* _____, *bez vlády* _____, *přes čas* _____, *mezi žábami* _____, *pod zimou* _____

Úkol 4 Z kterých slov jsou vytvořeny následující složeniny.

starověk - _____ + _____	železobeton - _____ + _____
veselohra - _____ + _____	plynoměr - _____ + _____
větrolam - _____ + _____	starousedlík - _____ + _____
nosohltan - _____ + _____	knihtisk - _____ + _____
velkoměsto - _____ + _____	vlastizrada - _____ + _____
ohnivzdorný - _____ + _____	

Úkol 5 Vytvořte co nejvíce slov s kořenem LES.

Souhrnné opakování

Úkol 1 Napište slova významově příbuzná.

boj	-----	
zde	-----	
jitro	-----	----
pokrm	-----	
šálek	-----	----
moudrý	-----	-----
žal	-----	-----
přeprava	-----	-----

Úkol 2 Napište slova opačného významu.

lež	-----	----
noční	-----	----
tma	-----	----
prodávat	-----	-----
láska	-----	-----
nakládka	-----	-----
velký	-----	----
chlapec	-----	----

Úkol 3 Nahrad'te vyznačená slova přejatá výrazy domácími.

Tyto výsledky jsou absolutně nesprávné. Při zápase padl míč do autu. Získal všechny informace hledáním v computeru. Minimální cena zboží je 250 Kč. Auta mají převodovku buď manuální, nebo automatickou.

V tomto luxusním bytě budete bydlet. Dívali jsme se na ranní relaci zpráv. Počkejte na zvukový signál. Tyto práce nejdou realizovat. Koukali jsme na volejbal a basketbal.

Jazykové příručky, práce s nimi

Pravidla českého pravopisu, práce s nimi

Úkol 1 Doplňte s nebo z. Pracujte s Pravidly českého pravopisu.

Romanti-mus	organi-mus	dre-y	Filo-ofie
mechani-mus	kombiné-a	reži-ér	impul-ivní
organi-ace	univer-ita	gymná-ium	optimi-mus

Úkol 2 Doplň správně malé nebo velké písmeno. Ověř si i znalosti z dějepisu.

Bořivoj je mužské křestní jméno -lovanského původu. Podle -osmovy kroniky byl Bořivoj prvním historicky doloženým knížetem rodu -řemyslovců, prvním historicky doloženým -eským panovníkem. Jeho manželkou byla kněžna -udmila, která pocházela z rodu -šovanů. Jejich sídlem byl původně -evý -radec. Bořivoj i se svou manželkou přijali na -elké -oravě -řest'anství. Pokřtil je arcibiskup -etoděj. Posledním -řemyslovským panovníkem byl Václav III., který byl roku 1306 zavražděn v -lomouci. V roce 1310 nastoupil na -eský trůn Jan -ucemburský. Oženil se s Eliškou -řemyslovnou. Jeho syn Karel -tvrtý se stal už jedenáctým -eským králem. Byl velmi vzdělaný, uměl -esky, -emecky, -atinsky, -rancouzsky, ale byl pravým -echem. Jako -eský král proslul především založením -ového -ěsta v Praze, dal postavit také -arlův -ost a hrad -arlštej, založil v Praze -niverzitu -arlovu, která byla nejstarší univerzitou ve -třední -vropě. Rozšířil i území -eského státu, především -everovýchodním směrem. Právem mu náleží označení -tec vlasti.

Úkol 3 V které větě není chyba?

- Navštívili jsme hospůdku U bílé paní v Novém Městě na Moravě
- Navštívili jsme hospůdku U Bílé paní v Novém Městě na Moravě
- Navštívili jsme hospůdku U Bílé paní v Novém městě na Moravě
- Navštívili jsme hospůdku U Bílé Paní v Novém Městě na Moravě

Úkol 4 Doplň ě/je.

ztráta v.....domí, v.....t na parkoviště, v.....šák, v.....rná kamarádka, pov.....řovací listina, hov.....zí maso, osv.....žující nápoj, koupelová p.....na, vysoký v.....k, březová v.....tev, v tráv....., v.....dro na vodu, časopis Kv.....ty, v.....neček z kvítí, významný ob.....v, v.....čný oheň, vysoká v.....ž, dův.....rná zpráva, v.....tší výkon, čerstvé pov.....tří, vyb.....hla z řady, slab..... zapískal, vyřízená ob.....dnávka, b.....lásek ovocný, v těžké porob....., ob.....hl zahradu.

Úkol 5 Rozhodni, zda napíšeš bje/bě, vje/vě, pě.

Auto ob.....lo několikrát celý okruh. Často jezdíme na chatu do B.....lé pod Bezdězem. V poslední do..... si zlepšil známku z matematiky. Obdivovala jeho o.....sestry. Indiáni říkalilochům bledé tváře. Oznámili nám, že ob.....mná zavazadla se nedopravují. Loni o prázdninách jsme byli u přátel v B.....lehradu. Petr si koupil nový pod.....rák na ryby. Které o.....žnice znáš? Zba.....lý člověk nebývá v oblib..... B.....tuška b.....dovala, že do cíle jistě nedo.....hne. Na chodb..... stály hráb..... Pan B.....lka opravuje ob.....tavě ob.....ma vnukům kolob.....žky. Přesv.....dčil se, že prov.....rka v.....domostí byla pečliv..... připravena. Venku je v.....trno a vytvářejí se záv.....je. Zv.....davě prolístoval Petiškovy Staré řecké báje a pov.....sti. Cesta p.....šky trvala p.....t hodin.

Komunikační výchova

Jazyková kultura, kultura projevu, principy kulturního vyjadřování

Jazyková kultura je:

- 1.) **Součástí kultury vůbec, vyplývá z potřeb společnosti**
 - jazykové vyjadřování podléhá i normám společenského chování
- 2.) **Úroveň jazykového vyjadřování a péče ně = kultivování jazyka**
- 3.) **Týká se všech stylů, všech situací, v projevech mluvených i psaných**
- 4.) **Řeč, jednání je projevem vlastností a charakteru člověka**
- 5.) **Záleží i na vyspělosti uživatelů jazyka, na jazykové praxi**
- 6.) **Jazyková výchova je dána školní výchovou, podporována kvalitní četbou, divadlem, dobrými projevy v rozhlasu a televizi a záleží na snaze a odpovědnosti každého jedince.**

Jazyková kultura se projevuje:

- **v rovině jazyka**
 - všechny možnosti a prostředky k dorozumívání pro uživatele
 - pečují o ni jazykovědci, bohemisté
- **v rovině řeči**
 - úroveň konkrétního dorozumívání, individuální projevy
 - pečují o ni uživatelé jazyka

Úkol 1 Napište principy kulturního vyjadřování.

Úkol 2 Napište způsoby, jakými lze zlepšit způsoby vyjadřování. _____

Vztah ke slovům cizího původu a jejich užívání

Úkol 1 V českém jazyce jsou nejvíce používána slova převzatá ze 4 jazyků, je to dáno i historickým vývojem. Přijďte na to, z jakých?

Úkol 2 V jakých případech lze použít slova cizího původu.

Úkol 3 Daná slova využijte vhodně ve větách

dealer	_____
jackpot	_____
leasing	_____
notebook	_____
snowboard	_____
hotdog	_____
airbag	_____

Úkol 4 Přiřaďte správné významy k přejetým slovům.

1. abonent	a) sebespozování
2. bariéra	b) vyhnanství
3. fingovat	c) jízlivost
4. exil	d) překážka, zábrana
5. hit	e) pružný
6. bysta	f) klidný člověk
7. fikce	g) tlaková níže
8. elastický	h) úspěšná píseň
9. domestikace	i) systém přepravy
10. cyklona	j) zdání, klam, domněnka
11. asertivita	k) předstírat
12. integrace	l) sochařský portrét hlavy
13. sarkazmus	m) začlenění
14. flegmatik	n) předplatitel
15. logistika	o) zdomácnění

Úkol 5 Opravte chyby ve větách. Nahraďte nevhodně použité cizí výrazy.

Používat cizí termity je velké rizoto, protože může dojít ke katastrálnímu fiakru.

K obědu jsme měli prýt.

Dneska je divnej den, to zase budou na slunci nějaký interupce.

Já ty doktoři nemám ráda, Alenko. Oni se mezi sebou pořád kastrujou a nikoho mezi sebe nepustěj.

Dneska v televizi bude Bára Bejziková a potom kentaury.

Když v dnešní době nemáš kompetence, tak o dobrou práci nezakopneš.

Zde prosím napište své iniciály: jméno, adresu, telefonní číslo.

Odvezli ho do nemocnice s deflorací dvanáctníku.

Chtěli bychom demontovat včerejší prohlášení.

Pěstování BOJLERŮ propagoval už Miloušek Jakešů.

Hladina vody kulmovala přesně v poledne.

Přistihla jsem svého muže infragmenty.

Aspoň ten život není tak fasádní ...

Verbální a nonverbální prostředky komunikace

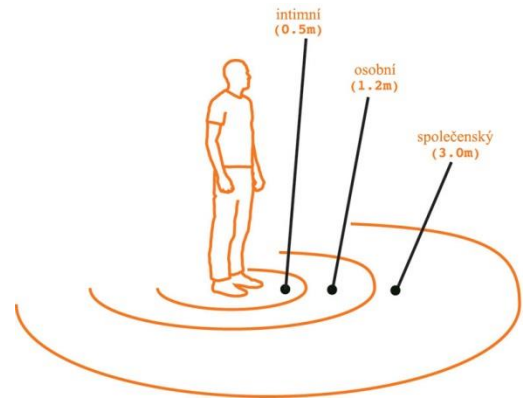
Verbální komunikace představuje nejčastější způsob dorozumívání. Může mít zvukovou i psanou formu. Nejčastěji je uskutečňována pomocí jazyka, slov a řeči a lze ji definovat jako nejuniverzálnější formu dorozumívání. Neverbální komunikace (beze slov) plní významnou funkci i v samotném poznávání člověka a utváření celkového dojmu. Pomocí ní je možné odhalit, jestli komunikující mluví pravdu a jaké jsou jeho pravé úmysly.

Úkol 1 Charakterizujte všechny prvky komunikace.

Úkol 2 Představte si, že jste na koncertě, kde není slyšet vlastního slova. Asi 20 kroků od vás stojí někdo, s kým byste se rádi seznámili, jak navážete kontakt, aniž byste dotyčnou osobu oslovili?

Úkol 3 Rozhodněte, co všechno patří do neverbální komunikace.

Úkol 4 Jaké zlovyky neverbální komunikace znáte?

Projevy mluvené a psané, shody a rozdíly

Úkol 1 Rozdělte se do 2. skupin (ideálně v jedné lavici bude zástupce skupiny A i B). Připravte si krátký text na zadané téma:

- téma skupiny A zima vs. léto
- téma skupiny B černá vs. bílá

Na vypracování textu máte 5 minut. Počítejte se zveřejněním svých příspěvků.

Úkol 2 Zhodnoťte vystoupení svých spolužáků. Všimněte si chyb, opakování slov, atd.

- _____
- _____
- _____

Úkol 3 Na základě příspěvků svých a svých spolužáků se pokuste charakterizovat psané projevy.

Úkol 4 Vymyslete si jedno téma, které by bylo vhodné k mluvenému projevu. Vyberte ze třídy tři osoby, kterým téma zadáte. Ohodnoťte projev svých spolužáků.

- _____
- _____
- _____

Úkol 5 vyberte z nabídky informace týkající se mluveného, resp. psaného projevu.

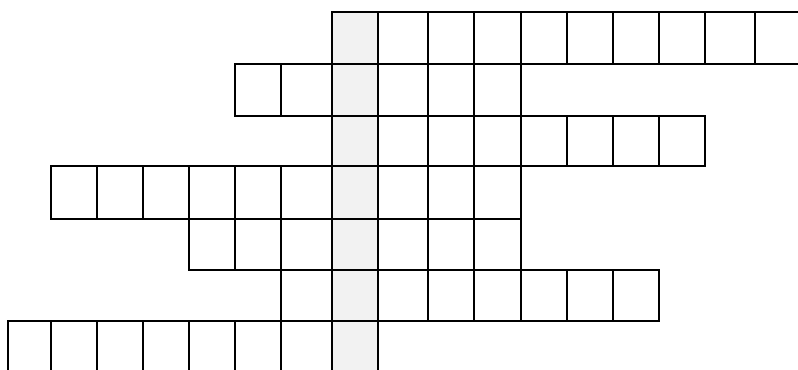
zpravidla monolog	nepřipravenost	uspořádanost	nespisovnost
emocionalita	objektivnost	přehlednost	
opravy	časté užití neurčitých zájmen	více určité	připravenost
spisovnost	jednodušší skladba	neopakování slov	dialogičnost
opakování slov	subjektivita	složitější skladba	
vázanost na konkrétní situaci			

Mluvený projev

Psaný projev

Procvičování a upevňování znalostí

Úkol 1 Vyluštěte křížovku.

- Slova, která označují zaniklé jevy.
- Rozhovor mezi dvěma lidmi.
- Část slova před kořenem.
- Jazyk, ze kterého se v současnosti nejvíce přejímá
- Zóna vzdálenosti do 0,5metru
- Způsob tvoření slov
- Slova stejného či podobného významu

Slohová výchova

Slohové postupy

Slohové postupy slouží jako základní směrnice při výstavbě textu. Volba správného postupu je prvním krokem při výstavbě textu. Rozlišujeme základních pět slohových postupů:

- **informační**
- **vyprávěcí**
- **popisný**
- **výkladový**
- **úvahový**

Pokud chceme někomu sdělit, že jsme ve výloze obchodu viděli pěkné boty, pravděpodobně použijeme postup informační (popř. vyprávěcí), abychom boty přiblížili, použijeme postup popisný, a zamyslíme-li se, zdali boty potřebujeme, využijeme postup úvahový. Pro každý postup jsou charakteristické jiné jazykové prostředky a odlišná kompozice textu. Jednotlivé postupy lze v rámci jednoho textu kombinovat.

Úkol 1 U každé ukázky určete slohový postup. Dále se zamyslete nad tím, co je cílem daného postupu, kde je možné jej použít, jaké jazykové prostředky jsou pro něj typické.

Ukázka 1

Baudelairovo dílo, jeho sbírka „Květy zla“, stojí na rozmezí dob: jednu tvář obrácenou do minulosti, druhou do budoucnosti. Podává nejdokonalejší umění v starém slova smyslu jako výraz mohutného a vyzrálého intelektu, ale rozkládá je již také, označuje novým smyslem staré věci, a přináší tím novou interpretaci života. Označuje všednost, nudu, rozvrat a neřest magií poezie, jejíž aureolu věšeli dosud básníci jen na věci monumentální a historické.

Zásluha Baudelaira spočívá v tom, že rozšířil zorné pole poetičnosti. Neřest a zločin jako ctnost a svatost, ošklivost modernosti a syrové mechaničnosti jako samozřejmost snu a vzlet ideje. Svět pocitů není Baudelairovi uzavřen, naopak, každý pocit nese v sobě schopnost nekonečné rezonance.

Jeho poezie nevykládá, neopisuje, nýbrž sugeruje. Není mu věcí citu nebo vášně, ale intelektu.

(F.X.Šalda: Několik „Prokletých básníků“, předmluva v knize Prokletí básníků)

Slohový postup: _____

Cíl: _____

Použití: _____

Jazykové prostředky: _____

Ukázka 2

Otec se otočil na mě: „Pionýre, co se stane se skleničkou, když s ní praštím o zem?“

„Já nevím,“ řekl jsem, „asi se rozbije.“

„Rozbije?“ zvedl otec komediantsky obočí. „Že se rozbije?“ Šťastně se zasmál a vzápětí zvážněl. „Ano, tak tomu dřív vskutku bylo. Neškleb se!“ okřikl bratra. „Jenže...“ v tu chvíli si dal na čas, „pak se dalo dohromady pár chytrých hlav a ty si řekly: Dost! A není náhoda,“ obrátil se na bratra a pečlivě artikuloval každé slovo, „že těch pár chytrých hlav se sešlo v Polské lidové republice! V socialistickém Polsku!“ Pokýval hlavou slavnostně a slavnostně prohlásil: „Nerozbitná sklenička!“

(P.Šabach – Hovno hoří)

Slohový postup: _____

Cíl: _____

Použití: _____

Jazykové prostředky: _____

Ukázka 3

Stanice Ústí nad Labem – západ

Osobní vlak číslo 4218 linky EE ze směru Děčín – hlavní nádraží, pravidelný příjezd v 8:20 přijel na kolej č.4. Vlak dále pokračuje ve směru Teplice v Čechách, Duchcov, Bílina, Most .Pravidelný odjezd v 8:22. Upozorňujeme cestující: zastávky a stanice Bohosudov, Oldřichov u Duchcova a Želénky vlak projíždí.

___. HODINA

DATUM: _____

Slohový postup: _____

Cíl: _____

Použití: _____

Jazykové prostředky: _____

Ukázka 4

Předtím seděla ve stínu, takže jsem si teprve teď mohl prohlédnout její postavu a obličej. Byla útlá, skoro ještě děvčátko. Postava nádherná a obličej – věru, tak půvabnou tvářičku jsem snad dosud nespátřil: překrásné jemné tahy, rámované zlatoplavými kadeřemi, jež jí v prstencích spadaly na půvabnou šíji. A ty oči! – nebyl bych jim odolal, kdyby hleděly jen trochu vlídně.

(E. Brontë – Na Větrné hůrce)

Slohový postup: _____

Cíl: _____

Použití: _____

Jazykové prostředky: _____

Ukázka 5

V průběhu života se mění prostředí, v němž žijeme, lidé, jimiž se obklopujeme. Občas se stěhujeme, střídáme vůně, práci, obměňujeme šatník, partnery. A v závislosti na aktuální životní fázi také měníme životní styl. Zvlášť chceme-li být krásné a štíhlé... Jaké fáze lidského života jsou tedy pro nás nejzásadnější? Jaké jsou zde odlišnosti v pohybu, skladbě jídla. A vyznačuje se každá fáze změnou životního stylu?

(Dieta, 9/2011, s.28, upraveno)

Slohový postup: _____

Cíl: _____

Použití: _____

Jazykové prostředky: _____

Slohové útvary a používané jazykové prostředky

Slohové útvary vznikly jako výsledek výběru slohového postupu, funkčního stylu a vhodných jazykových prostředků. Jedná se o konkrétní text, v němž je možné kombinovat i několik slohových postupů. Podle převládajícího postupu rozlišujeme sedm základních útvarů:

- zpráva
- oznámení
- vypravování
- popis
- charakteristika
- výklad
- úvaha

Kromě těchto útvarů existují ještě další, např. inzerát, reportáž, esej, posudek.

Úkol 1 Určete u následujících ukázek slohový útvar. Vybírejte z nabídky pod ukázkami.

Ukázka 1

Rýži uvaříme podle návodu. Na oleji osmahneme cibulku, přidáme na kostky nakrájená kuřecí prsa, osolíme, opepříme a podusíme doměkka. Nakonec přidáme v páře uvařenou brokolici, vmícháme sójové mléko, posypeme sezamovými semínky. Podáváme s rýží.

Ukázka 2

Prodám RD o rozloze 100 m², ležící na pozemku 2000 m². Dům je řešen jako 4+1. Bližší informace na tel. čísle 744 558 558. RK nevolat.

Ukázka 3

Oznamujeme občanům, že dne 15.2.2013 od 14:00 proběhne oprava poruchy vodovodního řadu. Z tohoto důvodu nepoteče teplá voda.

<p>Ukázka 4 Každá žena ví, že ideální muž neexistuje, je to mýtus, stejně tak jako Ježíšek. Každý ví, že není, přesto zachovávají zdání jeho existence. Avšak připusťme existenci prince na bílém koni. Jaký by měl být, jak by měl vypadat?</p>	<p>Ukázka 5 Vážení, dovolte, abych Vás přivítal na tomto večírku. Rok se s rokem sešel a nastal čas, abychom se s tím starým rozloučili a užili si poslední jeho okamžiky v kruhu přátel.</p>
<p>Ukázka 6 Teplíčko – sněhová bouře, která se přehnala přes území Teplicka, způsobila velké škody. Nikdo našťěstí nebyl zraněn. Popadané stromy však zatarasily silnici vedoucí na Moldavu. Zasahující hasičské jednotky trasu zprůjezdnyly kolem 19. hodiny.</p>	<p>Ukázka 7 Žádám o přijetí do pracovního poměru na místo referent odboru životního prostředí. K výkonu tohoto povolání disponuji veškerými předpoklady.</p>
<p>Ukázka 8 Pronajímatel přenechává nájemci byt do užívání na dobu určitou od 1.2.2013 do 1.2.2014. Pronajímatel souhlasí s tím, že se v případě řádného plnění povinností nájemce na žádost nájemce doba nájmu prodlouží automaticky o jeden rok. Dokladem o prodloužení je písemné potvrzení pronajímatele.</p>	<p>Ukázka 9 Vzdělání 2010 – dosud Karlova univerzita – učitelství pro střední školy – aprobace český jazyk – dějepis 2006-2010 Gymnázium Teplice, maturitní zkouška s českého jazyka, anglického jazyka, německého jazyka, dějepisu</p>

<p>Ukázka 10 Toto pesimisticky vyznívající svědectví Karla IV. zapsané v jeho vlastním životopise, vystihuje situaci, v níž se mladý Lucemburk ocitl po svém příchodu do Čech na podzim roku 1333. Karlův otec, český král Jan Lucemburský, pobýval drahý čas své vlády v cizině a o české záležitosti jevil pramálo zájem.</p>	<p>Ukázka 11 Jj, zítra v 5 u kina. MTR ☺</p>
<p>Ukázka 12 Měli jsme doma nástěnku. Visela na čestném místě v předsíni. V rohu téhle nástěnky jsem naaranžoval pionýrský šátek a těsně pod ním jsem pravidelně měnil aktuality z tisku. Uprostřed nástěnky se měnil jídelní lístek. Ten vlastnoručně sepisoval otec.</p>	<p>Ukázka 14 Jak jste spokojen s výsledky prezidentských voleb? Abych pravdu řekl, očekával jsem lepší umístění, ale není čas plakat nad výsledky, je potřeba zamyslet se, proč dopadl takto a kde nastala chyba. Litujete, že jsem kandidoval? V žádném případě, nelituje. Jedná se o drahocennou zkušenost. Tak je potřeba na to pohlížet, nevyhrát v tomto případě rozhodně neznamená totální fiasko.</p>
<p>Ukázka 13 Rodiče Andulce řekli přesně: „Kdyby tě obtěžovalo nějaké individuum, kopni ho vši silou mezi nohy.“ Když ji jednou večer před domem chytla u popelnic špinavá ruka a bezzubá ústa se pomalu rozšklebila, rozpomněla se Andulka na varování rodičů a v jedné vteřině přesným bodlem zasáhla Bártu lakovaným střeviskem. V té chvíli se velký obdivovatel Tomáše Akvinského vrátil ve vzpomínkách do vyšetřovací vazby, převalil se na bok a stočený do klubíčka zůstal ležet na zemi.</p>	
<p>Ukázka 15 Upomínka za služby Pevné telefonní přípojky Vážení zákazníku, dovolujeme si Vás upozornit, že jste dosud nezaplatil finanční obnos spojený s úhradou za služby poskytnuté společností Teletele.</p>	<p>Jan Skrblik Exekuční 33 417 24 Tepice</p>

<p>zpráva vypravování inzerát úvaha proslov</p>	<p>recept oznámení smlouva životopis žádost</p>	<p>SMS rozhovor popis úřední dopis výklad</p>
---	---	---

Funkční styly

Úkol 1 Doplňte vynechaná místa v textu.

Funkční styly rozčleňují komunikát podle jeho _____, která je mu dána. Základní funkcí je funkce _____, ale mohou se na ni nabalovat další funkce, např. _____.
 _____ . V současné době rozlišujeme ____ stylů:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Úkol 2 Doplňte informace do tabulky.

FUNKČNÍ STYL	FUNKCE	POUŽITÍ	FORMA	JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

Souhrnné opakování

Úkol 1 Určete u jednotlivých ukázek funkční styl.

Ukázka 1

Mne, zabloudilou loď, vrženou za vichřice
do vzduchu bez ptactva za gigantický plot,
mne nezachrání už záchranná plachetnice,
můj trup je opilý přívaly slaných vod,

Ukázka 2

Po rekordních sněhových srážkách o víkendu trápí řidiče na českých silnicích voda z tajícího sněhu. Během neděle se výrazně oteplilo a na cestách je poměrně dost vody. V místech, kam za poslední tři dny nezavítal žádný nákladní automobil s radlicí na odhrnutí sněhu, je vysoká vrstva rozjetého mokrého sněhu, přes kterou se auta obtížně dostávají.

Ukázka 3

Vážení spoluobčané,
dovolte, abych Vás z Pražského hradu v první den roku 2013 jako každoročně pozdravil a do nadcházejících dvanácti měsíců Vám popřál zdraví a štěstí v osobním životě a naší zemi politickou a ekonomickou stabilitu a tolik potřebnou svornost občanů.

Ukázka 4

Zatímco síla feudálních armád spočívala v obrněné jízdě, údernou pěstí husitských houfů byla pýchota. Vozová hradba se stala pro ni mobilní pevností. Typickým pěšákem byl venkovský sedlák či bezzemek. Dostal do rukou zbraně, které byly po ruce a se kterými dokázal bez dlouhého výcviku zacházet. Husité fakticky žádné nové zbraně nezavedli, nové však bylo jejich masové použití.

Ukázka 5

Dobrý den,
posílám Vám seznam četby k maturitě. Prosím o kontrolu.

Hezký den Andrea Červená

Ukázka 6

Na základě Vaší žádosti Vám sděluji, že pozůstalostní dávka z penzijního připojištění Vám bude vyplacena do konce měsíce 11/2011.

Ukázka 7

Obecná čeština je nespisovná forma českého jazyka používaná v běžné ústní komunikaci. Tradičně se definuje jako interdialekt používaný zejména v Čechách a na západní Moravě. Je poměrně nejzkonsolidovanější z českých interdialektů, vznikla na středočeském základě nivelizací čes. nářečí v užším smyslu.

Ukázka 8

Ahoj mami,
pokouším se ti dovolat až po čtvrté. Až budeš moct, zavolej, musím s tebou probrat něco důležitýho. Pa Jana

Ukázka 9

Vážení novomanželé, dámy a pánové!
Dovolte mi, abych pronesla pár slov. Chtějí, co mají, nikdo je do toho nenutil, přesto jim přeji hlavně pevné nervy a výdrž. Hlavně, aby jim to dlouho vydrželo.
Svatbu a přípitek máme úspěšně za sebou a tak nezbývá, než všechno tohle jídlo sníst a pití vypít.
Takže dobrou chuť.

Ukázka 10

Hlášení obecního rozhlasu,

oznamujeme občanům, že se dne 25.6.2013 ztratil srnčí pinč slyšící na jméno Brutus. Jakékoli informace o ztraceném psu sdělte prosím na Obecním úřadě v Chotyni. Konec hlášení.

Ukázka 11

Je to vskutku pravda, že se člověk nikdy nemůže změnit? Cítil nezkrotnou touhu po neposkvřené čistotě svého jinošství – po tom jinošství bílém jako růže, jak kdysi řekl lord Henry. Věděl, že se pošpinil, že si mysl přesytil zkažeností a obraznost naplnil hrůzou; že měl na jiné špatný vliv a že mu to působilo strašné potěšení; že z životů, jež se setkaly s jeho životem, uvrhl do hanby právě ty nejbezúhonnější a nejslibnější. Ale což je to všechno neodčitelné? Což mu nezbývá žádná naděje?

Ukázka 12

Vážený zákazníku,
dovolujeme s Vás upozornit, že jsme dosud neobdrželi úhradu za služby poskytnuté společností Teltel a.s., ve výši 558, 91 Kč.

Úkol 2 Poznejte podle indicií funkční styl.

- ✚ automatizace - _____
- ✚ složité větné konstrukce - _____
- ✚ sms - _____
- ✚ rétorika - _____
- ✚ aktualizace - _____
- ✚ hesla - _____
- ✚ vše dovoleno - _____
- ✚ formulář - _____
- ✚ navázání kontaktu - _____

Prostě sdělovací funkční styl

Vypravování, vyprávěcí slohový postup

Cílem **vypravování** je zajímavé zprostředkování děje, proto nemůže být nikdy strohé, ale mělo by být poutavé, zajímavé, barvitě a jedinečné. Vyprávění je vždy subjektivní, protože se do něj promítá styl autora. V každodenním životě se setkáváme s vyprávěním mluveným, ale v beletrii se objevuje jako vyprávění umělecké. Mluvené vyprávění se vyznačuje jednodušší strukturou, je spontánní, neuspořádané. Naproti tomu umělecké vyprávění je uspořádané, promyšlené, často zde dochází k prolínání několika dějových a časových rovin.

Standardní **struktura** vypravování bývá následující:

- uvedení děje
- zápletka
- stupňování zápletky
- vyvrcholení, rozuzlení

Příčemž začátek děje může být pozvolný či náhlý, rovněž závěr může být uchopen několika způsoby (uzavřený, otevřený, popř. pointa).

Při výstavbě děje se uplatňuje několik základních **kompozičních postupů**:

- chronologický – události děje řazeny v časové posloupnosti
- retrospektivní – časová posloupnost je obrácena
- rámcová – příběhy jsou zastřešeny jednou rámcovou událostí
- kronikářská, tříště, řetězová, atd.

Úkol 1 Následující obrázky seřad'te

dle logické návaznosti.

Úkol 2 Ke každému obrázku přiřad'te část struktury příběhu.

Struktura příběhu	Obrázek č.
uvedení děje	
zápletka	
stupňování zápletky	
vyvrcholení, rozuzlení	

Úkol 3 Na základě výše uvedených obrázků vytvořte krátký příběh.

Úkol 4 Poskládejte části příběhu tak, aby logicky navazovaly.

„Podívej se, podívej se!“ zvolal keř. „Teď je růže dotvořena.“ Ale na to už slavík neodpověděl. Ležel mrtev ve vysoké trávě, v srdci trn.

„Přitiskni se ještě víc, slavičku,“ zvolal keř, „nebo přijde den a, růže nebude dotvořena.“

A když na nebesích zazářila luna, slavík přiletěl k růžovému keři a nabodl se hrudí na trn. Celou noc zpíval s trnem v hrudi a chladná křišťálová luna se klonila níž a naslouchala.

„Raduj se,“ volal slavík, „raduj se, budeš mít tu svou červenou růži! Já ji za měsíčního světla vytvořím z hudby a zbarvím krví vlastního srdce.“

Ale rozuměl tomu dub a zesmutněl, protože toho slavička, co si vystavěl hnízdo v jeho větvích, měl velice rád.

Student vzhlédl z trávy, ale nemohl rozumět tomu, co mu slavík říká, neboť znal jenom to, co je psáno v knihách.

Úkol 5 Dešifrujte příběh, označte strukturu příběhu.

Vyprávěcí postupy v běžné komunikaci, uměleckém projevu, publicistice

Vypravování má rozličné využití. Můžeme se s ním setkat, např.

- v **umělecké literatuře** – základem epických děl (povídek, románů, pověstí)
- v **běžných hovorech** – prosté vypravování událostí, zážitků, korespondence
- v **publicistice** – fejeton, reportáž, črta
- v **odborných pracích** – historická tematika, životopis významné osobnosti

Úkol 1 Doplňte vhodně vynechaná slova.

Drahá maminko,
 11. listopad 1918 si budu navždy _____. Ve 4 hodiny ráno jsme se _____ přesunovat. V 9:30 zahájili Němci ohromnou _____. Všechno bylo vzhůru _____. V 10:45 přišel _____ zastavit palbu. Šeptanda rozšířila zprávu, že už je všemu _____. A já jsem určitě nebyl sám, kdo se _____, aby to byla pravda. A v 11 hodin se rozhostilo úplně _____. Byl to absolutně _____ okamžik v mém životě. Po zbytek našeho dne navštěvovaly naše linie skupinky usměvavých Němců, přinášejících _____ a víno. Za soumraku začaly další _____. Kam až oko dohlédlo, podél celé frontové linie, zaplály táborové _____. To nebylo vidět už řadu let. Bylo to velkolepé a já jsem _____ vedle plápolajícího ohně. Drahá maminko, brzy se _____ domů a všichni zase budeme šťastni a hlavně _____...

Lloyd

Úkol 2 Rozhodněte, zdali byste se s uvedeným textem setkali v umělecké literatuře, publicistice či v běžném hovoru. _____

Úkol 3 Vyluštěte toto zapeklité vypravování.

Žil byl jeden kluk. Jmenoval se Petr **opečený plátek chleba na sedm**. Jednou si on a jeho **přítel člověka na tři jménem kulovitý náboj na**

čtyři vyšli na krátkou procházku. Na stromě poblíž kostela seděl černý **lovec myší na šest**. Když ho **domácí hlídač na tři** spatřil, zjezily se mu všechny **jemné útvary vyrůstající z pokožky na pět**, pak začal štěkat a skákat jako zběsilý. Vyděšený **samec kočky na šest** vzal **dolní končetiny na čtyři** na ramena a pelášil přes **městský sad na čtyři** pryč. Neuplynula snad ani **základní jednotka času na sedm** a **drobný kulatý náboj na čtyři** se rozhodl. Musím uprchlíka za každou cenu chytit. Běžel tak rychle, až mu ve větru vlály jeho dlouhé **orgány sluchu na tři**. Doposud klidný Petr nevěřil svým očím. Jeho miláček byl v mžiku pryč. Jedno neznámé **lidské mládě na čtyři** mu prozradilo, že obě zvířata minula **místo upravené pro hry na šest** a zaběhla do nedalekého **obdělávaného pozemku na čtyři**, kde je skryla dozrávající krmná **bylina s velkými listy pěstovaná pro ztloustlý kořen na čtyři**. Hledání zběhů trvalo celý **úsek 24 hodin na tři**. Jak pátrání nakonec dopadlo, jsem se dověděla až mnohem později. Největší **širitelka klepů na pět** Nováková vyprávěla jedné své známé, že se **nejlepší přítel člověka na tři** k majiteli Petrovi vrátil sám až po dvou dnech celý vyhladovělý a jedině, co prý chytil, byly **drobné skákavé potvůrky cizopasící na savcích a ptácích na pět**. Kam zmizel vyděšený **lovec myší také na pět**, to dodnes nikdo neví. Asi se rozhodl pro **vycestování do ciziny na osm**. Možná doufal, že tam podobní temperamentní **domácí hlídači na tři**, jako je Petrův **drobný kulatý náboj na čtyři**, nežijí. My však víme své, že?

Úkol 2 Vymyslete název příběhu. _____

Úkol 3 Domyslete, co se stalo s kocourem. Využijte všechny volné řádky.

Úkol 4 Uvedený text by mohl být součástí umělecké literatury. Přepište jej tak, jako byste příhodu vypravovali kamarádovi/kamarádce.

Stavba vypravování

Základem vypravování je děj, který je uspořádaný v časových či příčinných souvislostech. Příběh by měl být výstižný tak, aby si ho **čtenář dovedl představit**. Příběhem mohou být **skutečné nebo vymyšlené události**. Příběh musí mít zápletku, měl by být názorný a živý.

Vypravování má následující stavbu:

expoziční - uvedení do situace, seznámení s postavami, místem děje

kolize - objevuje se nějaký problém nebo konflikt

krize - vystupňování konfliktu

peripetie - peripetie, přináší další napětí

rozuzlení - pointa, vysvětlení

___ HODINA

DATUM: _____

Tu jsem byl zase s babičkou a dědečkem o letních prázdninách na dovolené. O "členy" nebylo nouze, protože s námi byla i moje sestřenka z Homolky. A protože jsme oba dva jedináčci, tak si bezvadně rozumíme. A taky to podle toho vypadalo. Jednou jsme šli na dlouhý výlet. Bylo strašné vedro, ale naštěstí jsme chodili skoro pořád cestami, které byly z jedné i z druhé strany kryty stromy. Za nějakou chvíli jsme vyšli z kryté cesty a vydali se do kopce po rozpáleném asfaltu, který se skoro žárem roztékal. Na konci kopce, jenž jsme s námahou vyšlápli, byl po pravé straně les s rozsáhlými loukami a malými políčky. Zde jsme si odpočinuli, najedli a babička si z ničeho nic začala něco výhružně mumlat pod "vousy". Dědeček se na babičku nechápavě podíval, jako když se vegetarián dívá na řízek, a taky si začal něco mumlat. Z toho vznikla taková menší neškodná hádka, která nevedla vůbec k ničemu. V té zmatené spleti slov dědeček povídá: "Ty jsi náš Kecafón, vid'!?" A šel si se smíchem sednout. Na to se babička rozesmála a my také. Po této "hádce" jsme babičce do konce dovolené neřekli už jinak než Kecafón!

Úkol 2 Sestavte vypravování tak, aby jednotlivé části příběhu byly ve správném pořadí. Označte jednotlivé části vypravování.

Jak tam seděl, přišla mu na mysl všechna ta lopota celého dlouhého života, jeho samota i vetché údy, a v tom mu uklouzl povzdech:

Jenom to dořekl, kde se vzala, tu se vzala, Smrt stála před ním a ptala se ho, proč ji volá..

Bylo to takhle na podzim, kdy se jeden starý člověk vydal do lesa na dříví: měl už nejvýš na čase .zásobit se

„Kdyby si pro mě radši přišla Smrt!“

Šlo se mu, to se ví, ztěžka, byl beztak sehnutý věkem a teď ke všemu ještě ta tíže!

I zastavoval se co chvíli, aby popadl dech, ale vesnice byla pořád daleko.

Dá to rozum, že se stařec polekal.

Nasbíral klestí a byla to pořádná otep.

Zmožen únavou nakonec shodil otep a usedl na pařez, aby si odpočinul.

Ale neztratil hlavu a povídá: „Já že jsem tě volal? Ani nevím. Ale když už jsi tady, můžeš mi pomoci s mou otepí.“

S hekáním si ji jenom taktak vyzvedl na záda a vracel se domů.

Charakteristické jazykové prostředky

V textech se uplatňují různé způsoby vypravování. Vyprávět lze z pozice vypravěče, ale také z pohledu postav. **Pásmo vypravěče** je nejčastěji tvořeno er-formou (vyprávění ve 3. osobě), ale rovněž ich-formou (vyprávění v 1. osobě sg.) a wir – formou (1. osoba pl.). V rámci textu může vypravěč vystupovat v různých perspektivách:

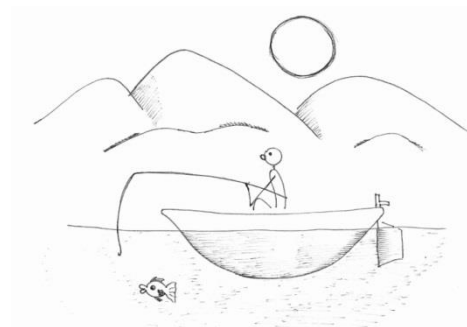
- vypravěč autorský – vševědoucí, děje se neúčastní
- vypravěč personální – sleduje dění jako jedna z vystupujících postav
- vypravěč přímý – účastní se děje jako jedna z postav a zároveň děj vypráví
- vypravěč oko kamery – řeč postav ustupuje popisu prostředí

Pásmo postav je realizováno prostřednictvím jejich promluv, tj. dialogů, monologů, vnitřních monologů. Postavy zpravidla promlouvají:

- přímou řečí
- nevlastní přímá řeč
- polopřímá řeč
- nepřímá řeč

Protože vyprávění by mělo být dynamické, volíme i vhodné jazykové prostředky. Kromě široké škály sloves je vhodné používat změny času, širokou slovní zásobu a jazykové prostředky jak z oblasti spisovného, tak i nespisovného jazyka.

Úkol 1 K obrázku vymyslete dialog, monolog a vnitřní monolog.

Úkol 2 Charakterizujte jazyk užitý v následujících ukázkách.

Jednoho dne kolem poledního jsem si na zadní plošině přeplněného autobusu linky S povšiml mladíka s nezvykle dlouhým krkem a s kloboukem, na němž byl místo stuhy ozdobný prýmek. Náhle se mladík obořil na svého souseda a obvinil jej, že mu šlape na nohy pokaždé, když lidé nastupují nebo vystupují. Rychle však hádku ukončil, když uviděl volné místo; vrhl se k němu a posadil se. O dvě hodiny později jsem ho zahlédl na Římském nádvoří před nádražím Saint – Lazare. Procházel se s přítelem, který mu radil, aby posunul horní knoflík u svrchníku o pár centimetrů výš.

Řekl jsem si dneska, nejvyšší čas pokřtít můj nový klobouk – vám řeknu docela pikantní. Před nádražím Saint – Lazare jsem potkal X. Snažil se do mě rýt, že prý mám moc široký výstřih a kdesi cosi. O klobouku ani slovo, závistivec. Prve když jsem jel autobusem, podařilo se mi elegantně poslat k šípku jednoho chlapíka. Autobus byl nemožně přečpaný a já jako na potvoru neměl prašule na taxika. Dotěra jeden.

Na pohřichu přeplněné plošině přebýval přibližně v poledne přezdobený pošuk s předlouhým pozerákem pod přihlouplým podelbím. Pojednou, překypuje pobouřením, povídá popuzeně poblíž podupávajícímu podnikavci: „Přísámbohu, pane, přestaňte mě poštuchovat.“ pak podlehl pokušení a posadil se. Později po poledni jsem potápkou potkal v podloubí před příchodem k perónům. Procházel se s přítelem, přetřásaje pravidla přijatelného parádění.

Trčel jsem tam v tom hnusným vedru celou věčnost, než si to připrděl ten smrdutej autobus s bandou blbců na zadní plošině. Mezi těma idiotama největší paidiot jeden uhrovitej skelet s pěkně přepísknutým chřtánem. Čněl tam s tou svou hučkou jak pštrosí hovno. Pak začal prskat na nějakýho marazma, co mu tam jak pominutej dupal na kocáby. Celou tu dobu se mohl podělat strachy a jak viděl jedno z těch upocených sedadel volný, vytratil se jako smrad. O dvě hodiny později jsem toho vola potkal před tou monumentální zhovadilostí zvanou Saint – Lazare. Žvanil tam s jiným pablmem o knoflíku. Říkám si: Můžeš si ho nechat přišít třeba na řiť, debile, bude ti to stejně prd platný.

Když Albert vešel do kavárny, parta už byla pohromadě. Byli tu René, Robert, Adolphe, Georges, Théodore. „Jak se vede?“ řekl Robert. „Dobrá,“ odpověděl Albert. Přivolač číšníka. „pro mě jeden picon,“ řekl. Otočil se k němu Adolphe: „Co nového?“ „Dobrá.“ „Je hezky,“ pravil Robert. „Trochu chladno,“ řekl Adolphe. „Hele, stala se mi dneska taková srandovní věc,“ řekl Albert. „Ale stejně je docela teplo,“ řekl Robert. „Jaká věc?“ zeptal se René. „V autobude, když jsem jel na oběd,“ vysvětlil Albert. „V kterým?“ „V esku.“ „Jaká věc?“ zeptal se René. „Málem jsem se nedostal dovnitř.“ „Jaká srandovní věc?“ zeptal se René. „Byli jsme napresovaný jak sardinky.“ ...

___. HODINA

DATUM: _____

Úkol 4 Dotvořte vyprávění příběhu postavené na přímě řeči. V poslední ukázce převed'te přímou řeč na ostatní typy promluv.

Příprava slohové písemné práce

Realizace písemné slohové práce

Oprava a hodnocení písemné slohové práce

Krátké informační útvary

Zpráva a oznámení

Úkol 1 Charakterizujte rozdíl mezi zprávou a oznámením a napište náležitosti těchto útvarů.

Oznamujeme občanům obce Dačice, že se dne 30. 4. 2013 koná pálení čarodějnic. Sraz všech čarodějnic i s košťaty je v areálu bývalé hasičské zbrojnice v 15:00. Chybět nebudou soutěže, opékání buřtů a skákací hrad.

Dačice – Včerejší den proběhl ve znamení her a ohně nejenak tomu bylo i v Dačicích, kde se ze včerejšího pálení čarodějnic radovaly nejvíce děti. Po celé odpoledne se konaly soutěže, děti si mohly zaskákat na skákacím hradu a k zahánění hladu měly k dispozici buřty a jiné dobroty.

Úkol 2 Když se řekne oznámení, často se nám vybaví svatební oznámení. Navrhněte si své vlastní oznámení.

Úkol 3 Seřad'te jednotlivé části zprávy a oznámení tak, aby vznikly dva logicky návazné útvary.

	Text	Pořadí
A	Veźměte děti, prarodiče i kočárky a přijďte si zasportovat.	
B	nezvládl jízdu na kluzké vozovce a sjel z dálnice.	
C	V pondělí dne 20. 9. 2011 ve večerních hodinách došlo k nešťastné události.	
D	Oznamujeme všem sportovním příznivcům, že se dne 20.9.2011 koná	
E	Začátek závodu se koná v 10:00 hodin na Mírovém náměstí.	
F	Autobus plný sportovních nadšenců vracejících se z rodinného běhu v Ústí nad Labem	
G	Nikdo z přítomných nabyl naštěstí usmrcen, všichni zranění byli na místě ošetřeni.	
H	rodinný běh Ústím nad Labem.	

___ HODINA

DATUM: _____

Osobní vizitka

Úkol 1 Výchše jsou uvedeny ukázky osobních vizitek. Odvodte, k čemu vizitka slouží. Co to vlastně vizitka je?

Osobní vizitka je _____. Slouží k _____
_____. Na vizitce je uvedeno: _____

Bohemia Power s.r.o.
Hybernská 1009/24
110 00 Praha 1
infolinka: +420 840 10 10 10

mobil: +420 775 856 740
e-mail: beepm@seznam.cz
michaela.kutilova@bohemiaint.cz

BOHEMIA POWER s.r.o.

Michaela Kutilová
Regionální ředitelka - Plzeň

Úkol 2 Čím se liší osobní a firemní vizitka? Srovnajte vzhled, ale i uvedené informace.

Úkol 3 Vytvořte si svou vlastní osobní vizitku.

Inzerát a odpověď na něj

Úkol 1 Zhodnoťte následující dva inzeráty. Posuďte vhodnost použitých jazykových prostředků. Odhalte nedostatky. Napište, co je inzerát.

Inzerát 1

Nabízím Vám ke koupi hezký **DB** 3+kk **L** o rozloze **cca** 90 m², v Teplicích, Trnovanech, v Krušnohorské ulici. Ve 2. patře, v panelovém domě, který je letos nově zateplen. Prostorný byt v původním stavu, na plastová okna přispívá **BD**. Velmi vhodný k úpravě dle svých představ. K bytu náleží sklep. Sušárna je umístěna na každém patře. Vytápění je dálkové. Jedná se o dobrou lokalitu, slušní sousedé. Veškerá občanská vybavenost je v dosahu. Blízko domu MHD, školy a školky, pošta, lékaři, obchody, supermarkety. Parkoviště u domu. Volné ihned.tel. 737777777 Jméno@seznam.cz RK nevolat!

Inzerát 2

Nabízím ke koupi luxusně vybavený **RD** 6+kk v Okounově, okres Kadaň. Tato nemovitost se nachází v klidném prostředí. Dům byl vystavěn na pozemku o rozloze 218 m². Zastavěná plocha domu činí 218 m², zahrada je cca 1150 m². Při vstupu do domu se nachází předsíň, po levé ruce vedou dveře do moc velkého obývacího pokoje, vedle něhož se nachází tělocvična se saunou. Za tělocvičnou je kuchyně s jídelnou. Z haly se vchází na WC a do garáží. Po luxusních dřevěných točitých schodech vstupujeme do patra, kde jsou tři ložnice, z každé z nich je vstup na terasu a do samostatné koupelny. Také k domu náleží šatny, prádelna, kumbály. V domě jsou balkon a dvě terasy s nádherným výhledem na okolní krajinu. K domu samozřejmě náleží garáž pro 2 vozy. V domě byla vybudována rovněž sauna. Nemovitost je vybavena kvalitním nábytkem, který je součástí prodeje. Vybavení domu: dřevěné podlahy, keramické dlažby, klimatizace, internet, bezpečnostní systém, kabelové připojení. Nedaleko domu se nachází veškerá občanská vybavenost, tj. **MHD**, školka, škola, pošta, lékař. Tato nemovitost je určena především pro náročnou klientelu. **RK** nevolat!

INZERÁT _____

Úkol 2 Vysvětlete výše zvýrazněné zkratky.

- DB _____
- L _____
- cca _____
- BD _____
- kk _____
- RD _____
- m² _____
- MHD _____
- RK _____

Úkol 3 Napište inzerát, v němž nabízíte ke koupi dům (půdorys domu je zobrazen na obrázku).

Pozvánka, reklama, plakát

Pozvánka zve na zvláštní příležitost, může být formální i neformální. Jsou zde uvedeny informace, kdo koho zve, kam, kdy na jakou událost.

Reklama je placená forma propagace například výrobku, která usiluje o zvýšení prodeje.

Plakát forma propagace určité akce, jsou zde uvedeny informace kdo, kde, kdy, cena, atd.

generální ředitel Černého divadla
Bartoloměj Veselý

si dovoluje pozvat (má tu čest pozvat)

pana Romana Vyhnálka

na slavnostní recepci
konanou u příležitosti zahájení divadelní sezony
v Tylově sále Černého divadla
v pondělí 1. září 2013 ve 20:00 hod, c. t.

Příchod možný
s prodlevou 15 minut.

R. P. S. V. / Regrets only
tel. 357 357 357
e-mail: info@cernedivadlo.cz
Pozvánka platí pro dvě osoby.

Černé divadlo
Zahradní 28, Brno
Black Tie Invited

Odpovězte

Úkol 1 Napište, kde se můžete setkat s reklamou.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Úkol 2 Jak reklama ovlivňuje život. Červeně označte, kolik reklam ovlivňuje ráno osoby. Zeleně označte výrobky, které používáte.

Ráno. Budí mě ten nový mobil od Vodafonu za 7Kč. Je to tedy v mých rukou, jestli vstanu, nebo ne. Rozhoduji se pro tu první možnost, takže po vykonání potřeby na tak čistém záchodě, že by se z něj dalo jíst, protože je umytý Domestosem, díky němuž miliony bakterií zemřely, se ocitám v koupelně. Tam nemám strach o své zuby, neboť používám Colgate - kartáček zubařů. Snídám samozřejmě sušenky BeBe, ...aby mi nechyběla energie, k tomu popiji Granko, neboť ráno dělá den a nakonec si nezapomenu vzít svůj Actimel, jinak budu mít oslabenou obranyschopnost. Po každém jídle si dávám žvýkačky Orbit, které snižují riziko vzniku zubního kazu až o 40%. Jdu se převléct. Musím ovšem použít Rexonu, ta mě nezradí. Beru si to staré tričko, ale protože bílá bílou je, vezmu si s úsměvem ještě svetr, který ovšem není nový, jen vypraný v Perwolu. Zamířím do koupelny, abych si učesala své vlasy, umyté šamponem Elsève od L'Orealu, vždyť já za to stojím. Před zrcadlem už ale mamka řeší dilema, jakou si vzít řasenku. Jestli Obsesión a bude tak posedlá objemem a délkou svých řas, což není hřích, nebo Astor, protože je krásné být sama sebou. To už je vzhůru i taťka. Smaží si volské oko na pánvi od Tefalu, neboť chytré věci nenahradíš. Co to tu tak krásně voní? Áá, Jihlavanka, poctivá káva. Obouvám si boty od Rena, které už nevyzují. Na svačinu mám Disko, abych ve škole mohla zatočit s nudou, a Kofolu. Tu přece miluji, takže není co řešit. Brácha ovšem dává přednost Spritu, žízeň totiž nikdy nevyhraje, mamka Aquile, aby byla zdravější a krásnější jako miss a taťka má více chuti do života s Poděbradkou. Odcházím a protože jsem pojištěna u České pojišťovny, která chrání mé sny, nebojím se, že o ně během dne přijdu...

Úkol 3 Poznejte slogany.

- _____ - Aby bílá bílou byla
- _____ - Příroda regeneruje
- _____ - I muži mají své dny
- _____ - Když musíš, tak musíš
- _____ - Pečení je radost, je pečení
- _____ - Poctivá káva
- _____ - Když ji miluješ, není co řešit
- _____ - Aby váš motor skvěle Shell
- _____ - Barevný svět v hrsti
- _____ - Zlaté dědictví
- _____ - Vaše čokoládová hvězda
- _____ - Tu chuť prostě mülluji.
- _____ - Skvrn a špíny se zbavíš
- _____ - Žijte s chutí

Telegram, email, fax, internet

Úkol 1 Charakterizujte:

- telegram: _____
- email: _____
- fax: _____
- internet: _____

Úkol 2 Reagujte na nabídku prodeje štěněte.

Chovatelská stanice Z březových hájů zadá štěňata Novofundlandského psa s PP po výstavně úspěšných rodičích - matka Kaira Z březových hájů, otec Quido von Dog. Možnost výběru – 3 feny a 3 psi v barvě černé a hnědé. Cena dohodou. Zájemci prosím pište na adresu zbrezovychhaju@seznam.cz.

Komu:

zbrezovychhaju@seznam.cz

Předmět:

Úkol 3 Definicím v tabulce přiřaďte následující pojmy: blog, internetový (webový) prohlížeč, facebook, cookies, intranet, moodle, hoax, spam

Pojem	Definice
	Nevyžádaná zpráva poplašného charakteru (varuje před smyšleným nebezpečím)
	Jeden z LMS systémů – systémů pro správu vyučování prostřednictvím e-learningu
	Nejrozšířenější sociální síť
	Internetový deník
	Počítačový program, který slouží k prohlížení www stránek
	Malé soubory, které se ukládají na disk počítače, na jejich základě je možné sledovat pohyb uživatele po internetových stránkách
	Nevyžádaná zpráva nejčastěji reklamního charakteru
	Počítačová síť, která používá služby a technologie typické pro internet pro vnitřní potřeby organizace, ale není na internetu závislá (data ze sítě se na internet nedostanou)

Ankety, dotazníky

Úkol 1 Na základě vašich zkušeností se pokuste charakterizovat, co je dotazník, anketa a test. Zaměřte se na účel vzniku, cíl, pro koho jsou určeny, atd.

Dotazník – _____

Anketa – _____

Úkol 2 Na základě textu odpovězte na otázky.

Samotnou strukturu dotazníku je možné rozdělit na několik částí. Na počátku by měla být formální hlavička, tedy kdo dotazník zhotovil, za jakým účelem, může být přiložen i vzor pro vyplňování. Následuje soubor otázek, který bývá tematicky rozčleněn, na konci této části se mohou nacházet otázky, které jsou důvěrnějšího charakteru. V závěru je žádoucí poděkovat respondentům.

Když je tedy upřesněn cíl, více méně struktura dotazníku, je možné přistoupit k tvorbě otázek, jejichž forma se podřizuje určitým pravidlům:

- měly by být jednoduché, jasné, smysluplné;
- je dobré klást dotazy odpovídající věku respondenta;
- neměly by mít příliš široké znění;
- dvojité otázky, záporné výrazy a předpojaté otázky jsou nežádoucí.

Pro respondenty jsou nejjednodušší uzavřené otázky, kdy jen kroužkují či křížkují zvolenou odpověď. Jejich výhodou je snadné zpracování, odpovědi však nemusí pokrývat celou škálu možností. Na druhé straně stojí typ otevřený, kde má respondent prostor pro libovolnou odpověď, není tedy nikterak omezen. Zároveň jsou tímto způsobem zjišťovány nové nebo neznámé informace, které výzkum posouvají dál.

Kompromisem mezi těmito typy je polouzavřená otázka, která nabízí odpověď, ale zároveň požaduje od dotazovaného vysvětlení své volby.

Jaké části má struktura dotazníku?

- a) _____
 b) _____
 c) _____
 d) _____

Zaškrtněte, jaká jsou pravidla pro tvorbu otázek.

Jaké typy otázek je možné použít? Který typ je nejoblíbenější?

- a) _____
 b) _____
 c) _____

Úkol 3 K následujícím možnostem vymyslete vhodné otázky.

Otázka 1: _____

- v posteli
- cestou do školy, v dopravním prostředku
- na toaletě
- na židli u stolu

Otázka 2: _____

- každý den
- několikrát do týdne
- jednou týdně
- jednou měsíčně

Otázka 3: _____

- Nemám čas.
- Nebaví mě to.
- Je to namáhavé.
- Čtu pomalu.

Otázka 4: _____

- Ano, mám, jméno je _____
- Ano, mám, ale nemohu si vzpomenout na jméno.

___ HODINA

DATUM: _____

- Ne, nemám.

Úkol 4 Vymyslete anketu na téma, které je pro vás zajímavé. Výsledky zpracuje graficky.

Tiskopisy, jízdní řády

Úkol 1 Vyplňte uvedené tiskopisy.

S formuláři a tiskopisy se setkáváme v běžném životě. Často se jimi zprostředkovává jednání s úřady a dalšími institucemi. Patří mezi ně různé žádosti, složenky, oznámení či potvrzení. Tyto útvary se vyznačují jednotnou strukturou, jsou heslovité, přehledné a jednoduché.

Podací lístek		
Vyhrazeno pro služební údaje pošty:		
Odesílatel		
Adresát		
Dobírka Kč		Udaná cena Kč
Druh zásilky	Hmotnost	Výplatně
Podací číslo	Poznámka	Placeno v hotovosti

ŽÁKOVSKÝ PRŮKAZ STUDENT'S CARD		15-26 let years
Jméno: First name:		foto 3,5 x 4,5 cm
Příjmení: Surname:		
Datum narození: Date of birth:		
Platí od: Valid from:	do: to:	
Z: ° From:		
Do: To:		
a zpět	AA * 000000	
Razítko, podpis a záznamy dopravce:		Platí i v valid so - ne ²¹
<small>Cena průkazu a cena za ověřený průkaz - viz tarif dopravce 21 U místa bydliště uvedte v zápisu okres</small>		

Poštovní dobírková poukázka A	
Podací číslo Cena Česká pošta, s.p. IČ 47114983	Částka Kč [] h [] Tr. kód 1 1 6
Účel platby	Ve prospěch účtu *)
Kód banky	V. symbol
K. symbol	S. symbol
Slovy	*) Údaje zaručte vpravo, první část čísla účtu (předčíslí) uveďte před výraznou svídkou čarou
Adresa majitele účtu	Plátce dobírkové částky (hlukovým písmem, tiskem)
C. účtu / Kód banky	Jméno
V. symbol	příjmení
S. symbol	ulice (obec), č. domu, PSČ, dodávací pošta
Plátce dobírkové částky	Čtecí zóna - nevíš žádné údaje

Úkol 2 Pracujte s jízdním řádem a zodpovězte otázky.

- Jak dlouhá je cesta z Olbramovic do Sedlčan? _____
- V kolik hodin budete nejpozději odjíždět z Olbramovic, abyste byli nejpozději v 8:00 v Sedlčanech? _____ . Jaké číslo má vlak, kterým pojedete _____
- V kolik hodin odjíždí Vindobona z Prahy? _____ V kolik hodin budete v Gmündu? _____ Jak dlouho čeká tento vlak ve Veselí nad Lužnicí? _____
- Jak dlouho trvá cesta z Tábora do Veselí? _____

Deník, program činnosti

Deník má více významů:

- záznamová kniha (diář)
- osobní deník (záznam myšlenek, zážitků, pocitů)
- literární deník
- legislativní záznamy (provozní deník, stavební deník)
- periodikum (tisk)
- záznamy vyžadované autoritou (čtenářský deník)

Úkol 1 Vytvořte si program činnosti na týden, když víte následující údaje:

- každý den musíte chodit do školy. Škola začíná v osm hodin, končí ve 14:15.
- v pátek píšete písemnou práci z matematiky, na kterou se musíte učit, učení zabere asi 90 minut.
- babička má narozeniny, v úterý se koná oslava od 18 hodin, oslava končí ve 21 hodin a nemůžete odejít dřív.
- musíte babičce koupit dárek, vyberete ho za hodinu
- máte domluvené nákupy s kamarádkou/kamarádem, víte, že je nerozhodný/nerozhodná a budete s ní/ním trávit minimálně 2 hodiny.
- v pondělí a ve středu jdete od 17 hodin do 19 hodin cvičit.
- V pátek jedete s partnerem/partnerkou na víkend pryč, přítel/přítelkyně pracuje do 17hodin, cesta trvá 3 hodiny, ubytovat se musíte do 21 hodin.
- chcete jít s kamarády do kina, ale film hrají od 20 hodin v úterý, středu a čtvrtek.
- ve čtvrtek jste slíbili rodičům, že od 16 hodin pohlídáte sourozence, protože rodiče musí na třídní schůzky.

	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
7:00					
8:00					
9:00					
10:00					
11:00					
12:00					
13:00					
14:00					
15:00					
16:00					
17:00					
18:00					
19:00					
20:00					
21:00					

__ . HODINA

DATUM: _____

Souhrnné opakování